

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr ...../...../.....
Rady Gminy w Doruchowie
z dnia .....r.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DORUCHÓW**

WRZESIEŃ 2014

SPIS TREŚCI

WSTĘP	6
I. UWARUNKOWANIA	9
1. Uwarunkowania regionalne	9
2. Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu	11
2.1. Uzbrojenie terenu	12
3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony	12
3.1. Główne problemy i zagrożenia ładu przestrzennego	12
4. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska i przyrody	13
4.1. Środowisko przyrodnicze	13
4.1.1. Położenie i rzeźba terenu	13
4.1.2. Budowa geologiczna	14
4.1.3. Wody powierzchniowe i podziemne	14
4.1.4. Gleby	17
4.1.5. Warunki klimatyczne	17
4.1.6. Szata roślinna i świat zwierzęcy	18
4.2. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna	20
4.3. Obszary naturalnych zagrożeń	21
4.3.1. Tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi	21
4.3.2. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	21
4.4. Zanieczyszczenie środowiska	21
4.3.3. Klimat akustyczny	27
4.3.4. Promieniowanie elektromagnetyczne	28
5. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	29
5.1. Rys historyczny	29
5.2. Zasoby wpisane do rejestru zabytków	30
5.3. Zasoby o wartościach kulturowych i historycznych	30
5.4. Zabytki archeologiczne	34
5.5. Krajobraz kulturowy	37
6. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia oraz zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	37
6.1. Sytuacja demograficzna	37
6.1.1. Liczebność populacji	37
6.1.2. Struktura płci i wieku	38
6.2. Rynek pracy	41
6.3. Mieszkalnictwo	41
6.4. Handel	42
6.5. Oświata	42
6.6. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	43
6.7. Bezpieczeństwo publiczne	44
7. Stan prawny gruntów	44
7.1. Struktura własności	44
7.2. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	45
8. Stan systemów komunikacji	45
8.1. Drogi wojewódzkie	45
8.2. Drogi powiatowe	45
8.3. Drogi gminne	46
8.4. Kolej	47

8.5. Szlaki turystyczne.....	47
8.6. Transport zbiorowy.....	47
9. Stan infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	47
9.1. Zaopatrzenie w wodę.....	47
9.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków.....	48
9.3. Odprowadzanie wód opadowych.....	48
9.4. Gospodarka odpadami.....	48
9.5. Ciepłownictwo.....	49
9.6. Gazownictwo.....	49
9.7. Elektroenergetyka.....	49
9.8. Telekomunikacja.....	50
10. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	50
11. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin	50
12. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	51
13. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	51
13.1. Zadania samorządowe.....	51
13.2. Zadania rządowe.....	52
14. Potrzeby i możliwości rozwoju	52
14.1. Założenia i cele rozwoju gminy.....	52
14.1.1. Cele gospodarcze.....	52
14.1.2. Cele społeczne.....	52
14.1.3. Cele przestrzenne.....	53
14.1.4. Cele ochronne w obszarze ekologii.....	53
14.1.5. Cele w obszarze infrastruktury.....	53
II. KIERUNKI ROZWOJU	54
15. Kierunki w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów wraz ze wskaźnikami dotyczącymi zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy	54
15.1. Kształtowanie struktury przestrzennej.....	54
15.1.1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna.....	54
15.1.2. Wskaźniki, parametry i zasady zagospodarowania terenów.....	56
15.1.3. Przestrzenie publiczne.....	65
15.1.4. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.....	66
15.1.5. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	66
15.1.6. Uwarunkowania lokalizacji odnawialnych źródeł energii.....	68
15.1.7. Tereny wyłączone z zabudowy.....	68
15.2. Kształtowanie sieci usług.....	69
15.2.1. Obiekty i obszary usługowe (handel detaliczny) i produkcyjne.....	69
15.2.2. Obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²	69
15.2.3. Koncepcja rozwoju placówek oświaty, opieki zdrowotnej, kultury.....	69
15.2.4. Usługi turystyki i rekreacji.....	69
16. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrona przyrody	70
16.1. Tereny zieleni gminy i inne tereny cenne przyrodniczo.....	70
16.2. Ograniczanie zanieczyszczeń i zagrożeń środowiska.....	72
17. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobrazu kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej	73
17.1. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków.....	73
17.2. Inne zabytki nieruchome znajdujące się w ewidencji zabytków.....	74

17.3. Pozostałości zespołów dworsko-parkowych	75
17.4. Strefy ochrony konserwatorskiej.....	75
17.5. Ochrona zabytków archeologicznych	76
17.6. Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego	77
17.7. Ochrona dóbr kultury współczesnej.....	77
18. Kierunki rozwoju systemów komunikacji	77
18.1. Cele systemu transportowego	78
18.2. Podsystem drogowo-uliczny	78
18.3. Podsystem transportu zbiorowego	78
18.4. Podsystem pieszo-rowerowy	79
18.5. Polityka parkingowa	79
19. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	79
19.1. Zaopatrzenie w wodę	79
19.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	79
19.3. Odprowadzanie wód opadowych, regulacja stosunków wodnych	80
19.4. Gospodarka odpadami	80
19.5. Ciepłownictwo	81
19.6. Gazownictwo	82
19.7. Elektroenergetyka	82
19.8. Telekomunikacja	83
20. Plany miejscowe	83
20.1. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić plany miejscowe	84
21. Obszary problemowe	84
21.1. Obszary zagrożone powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych	84
21.2. Obszary zdegradowane i zdewastowane wymagające przekształceń – rekultywacji i rehabilitacji	84
21.3. Tereny zamknięte	85
21.4. Tereny wyłączone spod zabudowy o szczególnych zasadach zagospodarowania – urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii	85
21.5. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochrony	86
21.6. Obszary pomników zglądy i ich stref ochronnych	86

SPIS TABEL

<i>Tabela. 1.</i>	Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach	10
<i>Tabela. 2.</i>	Istniejące budowle piętrzące na ciekach leśnych w gminie Doruchów. Retencja korytowa.	16
<i>Tabela. 3.</i>	Zestawienie projektowanych budowli piętrzących, zbiorników/stawów na terenie RDLP w Poznaniu w układzie nadleśnictw i w układzie zlewniowym w gminie Doruchów	16
<i>Tabela. 4.</i>	Zestawienie bagien i mokradeł w RDLP w Poznaniu wg nadleśnictw w gminie Doruchów	16
<i>Tabela. 5.</i>	Zbiornik w gminie Doruchów posiada następujące parametry:	17
<i>Tabela. 6.</i>	Podstawowe parametry meteorologiczne dla gminy Doruchów	17
<i>Tabela. 7.</i>	Charakterystyka gruntów ornych w gminie Doruchów	20
<i>Tabela. 8.</i>	Wynikowe klasy stref w powiecie ostrzeszowskim dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna strefy uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.	22
<i>Tabela. 9.</i>	Wynikowe klasy stref w powiecie ostrzeszowskim dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna strefy, uzyskana w ocenie rocznej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	22
<i>Tabela. 10.</i>	Charakterystyka źródeł emisji zanieczyszczeń.....	22
<i>Tabela. 11.</i>	Wykaz stacji bazowych na terenie gminy Doruchów.	29
<i>Tabela. 12.</i>	Wykaz stanowisk archeologicznych	34
<i>Tabela. 13.</i>	Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach	37
<i>Tabela. 14.</i>	Ludność gminy Doruchów w latach 2001-2010.....	37
<i>Tabela. 15.</i>	Ruch naturalny w części wiejskiej gminy Doruchów w latach 2007-2011	38
<i>Tabela. 16.</i>	Migracje ludności części wiejskiej gminy Doruchów na pobyt stały w latach 2007-2011 ...	38

<i>Tabela. 17.</i>	Struktura wieku i płci ludności gminy Doruchów stan na dzień 31.12.2010 r.....	38
<i>Tabela. 18.</i>	Mieszkańcy gminy Doruchów wg grup ekonomicznych stan na dzień 31.12.2010 r.	39
<i>Tabela. 19.</i>	Wskaźnik obciążenia demograficznego stan na dzień 31.12.2010 r.	40
<i>Tabela. 20.</i>	Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon stan na dzień 31.12.2011 r.	41
<i>Tabela. 21.</i>	Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon według wybranych sekcji stan na dzień 31.12.2011 r.....	41
<i>Tabela. 22.</i>	Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon według liczby pracujących w 2011 r.	41
<i>Tabela. 23.</i>	Bezrobotni zarejestrowani w latach 2008-2010	41
<i>Tabela. 24.</i>	Zasoby mieszkaniowe w roku 2010	42
<i>Tabela. 25.</i>	Szkoły Podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2010/2011	42
<i>Tabela. 26.</i>	Gimnazja dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2010/2011	42
<i>Tabela. 27.</i>	Wychowanie przedszkolne w 2010 r.....	42
<i>Tabela. 28.</i>	Szkielet układu drogowego gminy Doruchów	45
<i>Tabela. 29.</i>	Wykaz mostów na terenie gminy	45
<i>Tabela. 30.</i>	Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy Doruchów.....	45
<i>Tabela. 31.</i>	Wykaz dróg gminnych.	46
<i>Tabela. 32.</i>	Ilość odpadów komunalnych wytworzonych z gospodarstw domowych powstająca na terenie gminy Doruchów.....	48
<i>Tabela. 33.</i>	Zasoby kopaln.	51
<i>Tabela. 34.</i>	Bilans terenów [wg kierunków Studium].....	55

SPIS RYSUNKÓW

<i>I Rysunek.</i>	Położenie gminy Doruchów na terenie powiatu ostrzeszowskiego.....	9
<i>II Rysunek.</i>	Fizycznogeograficzne położenie gminy Doruchów	14

SPIS WYKRESÓW

<i>I Wykres.</i>	Struktura użytkowania gruntów	12
<i>II Wykres.</i>	Struktura wieku i płci ludności gminy Doruchów stan na dzień 31.12.2010 r.....	39
<i>III Wykres.</i>	Wykres ekonomicznych grup wieku mężczyzn gminy Doruchów	40
<i>IV Wykres.</i>	Wykres ekonomicznych grup wieku kobiet gminy Doruchów.....	40

WSTĘP

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa politykę przestrzenną w odniesieniu do obszaru gminy. Problematyka studium odnosi się, więc do najważniejszych zagadnień rozwoju przestrzennego, które należą do zadań samorządu lokalnego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest instrumentem zarządzania rozwojem przestrzennym dla zapewnienia optymalnych warunków życia mieszkańców, w myśl zasad zrównoważonego rozwoju oraz kształtowania ładu przestrzennego i wysokiej jakości funkcjonalno-estetycznej otoczenia.

Tak rozumiana ranga studium skłania, więc do precyzyjnego określenia roli, jaką powinno spełniać nie tylko jako ustawowo wymagany dokument, ale użyteczne narzędzie w procesie zarządzania.

Niniejsze opracowanie stanowi „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Doruchów”, zwanego dalej Studium.

Podstawę do opracowania Studium stanowi Uchwała Rady Gminy w Doruchowie Nr XV/98/2012 z dnia 26 kwietnia 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Doruchów”. Studium objęty został obszar całej gminy o powierzchni ok. 9933 ha.

Przedmiotem Studium jest dostosowanie jego problematyki do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz konieczność dokonania aktualizacji uwarunkowań i zapisów Studium ze szczególnym uwzględnieniem zmian dotyczących:

- określenia kierunków zmian w polityce przestrzennej gminy uwzględniających oczekiwania mieszkańców i władz gminy przy uwzględnieniu zasad zrównoważonego rozwoju,
- określenia polityki przeciwpowodziowej, uwzględniającej ponadlokalne zadania publiczne i ochronę mienia, zdrowia i życia mieszkańców gminy,
- uwzględnienia wniosków, które stały się podstawą do dokonania zmian w strukturze zagospodarowania gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem istotnie sformalizowanym, którego szczegółowy zakres jednoznacznie określa ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i rozporządzenie wykonawcze. Podstawę prawną opracowania Studium stanowią:

- Uchwała Nr XV/98/2012 z dnia 26 kwietnia 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Doruchów”,
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 647, z późn. zm.),

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. nr 118, poz. 1233).

Prawidłowo prowadzona polityka przestrzenna na terenie gminy musi uwzględniać wiele różnorodnych zagadnień dotyczących stanu zagospodarowania gminy, sytuacji demograficznej, społecznej, ekonomicznej i prawnej oraz innych. W celu spełnienia tego warunku niezbędnym jest przeanalizowanie i uwzględnienie szeregu dokumentów dotyczących różnorodnych zagadnień. Dokumenty te stanowią materiały wejściowe do sporządzenia Studium. Dla potrzeb niniejszego dokumentu uwzględniono między innymi następujące materiały wejściowe:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Doruchów, przyjęte Uchwałą Nr XIX/113/2000 Rady Gminy w Doruchowie z dnia 25 października 2000 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Doruchów, uchwalony Uchwałą Nr X/36/2003 Rady Gminy Doruchów z dnia 27 czerwca 2003 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Doruchów, dla działki nr 219/19 we wsi Przytocznica, uchwalony Uchwałą Nr IX/56/2011 Rady Gminy Doruchów z dnia 27 października 2011 r.,
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Doruchów na lata 2007-2015, Business Mobility International Spółka z o.o. na zlecenie Gminy Doruchów,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Doruchów na lata 2004-2013, zaktualizowano w marcu 2009 r., Business Mobility International Spółka z o.o. na zlecenie Gminy Doruchów,
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2012, Zarząd Województwa Wielkopolskiego, Poznań, sierpień 2007 r.,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Doruchów, Eko-Log s.c., Poznań maj/czerwiec 2004 r.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019, Arcadis Sp. z o.o., Poznań, czerwiec 2010 r.,
- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami Powiatu Ostrzeszowskiego, Tom II Plan Gospodarki Odpadami na lata 2009 – 2012 z perspektywą na lata 2013 – 2020, uchwalony Uchwałą Nr XXXI/174/09 Rady Powiatu w Ostrzeszowie z dnia 22 maja 2009 r.,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Doruchów, uchwalony Uchwałą Nr XXV/109/2005 Rady Gminy Doruchów z dnia 17 lutego 2005 r.,
- Wielkopolski Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami na lata 2008–2011, uchwalony Uchwałą Nr XVIII/243/07 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2007 r.,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, uchwalony Uchwałą Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 r.,
- Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 r., uchwalona Uchwałą Nr XXIX/559/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r.

Niniejsze Studium, podlega przyjęciu przez Radę Gminy i składa się z części tekstowej i graficznej. Część tekstowa zawiera:

- uwarunkowania – mające 14 rozdziałów,
- kierunki rozwoju – mające 7 rozdziałów.

Część graficzna zawiera dwa rysunki:

- „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” – wskazujące kierunki zmian w strukturze przestrzennej Gminy Doruchów (stanowiący załącznik Nr 2),
- „Uwarunkowania rozwoju przestrzennego” – określające istniejące uwarunkowania występujące na terenie gminy Doruchów (stanowiący załącznik Nr 3).

Ponadto na potrzeby sporządzanego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Doruchów wykonano prognozę oddziaływania na środowisko w celu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Studium uwzględnia aktualny stan prawny, obowiązujący na dzień przygotowania dokumentu, respektuje politykę przestrzenną realizowaną przez organy, które złożyły wnioski na etapie zawiadomienia o przystąpieniu do sporządzenia Studium oraz w znacznym stopniu uwzględnia wnioski i oczekiwania mieszkańców oraz władz gminy.

Niniejsze Studium jest dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy i podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

I. UWARUNKOWANIA

1. Uwarunkowania regionalne

Gmina Doruchów jest jedną z 226 gmin województwa wielkopolskiego. Gmina wchodzi w skład powiatu ostrzeszowskiego i jest położona w południowej części Wielkopolski. Doruchów graniczy z gminami: od północy z Grabowem nad Prosną, od wschodu z Galewicami, od południa z Wieruszowem i z Kępem, a od zachodu z gminą Ostrzeszów.

I Rysunek. Położenie gminy Doruchów na terenie powiatu ostrzeszowskiego.

Źródło: www.osp.org.pl

Gmina Doruchów położona jest w odległości 9 km na wschód od Ostrzeszowa, przy drodze Kalisz – Wieruszów.

Obszar gminy Doruchów obejmuje powierzchnię ok. 9933 ha. Wg danych z Urzędu Gminy Doruchów liczba ludności wynosi 5224 osób (stan na dzień 31 grudnia 2009 r.)

Gmina Doruchów podzielona jest na 9 sołectw:

- Sołectwo Doruchów I,
- Sołectwo Doruchów II,
- Sołectwo Godziętowy,
- Sołectwo Plugawice,
- Sołectwo Przytocznica,
- Sołectwo Skarydzew,
- Sołectwo Tokarzew,
- Sołectwo Torzeniec,
- Sołectwo Stara Kuźnica.

W skład poszczególnych sołectw wchodzi następujące wsie:

- Doruchów I: Doruchów,
- Doruchów II: Zalesie, Wrzosa, Gruszków,
- Godziętowy: Godziętowy, Pieczyska,
- Plugawice: Plugawice, Oświęcim, Tonia,
- Przytocznica: sama wioska Przytocznica,
- Skarydzew: Skarydzew, Wygoda Plugawska, Morawin, Mieleszówka,
- Tokarzew: Tokarzew, Wygoda Tokarska,
- Torzeniec: Torzeniec, Rudniczyno,
- Stara Kuźnica: Stara Kuźnica.

Tabela. 1. Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach.

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Doruchów I	1919
Doruchów II	581
Godziętowy	391
Plugawice	242
Przytocznica	359
Skarydzew	444
Stara Kuźnica	356
Tokarzew	285
Torzeniec	647
Razem	5224

Źródło: UG Doruchów, stan na 31.12.2009

Przez teren gminy Doruchów przebiega droga wojewódzka: nr 450 (Kalisz – Grabów Nad Prosną - Wyszczanów - Wieruszów - Opatów).

Na terenie gminy znajduje się kilka obiektów o dużej wartości kulturowej, głównie pozostałości zespołów dworsko-parkowych.

Wg regionalizacji fizycznogeograficznej Kondrackiego teren opracowania znajduje się w:

- Prowincji: Niż Środkowoeuropejski,
- Podprowincji: Niziny Środkowopolskie,
- Makroregionie: Nizina Południowowielkopolska,
- Mezoregionie: Kotlina Grabowska oraz Wysoczyzna Wieruszowska.

Większa część gminy położona jest w obrębie Kotliny Grabowskiej, jedynie niewielki fragment w południowo-zachodniej części gminy położony jest w obrębie mezoregionu Wysoczyzny Wieruszowskiej.

Obszar ten charakteryzuje się rzeźbą bardziej urozmaiconą, niż pozostała część gminy.

Wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo.

Gleby pod względem przydatności dla produkcji rolnej są średnio korzystne. Gleby na terenie gminy charakteryzują się dużym zróżnicowaniem pod względem typologicznym i gatunkowym.

2. Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu

W strukturze użytkowania zwraca uwagę zdecydowana przewaga użytków rolnych 53,22 % oraz lasów 29,1 % ogółu powierzchni gminy. Większe kompleksy leśne występują w zachodniej, a także w środkowej i środkowo-wschodniej części gminy. Przy zachodniej granicy gminy występują lasy przeznaczone do wypoczynku i rekreacji.

Na terenie gminy Doruchów występują dwa rezerваты przyrody:

- Rezerwat „Pieczyska” – to obszar lasu i śródleśnego torfowiska o powierzchni 5,00 ha w Leśnictwie Pieczyska, utworzony w 1959 r. w celu zachowania w stanie naturalnym fragmentów lasu mieszanego ze stanowiskami jodły i świerka w pobliżu granic zasięgu, a także torfowiskowych zespołów bagiennych.
- Rezerwat „Jodły Ostrzeszowskie” – to obszar lasu w Leśnictwie Pieczyska o powierzchni 8,96 ha położony przy drodze Ostrzeszów – Doruchów (między Przytocznicą i Godziętowami). Rezerwat ma na celu zachowanie fragmentu boru mieszanego z udziałem jodły na krańcach jej zasięgu.

Na terenie gminy występują fragmenty obszarów chronionego krajobrazu:

- „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”, tereny leśne miejscowości Przytocznica, Godziętowy i Tokarzew,
- „Dolina Proсны i Kotlina Grabowska”, tereny wyznaczone od granicy gminy drogą Kolonia – Torzeniec, Torzeniec – Wrzosa do granicy z gminą Grabów nad Prosną. Jest to obszar o powierzchni ok. 4000 ha. Swoim zasięgiem obejmuje aleję klonową w Pługawcach, aleję wierzbową między miejscowościami Torzeniec a Rudniczysko oraz pozostałości zespołu dworsko-parkowego w Torzeńcu.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Ogólna powierzchnia gruntów gminy wynosi 9933 ha w tym:

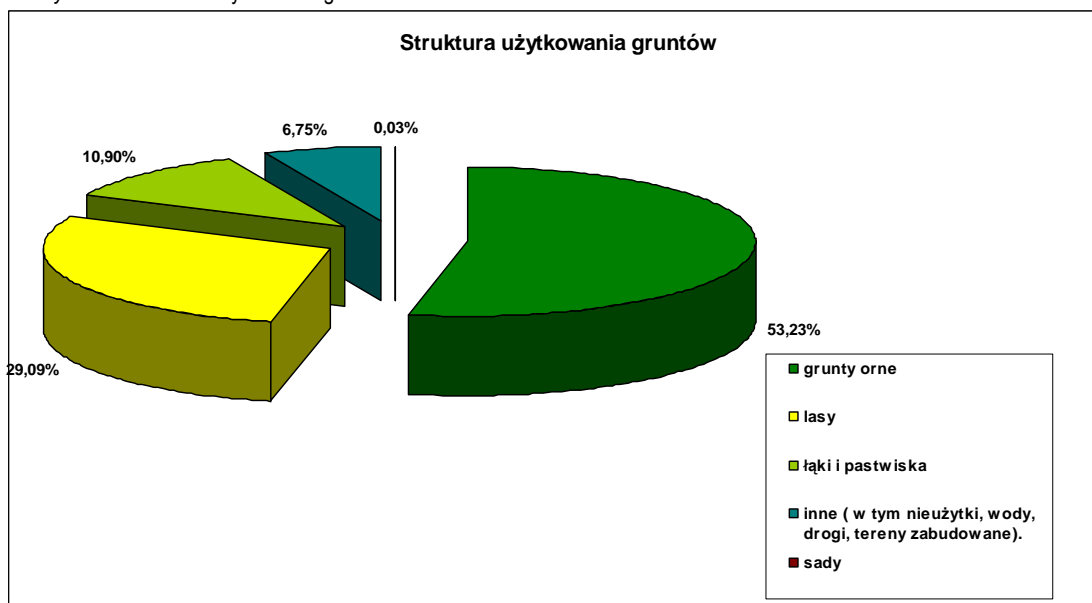
- grunty orne - 5287,00 ha,
  - klasy IIIa - 168,77 ha,
  - klasy IIIb - 72,86 ha,
  - klasy IVa - 442,24 ha,
  - klasy IVb - 194,95 ha,
  - klasy V - 1212,21 ha,
  - klasy VI - 3023,22 ha,
  - klasy VIR - 172,75 ha,
- łąki i pastwiska - 1083,00 ha,
  - klasy IV - 134,90 ha,
  - klasy V - 791,00 ha,
  - lasy VI - 157,10 ha,
- sady - 2,53 ha,

- lasy - 2890,00 ha,
- pozostałe grunty (w tym drogi, nieużytki) - 670 ha.

Podział użytków na terenie gminy Doruchów przedstawia się w następujący sposób:

- grunty orne 5287 ha – 53,23 %,
- lasy 2890 ha – 29,09 %,
- łąki i pastwiska 1083 ha – 10,90 %,
- inne 670 ha – 6,75 % (w tym nieużytki, wody, drogi, tereny zabudowane),
- sady 3 ha – 0,03 %.

I Wykres. Struktura użytkowania gruntów

Źródło: opracowanie własne

2.1. Uzbrojenie terenu

Część gminy Doruchów jest niedostatecznie wyposażona w infrastrukturę techniczną. Gmina Doruchów nie posiada sieci ciepłowniczej. Mieszkańcy gminy zaopatrują się w ciepło indywidualnie z własnych kotłowni przydomowych. Na terenie gminy Doruchów sieć gazociagową posiadają następujące miejscowości: Doruchów, Przytocznica, Godziętowy oraz częściowo Wrzosa. Na terenie gminy istnieją dwa wodociągi grupowe: Doruchów i Godziętowy. Do zwodociagowania na terenie gminy pozostały pojedyncze zagrody leżące w dość dalekiej odległości od magistrali wodociagowej. Gmina Doruchów posiada sieć kanalizacyjną o długości 13,93 km.

Szczegółowe dane dotyczące infrastruktury technicznej, w tym parametry techniczne poszczególnych sieci, zawarte zostały w pkt. 9 niniejszego rozdziału.

3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

3.1. Główne problemy i zagrożenia ładu przestrzennego

Głównym problemem gminy jest brak przedsiębiorstw, które zatrudniałyby większy udział społeczeństwa wiejskiego. Z uwagi na małą konkurencyjność regionu na przestrzeni najbliższych lat może to prowadzić do wyludnienia regionu.

Ponadto we wsiach występuje rozproszona zabudowa, która lokalizowana jest również na terenach trudnodostępnych komunikacyjnie oraz o niekorzystnych warunkach dla posadowienia budynków. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna położona jest również w pobliżu terenów bardziej uciążliwych (produkcyjnych i magazynowych), co zaburza ład przestrzenny.

Istotnym problemem jest również wyposażenie w infrastrukturę techniczną, przez co tereny nie są konkurencyjne dla inwestorów.

Niezadawalający jest również stan zagospodarowania wsi a także założeń dworsko-parkowych, które stanowią największą wartość w układzie przestrzennym. Założenia te często są zaniedbane, a także widoczny jest brak konsekwencji w ich zagospodarowaniu.

4. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska i przyrody

4.1. Środowisko przyrodnicze

4.1.1. Położenie i rzeźba terenu

Gmina Doruchów jest jedną z 7 gmin powiatu ostrzeszowskiego w województwie wielkopolskim, której siedziba znajduje się w Doruchowie. Jest to gmina wiejska, zajmująca około 12 % powierzchni powiatu.

Teren gminy Doruchów sąsiaduje z dwiema gminami powiatu ostrzeszowskiego: od północy z gminą Grabów nad Prosną, od południowego-zachodu z gminą Ostrzeszów, dwiema gminami powiatu wierszowskiego: Galewice (od wschodu) i Wieruszów (od południowego-wschodu) oraz jedną gminą Kępno powiatu kępińskiego od południowego-zachodu.

Leży na wydmach polodowcowych w środkowej części niecki nazwanej Niecką Doruchowską.

Leży w odległości ok. 10 km od Ostrzeszowa, przy drodze Kępno – Grabów nad Prosną.

Najniższej położone jest obniżenie cieku naturalnego we wsi Skarydzew (138,9 m) przepływającego przez wschodnią część gminy. Najwyższym punktem jest fragment pagórków w zachodniej części gminy (190,3 m. n.p.m.) we wsi Tokarzew.

Wg regionalizacji fizycznogeograficznej Kondrackiego teren opracowania znajduje się w:

- Prowincji: Niż Środkowoeuropejski,
- Podprowincji: Niziny Środkowopolskie,
- Makroregionie: Nizina Południowowielkopolska,
- Mezo-regionie: Kotlina Grabowska oraz Wysoczyzna Wieruszowska.

Większa część gminy położona jest w obrębie Kotliny Grabowskiej, jedynie niewielki fragment w południowo-zachodniej części gminy położony jest w obrębie mezoregionu Wysoczyzny Wieruszowskiej.

II Rysunek. Fizycznogeograficzne położenie gminy Doruchów

źródło: opracowanie własne

4.1.2. Budowa geologiczna

Gmina Doruchów składa się z trzech odrębnych morfologicznie części. Najbardziej charakterystyczną i najwyższą częścią gminy jest skraj zachodni. Deniwelacje na tym terenie dochodzą do 3,5 m. Część środkowa gminy to wysoczyzna morenowa płaska i częściowo falista, leżąca na wysokości 165 – 170 m n.p.m. Znajdują się tu wsie na południu Torzeniec i ku północy Zalesie, Doruchów, Kuźnica Stara i częściowo Godziętowy. Wysoczyznę z północy na południe przecina płytko rozcięta dolina ciek naturalnego bez nazwy (dopływ Prośny), w której wąskim paśmie ciągną się łąki. Jest to część gminy prawie pozbawiona lasów, zajmująca około 60 % ogólnego gruntu. Wschodni skraj gminy – część wsi Torzeniec i wieś Skaryszew oraz Plugawice położone są w Kotlinie Grabowskiej na trasie wysokiej. Jest to najwyższa część gminy. Cały teren obniża się od zachodu na wschód, a w rzeźbie nie ma ostrych i wyraźnych krawędzi oraz dużego urozmaicenia. Na krańcach wschodnich i zachodnich gminy są większe kompleksy.

Część środkowa i zachodnia gminy leży w zasięgu zlodowacenia środkowopolskiego. Pagórki zbudowane są z glin i piasków zwałowych. Część środkowa z gliny szarej w wierzchnich partiach spiaszczonej. W dolinie ciek przeważają utwory murszaste. Część zachodnia leżąca na trasie wysokiej pradoliny zbudowana jest z utworów piaszczystych a we wsi Plugawice i dolinie Prośny znajdują się mady.

4.1.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Sieć drobnych cieków jest nieduża i pełni one z reguły rolę rowów melioracyjnych. Wody stojące zawarte są w niewielkich stawach rybnych. Łączna powierzchnia zbiorników wynosi 18 ha. Głównym ciekim wodnym, przepływającym przez teren gminy Doruchów, jest rzeka Prośna.

W 2011 roku w ramach monitoringu przeprowadzono ocenę stanu jednolitych części wód płynących. Badanie wykonane zostało dla 73 jednolitych części wód rzek, w tym dla rzeki Proсны, Torzenickiego Rowu i Zaleskiego Rowu, przepływających przez teren gminy. Dla Torzenickiego Rowu i Zaleskiego Rowu w wyniku przeprowadzonych badań określono stan ekologiczny, natomiast dla rzeki Proсны określono potencjał ekologiczny, ze względu na silnie zmienione jednolite części wód (JCW). Przeprowadzone badania wykazały, iż stan wód rzeki Proсны na odcinkach: od Dopływu z Piątka Małego do ujścia, od Obłoku do ujścia Kanału Bernardyńskiego i od Strugi Kraszewickiej do Ołoboku jest zły.

Po względem elementów: biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych, odcinki rzeki Proсны od Brzeźnicy do Strugi Kraszewickiej oraz od Strugi Kraszewickiej do Ołoboku oceniono jako maksymalny lub dobry, natomiast odcinki od Dopływu z Piątka Małego do ujścia i od Kanału Bernardyńskiego do Dopływu z Piątka Małego oceniono jako słaby pod względem biologicznym i maksymalny lub dobry pod względem hydromorfologicznym i fizykochemicznym. W związku z oceną stanu wód na rzece Prośnie stan/potencjał ekologiczny oceniono jako słaby i umiarkowany.

Ocenie stanu JCW poddano również Torzenicki Rów i Zaleski Rów, dla których badania wykazały, iż stan wód jest zły. W przypadku Torzenickiego Rowu ocenę wykonano pod względem elementów: biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych, gdzie wyniki wykazały, że pod względem hydromorfologicznym stan rzeki jest bardzo dobry, natomiast pod względem biologicznym i fizykochemicznym stan jest dobry. Uzyskane wyniki w ramach przeprowadzonych badań pozwoliły zakwalifikować Torzenicki Rów do wód o dobrym stanie/potencjalne ekologicznym.

Dla Zaleskiego Rowu ocenę wykonano pod względem elementów: biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych, gdzie wyniki wykazały, że pod względem hydromorfologicznym stan rzeki jest bardzo dobry, pod względem biologicznym jest umiarkowany, natomiast pod względem fizykochemicznym stan jest zły. W związku z oceną stanu wód na rzece Zaleski Rów stan/potencjał ekologiczny oceniono jako umiarkowany.

Ponadto w 2012 r. przeprowadzono badania dla rzeki Proсны, w punkcie pomiarowym - Ruda Komorowska. Badania te wykazały, że stan chemiczny rzeki jest poniżej stanu dobrego, natomiast stan/potencjał ekologiczny jako dobry. Podczas badania zaobserwowano podwyższoną wartość kadmu i jego związków, rtęci i jego związków oraz węglowodory ropopochodne.

W 2011 roku w ramach monitoringu przeprowadzono badania jakości wód podziemnych. Sieć na terenie województwa wielkopolskiego obejmowała 73 punkty pomiarowe, z których najbliższy położony był punkt w miejscowości Grabów nad Prosną. Zakres badań obejmował wskaźniki ogólne: odczyn, temperatura, przewodność elektrolityczna, tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny, a także wskaźniki nieorganiczne: amoniak, antymon, arsen, azotany, azotyny, bor, bar, beryl, chlorki, chrom, cyjanki, cynk, fluorki, fosforany, glin, kadm, kobalt, magnez, molibden, mangan, miedź, nikiel, ołów, potas, rtęć, selen, siarczany, sól, srebro, tytan, wapń, wodorowęglany, fenole i żelazo. Ocena jakości wód na stanowisku pomiarowym w miejscowości Grabów nad Prosną wykazała, iż jakość wód podziemnych na tym stanowisku jest niezadawalająca i zakwalifikowano ją do IV klasy.

Na jakość i stan wód ma wpływ głównie:

- wprowadzanie do wód niedostatecznie oczyszczonych lub nieoczyszczonych ścieków bytowych i przemysłowych,
- wprowadzanie do wód niedostatecznie oczyszczonych lub nieoczyszczonych wód opadowych i odwodnień z dróg,
- punktowe źródła zanieczyszczeń,
- zanieczyszczenia obszarowe z rolnictwa.

Tabela. 2. Istniejące budowle piętrzące na ciekach leśnych w gminie Doruchów. Retencja korytowa

Lp.	Nr obiektu	Nr mapy	Nadleśnictwo	Nazwa obiektu	Miejscowość	Nazwa cieku lub nr rowu	Nazwa cieku podstawowego/głównego, nr rowu	Zlewnia	Nr zlewni	Przeznaczenie zbiornika	Powierzchnia [ha]	Pojemność [m ³]	Rodzaj budowli piętrzącej na wpływie ze stawu lub zbiornika
1.	258	M-33-24-D	Przedporów	zbiornik	Przytocznica	Bezodpływowy	Młynówka	Prosna	39	p-poż.	0,72	7200	Brak
2.	259	M-33-24-D	Przedporów	zbiornik	Godziętowy	M-5	Młynówka	Prosna	39	p-poż.	0,13	1950	Mnich betonowy
3.	260	M-34-13-C	Przedporów	zbiornik	Gruszków	G-2-1	Struga Korzeńska	Prosna	39	p-poż.	0,2	3600	Rurociąg + przyczołek
4.	261	M-34-13-C	Przedporów	zbiornik	Torzeniec	T-11; T-12	Struga Torzeńska	Prosna	39	retencja	0,24	1440	brak

Źródło: Program Małej Retencji Wodnej na terenie działania Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu

Tabela. 3. Zestawienie projektowanych budowli piętrzących, zbiorników/stawów na terenie RDLP w Poznaniu w układzie nadleśnictw i w układzie zlewniowym w gminie Doruchów

Lp.	Nr obiektu	Nr mapy	Nadleśnictwo	Rodzaj obiektu małej retencji	Miejscowość	Nazwa cieku podstawowego/głównego	zlewnia	Powierzchnia [ha]	Pojemność [m ³]
1.	85	M-34-13-C	Przedporów	zbiornik	Gruszków	Struga Torzeniecka	Prosna	0,1	600
2.	86	M-34-13-C	Przedporów	zbiornik	Gruszków	Struga Torzeniecka	Prosna	0,0	400
3.	88	M-34-13-C	Przedporów	zbiornik	Gruszków	Struga Torzeniecka	Prosna	0,1	800
4.	89	M-34-13-C	Przedporów	zbiornik	Gruszków	Struga Torzeniecka	Prosna	0,1	700

Źródło: Program Małej Retencji Wodnej na terenie działania Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu

Tabela. 4. Zestawienie bagien i mokradł w RDLP w Poznaniu wg nadleśnictw w gminie Doruchów

Lp.	Nr obiektu	Nadleśnictwo	Miejscowość	Leśnictwo	Oddział	Nazwa cieku	zlewnia	Nr zlewni	Mokradła	
									Powierzchnia [ha]	Uwagi i powierzchnia w nadleśnictwie [ha]
1.	14b	Przedporów	Przytocznica	Przytocznica	80o	Struga Młynówka	Prosna	39	0,2	-
2.	15b	Przedporów	Godziętowy	Pieczyska	106h	Struga Młynówka	Prosna	39	1,49	-
3.	16b	Przedporów	Godziętowy	Pieczyska	107c	Struga Młynówka	Prosna	39	0,34	-
4.	17b	Przedporów	Godziętowy	Pieczyska	118b	Struga Młynówka	Prosna	39	0,28	-
5.	18b	Przedporów	Plugawice	Torzeniec	162f	Struga Młynówka	Prosna	39	0,7	-
6.	19b	Przedporów	Plugawice	Torzeniec	167j	Bezodpływowe	Prosna	39	0,01	-

Źródło: Program Małej Retencji Wodnej na terenie działania Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu

Teren gminy Doruchów częściowo położony jest w granicy Głównego Zbiornika Wód Podziemnych: nr 311. Jest to Zbiornik Rzeki Prosna (GZWP 311) – czwartorzędowy, który obejmuje wschodnią część gminy. Jego zasoby dyspozycyjne szacuje się na 128 tys. m³/dobę. Biorąc pod uwagę odporność tego zbiornika na zanieczyszczenia zewnętrzne, zakwalifikowano go do Obszaru Wysokiej Ochrony Wód Podziemnych (OWO). Zbiornik ten nie jest jeszcze szczegółowo rozpoznany i udokumentowany, dlatego informacje o nim są ograniczone. W celu jego ochrony, w strefach zasilania zbiornika oraz w obszarze jego rozprzestrzeniania należy dążyć do powstrzymania postępującej degradacji środowiska, a także do eliminowania najbardziej typowych ognisk zanieczyszczeń mogących zagrażać jego wodom.

Tabela. 5. Zbiornik w gminie Doruchów posiada następujące parametry:

Nr zbiornika	Nazwa zbiornika	Rodzaj ośrodka	Region	Wiek	Typ zbiornika	Pow. GZPWP /ha/	Zasoby dyspozycyjne [tys. m ³ /d]	Średnia głębokość Ujęć [mppt]
311	Zbiornik rzeki Prosna	dolina / dolina kopalna	pasmo równinne	Q	porowy	535	128	30

Źródło: Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019

4.1.4. Gleby

W obrębie gminy Doruchów skałą macierzystą dla gleb były głównie utwory czwartorzędowe, w przewadze piaski, częściowo gliny morenowe. Pod względem typologicznym są to głównie gleby brunatne wylugowane, bielcowe z udziałem czarnych ziem. W dolinie rzeki Prosny i większych dolinach wytworzyły się gleby bagienne hydromorficzne, gleby murszowo-mineralne i mady lekkie. Na terenach pozadolinnych występują głównie gleby bielcowe i brunatne, tworzące kompleks przydatności rolniczej żytni dobry i bardzo dobry. Gleb wyższych klas, które można przeznaczyć pod warzywnictwo i sady jest mało (klasy III b i IV a). Podstawowymi czynnikami, które obniżają przydatność rolniczą gleb są: niska zasobność w składniki pokarmowe, cienka warstwa próchnicy oraz zbyt płytka poziom wody gruntowej.

4.1.5. Warunki klimatyczne

Gminę Doruchów zalicza się do X dzielnicy rolniczo-klimatycznej łódzkiej. Charakteryzuje się ona stosunkowo łagodnym klimatem. Średnia temperatura roczna wynosi +7,4°C, a długość okresu wegetacyjnego 210-220 dni w roku. Roczne opady są rzędu 600 mm. Średnia temperatura lipca wynosi +17,4°C natomiast stycznia -1,7°C.

Tabela. 6. Podstawowe parametry meteorologiczne dla gminy Doruchów

średnia temperatura stycznia	1,7°C
średnia temperatura lipca	17,4°C
średnia temperatura roczna	7,4°C
liczba dni słonecznych	70 dni
opad atmosferyczny	600 mm
liczba dni mroźnych	30-50 dni

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla gminy Doruchów

Z uwagi na położenie gminy Doruchów na terenie X dzielnicy rolniczo-klimatycznej łódzkiej obszary te cechuje stosunkowo wysoka temperatura roczna powietrza, krótkotrwała zima, wczesna i wilgotna wiosna oraz ciepłe lato. Liczba dni pochmurnych wynosi około 130, pogodnych około 70, mroźnych 30 - 50, a z przymrozkami 100 - 118. Czas zalegania pokrywy śnieżnej sięga 60 dni, a okres wegetacyjny trwa przeciętnie 210 - 220 dni. Obejmuje on w zasadzie miesiące: kwiecień - październik, z tendencją przesunięć. Często rozpoczyna się wcześniej, bo już w ostatniej dekadzie marca i trwa aż do pierwszych dni listopada. Należy przy tym dodać, że spóźnione przymrozki wiosenne występują jeszcze pod koniec kwietnia, a nawet w maju, zaś wczesne jesienne już w ostatniej dekadzie października. Wilgotność względna powietrza wynosi 76%. Panującymi kierunkami wiatrów w skali roku są: zachodnie, których udział przeciętnie wynosi 23 % (zima i wiosna po 20 %, jesień 23 %, lato 29 %); północno-zachodnie z udziałem 14 % (jesień i zima po 10 %, wiosna i lato po ponad 17 %) i południowo - zachodnie mające 13% udziału (wiosna i lato po około 10 %, jesień i zima po 15 %). Przeciętnie po około 9 % udziału w skali roku mają też wiatry wschodnie i południowo-wschodnie. Wiatry z pozostałych kierunków reprezentowane są w znacznie mniejszym zakresie, a tak zwana "cisza" kształtuje się przeciętnie na poziomie 10 % w skali roku.

4.1.6. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Na terenie gminy Doruchów znajdują się dwa rezerваты przyrody:

- Rezerwat „Jodły Ostrzeszowskie” leży na wschodnim skraju Wzgórz Ostrzeszowskich. Stosunki wodne zadecydowały o zróżnicowaniu gleb i zbiorowisk roślinnych. W rezerwacie można wyróżnić: zespół boru mieszanego, świeżego o najniższym poziomie wody gruntowej, z przewagą świerka w drzewostanie i licznym udziale jodły, dębu, buku, sosny, olszy, brzozy i grabu: zbiorowisko boru świerkowego, wilgotnego zbliżone do zespołu z dominującym świerkiem w drzewostanie, w którym biorą udział jodła i sosny oraz pojedynczo olsza i brzoza, oles typowy z olszą, świerkiem i pojedynczo występującymi jodłą i brzozą. Zachodni skrawek rezerwaty zajmuje zbiorowisko zbliżone do zespołu trzęślicy modrej. Wiek dębu, świerku, jodły, sosny, buku waha się w granicach 90 –130 lat. Przedmiotem ochrony jest jodła pospolita osiągająca na tym stanowisku północną krawędź swego zasięgu. Z rzadkich roślin rośnie tu: widłak jałowcowy, pierwiosnka lekarska, czernien błotna, zachyłka oszczepowa. Do osobliwości należą starzec kędzierzawy rosnący na łące. Jest on górską rośliną, mającą w Wielkopolsce swą północną granicę zasięgu.
- Rezerwat „Pieczyśka” w miejscowości Przytocznica. Rezerwat znajduje się około 4 km na wschód od Ostrzeszowa przy samej szosie do Doruchowa, po jej południowej stronie. Obejmuje on nieckowate zagłębienie, otoczone zalesionymi wzniesieniami o charakterze wydmowym. Na dnie zagłębienia uformowało się torfowisko mszarne, którego zwarty kobierzec tworzą torfowce. Rosną tu: bagno zwyczajne, modrzewnica zwyczajna, żurawina błotna oraz bardzo licznie welnianka pochwowata i rosiczka okrągłolistna. Torfowiska porasta sosna i brzoza. Część wschodnią rezerwaty zajmuje wilgotny bór świerkowy.

Gmina Doruchów położona jest także w części obszarów chronionego krajobrazu, tj.:

- w sołectwach Przytocznica, Godziętowy i Tokarzew położona jest część obszaru chronionego krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska” leżące przy granicy z gminą Ostrzeszów;
- w sołectwach Torzeniec, Skarydzew, Plugawice i Doruchów II położony jest obszar chronionego krajobrazu „Dolina rzeki Proсны – Kotlina Grabowska”.

Obszar opracowania wyróżnia się dominacją upraw polowych, niemniej jednak w zachodniej i południowo-wschodniej części opracowania przeważają lasy.

Pod względem topologii siedliskowej w obszarze opracowania najliczniej występują następujące typy lasów:

- bór świeży;
- bór mieszany świeży;
- bór mieszany wilgotny;
- ols.

Zgodnie z warunkami siedliskowymi, powinny dominować buk, lipa w borze świeżym, modrzew czy osika w borze mieszanym świeżym, sosna i świerk w borze mieszanym wilgotnym natomiast olsza czarna i brzoza w lesie olchowym.

Wzdłuż dróg bitych oraz dróg śródpolnych, a także wzdłuż nieczynnej linii kolejowej, występują zadrzewienia i zakrzewienia. Należą do nich głównie klony, świdośliwka, jabłoń, bez czarny, czeremcha, czereśnia. Zadrzewieniem śródpolnym towarzyszą różne zakrzewienia w postaci: tarniny, głogu, jeżyny. W skali krajobrazu ornego pełnią one znaczącą funkcję ekologiczną i przeciwoerozyjną.

Obszar opracowania to w większości tereny rolnicze, które zasiedlane są przez gryzonie, zwłaszcza przez gatunki związane z terenami otwartymi. Dominującym ssakiem będzie z pewnością mysz polna i polnik, najliczniej zasiedlający pola uprawne, oraz mysz domowa, która pola uprawne zajmuje poza okresem zimy.

Na terenach leśnych występować będzie nornica ruda oraz mysz leśna. Ponadto, w lasach, szczególnie liściastych oraz w większych zadrzewieniach śródpolnych występuje wiewiórka.

Na obrzeżach różnego rodzaju zadrzewień oraz lasów występuje także mysz zaroślowa.

W sąsiedztwie osiedli ludzkich najliczniejszymi gryzoniemi są: mysz domowa oraz szczur wędrowny. Prawdopodobnie najbardziej pospolita na terenie opracowania jest ryjówka. Ryjówki to zwierzęta bardzo plastyczne ekologicznie, występują w lasach i ich pobliżu, na łąkach oraz w zaroślach. Preferują jednak siedliska wilgotne, a nawet mokre. Szczególnie liczne są na terenach wzdłuż różnego rodzaju cieków naturalnych.

Na łąkach i polach, spotkać można pospolitego w całym kraju kreta. Najliczniejszym ssakiem drapieżnym jest najprawdopodobniej łasica. Gatunek ten jest pospolity i liczny w krajobrazie rolniczym całego regionu. Pozostałe ssaki drapieżne stwierdzone na terenie gminy to kuna domowa i lis.

Spośród ssaków kopytnych, z pewnością za najbardziej pospolitą należy uznać sarnę. Gatunek ten licznie zamieszkuje krajobraz rolniczy oraz lasy.

Obszary lasów i towarzyszące im tereny otwarte zamieszkuje także dzik. Na terenie opracowania, jak i w krajobrazie rolniczym całego regionu jest również zajęć szarak.

Na terenie gminy występują również pojedyncze drzewa – pomniki przyrody (głównie lipy i dęby) oraz aleja wierzbowa w miejscowości Rudniczysko i aleja klonowa przy drodze Plugawice – Tonia.

4.2. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

Na terenie gminy Doruchów przeważają gleby klasy V i VI. Charakteryzują się dużym zróżnicowaniem: gleby bardzo dobre i dobre stanowią 4,48 % użytków rolnych, są to gleby bielcowe klasy IIIa i IIIb, stanowią kompleks pszenno dobry, średnio dobry – 12,03 % użytków rolnych, są to gleby brunatne i czarne ziemie klasy IVa i IVb, kompleks zbożowo pastewny, słabe i bardzo słabe – 83,49 % użytków rolnych, są to gleby bielcowe i brunatne, wylugowane, zbudowane z piasków, klasy V i VI – kompleks żytni słaby i żytnio łubinowy.

Tabela. 7. Charakterystyka gruntów ornych w gminie Doruchów

Klasa gruntów ornych	Powierzchnia w ha
klasy IIIa	168,77
klasy IIIb	72,86
klasy IVa	442,24
klasy IVb	194,95
klasy V	1212,21
klasy VI	3023,22
klasy VIR	172,75

Źródło: UG Doruchów

Pod względem glebowym obszar gminy jest bardzo zróżnicowany. Gleby najlepsze wytworzyły się na wyspie wysoczyznowej i pagórkach czołowo-morenowych (Godziętowy, Torzeniec, Przytocznica, Doruchów). Występują tu utwory zwałowe w formie glin i piasków. Z glin wytworzyły się dobre gleby brunatne, właściwe i wylugowane oraz gleby pseudobielcowe, które zawierają w wierzchnich warstwach, piasek gliniasty mocny, zalegający płytko na glinie lekkiej. Są to gleby położone na terenie równym o właściwych stosunkach wilgotnościowych. Gleby te zaliczono do kompleksu drugiego (pszenno dobry). Występują one w Doruchowie, Przytocznicy i Torzeńcu. Gleby brunatne wylugowane oraz gleby pseudobielcowe wytworzone z glin płytko spiaszczonych, zawierające w poziomie orno-próchnicznym piaski gliniaste lekkie o właściwych stosunkach wodnych występują we wsiach: Doruchów, Godziętowy i Przytocznica.

Natomiast gleby pseudobielcowe i brunatne wylugowane oraz rzadziej czarne ziemie zdegradowane wytworzone z piasków gliniastych lekkich, względnie piasków słabo gliniastych średnio głęboko zalegających na glinie lekkiej, zaliczone do piątego (żytno dobry). Gleby tego kompleksu są w większym stopniu przewiane, przepuszczalne i w związku z tym mogą być okresowo suche. Występują we wsiach: Doruchów, Tokarzew, Torzeniec. Kompleks szósty (żytno słaby) zajmuje około 20 % użytków rolnych powierzchni gminy. Zaliczono tutaj gleby brunatne, wylugowane i pseudobielcowe wytworzone z piasków słabo gliniastych głęboko podścielonych piaskiem luźnym lub gliną lekką. Gleby tego kompleksu są wrażliwe na suszę w okresie wegetacji, posiadają płytki poziom próchnicy (25 cm), mniej składników i większe zakwaszenie warstw powierzchniowych. W skład kompleksu 6-tego wchodzi także czarne ziemie zdegradowane oraz gleby murszaste wytworzone z piasków słabo gliniastych na piaskach luźnych.

Występują na terenie całej gminy a głównie w Plugawicach, Skarydzewie i Torzeńcu. Gleby najsłabsze wytworzone z piasków luźnych całkowitych i piasków słabo gliniastych, płytko zalegających na piaskach luźnych, zliczono do kompleksu 7-go (żytni najsłabszy). Gleby te stanowią około 60 % ogólnej powierzchni gruntów orných gminy i występują na terenie całej gminy. Gleby okresowo podmokłe występujące w obniżeniach terenu zaliczono do 8-ego i 9-tego kompleksu przydatności rolniczej. W obrębie kompleksu rolniczej przydatności 8-go (zbożowo-pastewny mocny) znalazły się czarne ziemie wytworzone z piasków gliniastych mocnych płytko zalegających na glinie lekkiej. Gleby te na terenie gminy zajmują niewielki obszar. Do kompleksu 9-go (zbożowo-pastewny słaby) zaliczono gleby murszaste i czarne ziemie zdegradowane o zróżnicowanym składzie mechanicznym. W glebach murszastych, w wierzchnich warstwach występują piaski gliniaste lekkie. W podłożu ww. gleb występują piaski luźne.

W dolinie rzeki Proсны, która stanowi wschodnią granicę gminy zostały wytworzone mady – utwory aluwialne powstałe ze współczesnych namywów rzecznych. Mady są płytkie i wykazują przeważnie skład mechaniczny piasków gliniastych pylastych i słabo gliniastych. W podłożu mad występują luźne piaski rzeczne. Typologicznie przeważają mady brunatne. Większość z nich stanowią użytki zielone. Dolinę rzeki Proсны, zagłębienia śródpolne, niecki dolin smuźnych i cieków zajmują użytki zielone. Występują na glebach murszastych, murszowo-mineralnych, czarnych ziemiach oraz madach. Występujące w gminie gleby rolnicze nieprzydatne – najsłabsze piaski luźne, stale za suche są zalesiane.

4.3. Obszary naturalnych zagrożeń

4.3.1. Tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi

Do obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi występujących w granicach gminy zaliczamy obszary szczególnego zagrożenia powodzią leżące w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Proсны, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest: - średnie i wynosi raz na 100 lat (granica zasięgu wód powierzchniowych o $P=1\%$, wskazana na rysunku). Tereny te stanowią obszary dolin narażone na zalew w razie wystąpienia rzeki z koryta.

4.3.2. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Na terenie gminy Doruchów nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

4.4. Zanieczyszczenie środowiska

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego polega na zwiększeniu stężeń dowolnych substancji lub energii powyżej pewnych wartości progowych oraz na wprowadzeniu do środowiska substancji obcych. Ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim przeprowadzono zgodnie z zasadami i kryteriami określonymi w nowych przepisach polskiego prawa dotyczącego ochrony środowiska. Przepisy te uwzględniają wymagania zawarte w dyrektywach Unii Europejskiej. W świetle oceny stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2002 r. na obszarze województwa wielkopolskiego i przeprowadzonej na tej podstawie klasyfikacji stref, powiat ostrzeszowski, a jednocześnie gmina Doruchów pod kątem ochrony zdrowia zostały zaliczone do strefy A.

Tabela. 8. Wynikowe klasy stref w powiecie ostrzeszowskim dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna strefy uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy/ powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy							Klasa ogólna strefy
	SO2	NO2	PM 10	Pb	C6H6	CO	O3	
Powiat ostrzeszowski	A	A	A	A	A	A	A	A

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla gminy Doruchów

Tabela. 9. Wynikowe klasy stref w powiecie ostrzeszowskim dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna strefy, uzyskana w ocenie rocznej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Nazwa strefy/ powiatu	Kod strefy/ powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			Klasa ogólna strefy
		SO2	NOX	O3	
Powiat ostrzeszowski	4.30.40.18	A	A	A	A

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla gminy Doruchów

Uwzględniając ochronę roślin wszystkie strefy województwa wielkopolskiego, z powodu na niskie stężenia ocenianych zanieczyszczeń powietrza znalazły się w klasie A.

Źródłami emisji zorganizowanej są głównie osiedlowe kotłownie oraz emitory z procesów technologicznych zlokalizowanych na terenie gminy.

Tabela. 10. Charakterystyka źródeł emisji zanieczyszczeń.

Lp.	Charakterystyka Źródeł	Lokalizacja źródeł	Roczna emisja zanieczyszczeń					Łącznie
			SO2	NOX	CO	Pył ogółem	Inne substancje	
			Mg/rok					
1.	Kotłownie osiedlowe i emitory technologiczne.	Doruchów	31,59	20,38	68,76	53,64	31,66	206,47

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla gminy Doruchów

Na terenie gminy Doruchów brak jest znaczących źródeł zanieczyszczenia powietrza. Źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy jest emisja zanieczyszczeń z emitorów o niskiej wysokości (od kilku do kilkunastu do maksymalnie 40 m). Z tego powodu są one szczególnie uciążliwe dla środowiska. Są to zazwyczaj lokalne kotły grzewcze oraz paleniska domowe. Z reguły duża ilość tych emitorów i niekorzystne warunki rozprzestrzeniania na ograniczonym terenie kształtują poziom stężeń w ich najbliższym otoczeniu. Zjawisko takie występuje na terenach o zwartej zabudowie z dużą liczbą indywidualnych palenisk w budynkach mieszkalnych oraz w zakładach komunalnych.

Nieco mniejszym problemem z punktu widzenia lokalnych parametrów czystości powietrza jest niska emisja na terenach zabudowy luźnej, gdyż istnieją lepsze warunki przewietrzania i depozycji zanieczyszczeń, a co za tym idzie relatywnie niższe stężenia. Charakterystyczną cechą niskiej emisji jest jej

sezonowa zmienność. W okresach grzewczych notuje się wzrost emisji energetycznej w porównaniu do okresów ciepłych.

Drugim ważnym elementem niskiej emisji są zanieczyszczenia komunikacyjne, obejmujące takie substancje jak: tlenki azotu, węglowodory aromatyczne i alifatyczne, pyły, tlenek węgla, dwutlenek siarki i aldehydy. Emisja ta wraz z postępującym zwiększaniem się liczby pojazdów na szlakach komunikacyjnych, wykazuje tendencję wzrostową. Szczególnie duże zanieczyszczenia powietrza substancjami występuje na skrzyżowaniach głównych ulic, przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu biegnących przez obszary o zwartej zabudowie. Przyczyną nadmiernej emisji zanieczyszczeń ze środków transportu jest zły stan techniczny pojazdów, zła eksploatacja, przestoje w ruchu spowodowane złą organizacją ruchu lub małą przepustowością dróg.

Stan powietrza

Jakość powietrza na terenie gminy jest bardzo dobra. Należy zmniejszyć zanieczyszczenia pochodzące z tzw. źródeł niskiej emisji i ze źródeł komunikacyjnych oraz głównie z kotłowni indywidualnych.

W 2011 r. w województwie wielkopolskim sieć monitoringu powietrza atmosferycznego stanowiło 18 stacji pomiarowych.

Punkty pomiarowe zlokalizowano w następujących miejscowościach:

- Bojanowo,
- Borówiec,
- Gniezno: ul. Paczkowskiego,
- Kalisz, ul. H. Sawickiej,
- Konin, ul. Wyszynskiego,
- Krzyżówka,
- Leszno, ul. Paderewskiego,
- Luboń,
- Ostrów Wlkp., ul. Wysocka,
- Poznań: ul. Polanka, ul. Dąbrowskiego,
- Piła, ul. Kusocińskiego,
- Pleszew,
- Swarzędz,
- Tarnowo Podgórne,
- Turek,
- Wągrowiec,
- Złotów.

W rozmieszczonych na terenie województwa punktach pomiarowych poddano ocenie jakość powietrza pod kątem następujących związków chemicznych:

- dwutlenek siarki - SO₂
- dwutlenek azotu - NO₂
- pył zawieszony - PM₁₀
- pył zawieszony - PM_{2.5}
- Ołów - Pb,
- Benzen - C₆H₆
- tlenek węgla - CO
- zawartość arsenu – As w pyłe zwieszonym PM₁₀
- zawartość kadmu – Cd w pyłe zwieszonym PM₁₀
- zawartość niklu – Ni w pyłe zwieszonym PM₁₀
- zawartość benzo(α)pirenu - BaP w pyłe zwieszonym PM₁₀
- ozon O₃ pod kątem spełniania kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia,
- ozon O₃ pod kątem spełniania kryteriów określonych w celu ochrony roślin,
- dwutlenek siarki SO₂ i tlenki azotu NO_x pod kątem spełniania kryteriów określonych w celu ochrony roślin.

Oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Teren województwa podzielony został na trzy strefy: aglomerację poznańską, miasto Kalisz i strefę wielkopolską.

Dwutlenek siarki

Badanie dwutlenku siarki prowadzone były na 7 punktach pomiarowych: w Kaliszu, Krzyżówce, Poznaniu przy ul. Dąbrowskiego i ul. Polanka, w Pile, Koninie i Borówcu. Dla stref ustalono klasę A z uwagi na brak występowania, ponad dozwoloną ilość, przekroczeń wartości poziomu dopuszczalnego obowiązujących zarówno dla stężeń 1 godz., jak i stężeń 24 godz.

Najwyższe stężenie 1 godz. zarejestrowane na stacji w Kaliszu wynosiło 109,5 µg/m³, przy poziomie dopuszczalnym 350 µg/m³, natomiast maksymalne stężenie 24 godz. wahały się od 8,8 µg/m³ (Poznań ul. Dąbrowskiego) do 58,8 µg/m³ (Krzyżówka).

Dwutlenek azotu

Badanie dwutlenku azotu prowadzone były na 8 punktach pomiarowych: w Kaliszu, Krzyżówce, Poznaniu przy ul. Dąbrowskiego i ul. Polanka, w Pile, Koninie, Lesznie i Borówcu. Dla stref ustalono klasę A z uwagi na brak przekroczeń wartości poziomu dopuszczalnego obowiązujących zarówno dla stężeń 1 godz., jak i dla średnich rocznych.

Stężenie średnioroczne NO₂ nie przekraczały dopuszczalnego poziomu 40 µg/m³, i wynosiły: w Kaliszu - 18,6 µg/m³, Krzyżówce - 12,7 µg/m³, Poznaniu przy ul. Dąbrowskiego -27,7 µg/m³ i ul. Polanka - 21,6 µg/m³, w Pile - 17,1 µg/m³, Koninie - 1,7 µg/m³, Lesznie - 16,3 µg/m³ i Borówcu - 14,9 µg/m³. Największe

maksimum godzinowe z pomiarów ciągłych - 325,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (7 przekroczeń poziomu dopuszczalnego) wystąpiło w Poznaniu przy ul. Dąbrowskiego i w Poznaniu przy ul. Polanka - 151,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, natomiast najmniejsze - 85,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ - w Pile.

Pył zawieszony PM10

W ocenie wykorzystano wyniki pomiarów pyłu zawieszzonego PM10 z 10 punktów pomiarowych: w Poznaniu przy ul. Polanka, ul. Dąbrowskiego, w Gnieźnie przy ul. Paczkowskiego, w Kaliszu, Ostrowie Wlkp., Koninie, Pile, Lesznie, Tarnowie Podgórnym i Wagrowcu. Dla obu stref ustalono klasę C ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla stężeń 24-godzinnych pyłu PM10.

Wartości dopuszczalne pyłu zawieszzonego obowiązujące dla stężeń 24-godzinnych przekroczone zostały na stacjach pomiarowych w: Poznaniu - 89 i 92 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, Gnieźnie - 47 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, Kaliszu - 69 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, Koninie - 44 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, Pile - 57 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, Lesznie - 53 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ i Wagrowcu - 71 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Średnia roczna wartość pyłu PM10 na wszystkich stanowiskach w województwie wielkopolskim nie przekroczyła normy 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, największą wartość zanotowano na stacji w Ostrowie Wlkp. - 39,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, natomiast najmniejszą w Tarnowie Podgórnym - 28,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Pył zawieszony PM2,5

Ocenę wykonano na podstawie pomiarów manualnych prowadzonych w Poznaniu i Kaliszu, wykorzystano również metodę analogii do wyników z innego obszaru.

W strefie aglomeracji poznańskiej i województwie wielkopolskim nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu powiększonego o margines tolerancji dla pyłu PM2,5 (uzyskane stężenie wyniosło 27,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), w związku z tym obie strefy zaliczono do klasy B. Strefę miasto Kalisz zaliczono do klasy C ze względu na uzyskane stężenie w wysokości 33,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Ołów

Za podstawę klasyfikacji stref przyjęto pomiary manualnej. Śtężenie średnioroczne ołowiu nie wykazało przekroczenia dopuszczalnej normy rocznej i wahało się od 0,01 do 0,03 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, co odpowiada 6% poziomu dopuszczalnego, w związku z powyższym strefy ocenione zostały jako spełniające wymogi klasy A.

Benzen

W 2011 r. na terenie województwa pomiary stopnia zanieczyszczenia powietrza benzenem prowadzone były w 10 punktach pomiarowych w: Swarzędzu, Luboniu, Złotowie, Pile, Bojanowie, Lesznie, Turku, Koninie, Kaliszu i Pleszewie. Śtężenie średnioroczne benzenu nie wykazało przekroczenia dopuszczalnej normy rocznej i wahało się od 0,8 do 4,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, w związku z powyższym wszystkie strefy ocenione zostały jako spełniające wymogi klasy A.

Tlenek węgla

Badanie tlenku węgla prowadzone były na 1 punkcie pomiarowy w Poznaniu przy ul. Dąbrowskiego. Za podstawę klasyfikacji przyjęto pomiary automatyczne oraz metodę analogii do wyników z innego obszaru lub okresu. Dla stref ustalono klasę A z uwagi na nie przekraczanie wartości kryterialnej

stężeń wyrażanej jako maksymalna średnia ośmiogodzinna, spośród średnich kroczących, obliczanych co godzinę z ośmiu średnich jednogodzinnych w ciągu doby.

Najwyższe stężenie 8-godzinne kroczące liczone ze stężeń 1-godzinnych na stacji pomiarowej w Poznaniu wynosiło 3 450 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, przy dopuszczalnej maksymalnej średniej ośmiogodzinnej wynoszącej 10 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Arsen, kadm, nikiel, benzo(α)piren

W 2011 r. pomiary arsenu, kadmu i niklu wykonano na stacjach w: Gnieźnie, Kaliszu i Ostrowie Wlkp, natomiast pomiary benzo(α)pirenu prowadzono w Gnieźnie, Koninie, Kaliszu i Pile. Na żadnym stanowisku pomiarowym metali nie odnotowano przekroczeń ustanowionych poziomów dopuszczalnych.

Podwyższone stężenie benzo(α)pirenu, przekraczające poziom docelowy, odnotowano na stanowiskach w Pile i w Kaliszu.

Dla stref, pod kątem występowania arsenu, kadmu i niklu w powietrzu, ustalono strefy A, natomiast pod kątem benzo(α)pirenu - strefy C.

Ozon

Badanie ozonu prowadzone było na stacjach pomiarów automatycznych: miejskich w Poznaniu i Koninie oraz pozamiejskich w Krzyżówce i w Borowcu. W 2011 r. ze względu na awarię analizatora i spowodowaną tym faktem niską kompletność serii, nie można było uwzględnić w analizie danych pomiarów ze stacji w Borowcu. Podobna sytuacja miała również miejsce w Koninie. Do analizy danych pobrano jedynie wyniki z 2 punktów pomiarowych: w Poznaniu i w Krzyżówce.

Uśredniona liczba przekroczeń poziomu docelowego wynosiła 8,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Poznaniu i 31,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ na stacji w Krzyżówce.

Dla ozonu ze względu na ochronę zdrowia ustanowiono dwa rodzaje kryteriów: poziom docelowy wynoszący 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ i odnoszony do wartości maksymalnej średniej ośmiogodzinnej w dobie, który nie powinien być przekroczony w ponad 25 dobach w roku kalendarzowym, oraz poziom celu długoterminowego, który określa to samo stężenie ozonu, co poziom docelowy, jednak nie powinien być przekroczony w żadnej dobie w roku kalendarzowym.

W przypadku celu długoterminowego stwierdzono przekraczanie wartości normatywnej spośród wartości stężeń 8-godzinnych kroczących w roku kalendarzowym, które wyniosło: 12 dni w Poznaniu i 37 dni w Krzyżówce. Dla strefy aglomeracji poznańskiej i miasta Kalisz, ustalono klasę A, natomiast dla strefy wielkopolskiej - klasę C.

Ozon pod kątem spełniania kryteriów określonych w celu ochrony roślin

Województwo wielkopolskie w ocenie pod kątem zanieczyszczenia ozonem, zaliczono do klasy C odpowiednio dla kryterium poziomu docelowego i poziomu celu długoterminowego, określonych parametrem "AOT 40", który oznacza sumę różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w $\mu\text{g}/\text{m}^3$ a wartością 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godz. 8:00 a 20:00 czasu środkowoeuropejskiego, dla której stężenie jest większe niż 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

W ocenie za rok 2011 pod kątem dotrzymania norm ozonu dla ochrony roślin, posłużono się wynikami pomiarów ze stacji w Krzyżówce, gdzie średnia z lat 2007 - 2011 wynosiła $19\,467,5\ \mu\text{g}/\text{m}^3$, i tym samym przekraczał wartość poziomu docelowego $18\,000\ \mu\text{g}/\text{m}^3$ oraz wyraźnie przekroczony został cel długoterminowy - $6\,000\ \mu\text{g}/\text{m}^3$. Z powodu awarii analizatora na stacji w Borówcu i spowodowaną tym faktem niską kompletnością serii, uzyskanych wyników nie uwzględniono danych w analizie.

Dwutlenek siarki i tlenki azotu pod kątem spełniania kryteriów określonych w celu ochrony roślin

Na podstawie wyników pomiarów pasywnych i automatycznych prowadzonych w stałych punktach pomiarowych, dla strefy wielkopolskiej ustalono klasę A.

Średnie roczne stężenie dwutlenku siarki wahały się od $2,3\ \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Podaninie do $8,5\ \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Czechelu, natomiast średnie roczne stężenia tlenków azotu wahały się od $9,5\ \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Szklarce Myślniewskiej do $28,8\ \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Murzynowie Kościelne.

Najbliżej położonym punktem pomiarowym, zlokalizowanym w granicach powiatu ostrzeszowskiego, to stacja Szklarka Myślniewska, na której odnotowano $3,5\ \mu\text{g}/\text{m}^3\ \text{SO}_2$ oraz $9,5\ \mu\text{g}/\text{m}^3\ \text{NO}_2$.

W województwie wielkopolskim nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomu wymienionych substancji.

Odory

Odory wiążą się z dyskomfortem związanym z przedostawaniem się gazów złowonnych do powietrza atmosferycznego. Na terenie gminy odory mają oddziaływanie lokalne.

Do źródeł wytwarzających gazy złowonne (odory) na terenie gminy można zaliczyć:

- oczyszczalnię ścieków (gazy złowonne mogą powstać w wyniku procesów zachodzących na oczyszczalni oraz napowietrzania osadu),
- niezorganizowane źródła emisji gazów złowonnych z indywidualnych palenisk domowych (np. spalanie odpadów z tworzyw, gumy w paleniskach domowych),
- fermy, kurniki.

W celu zmniejszenia dyskomfortu powstającego w wyniku przedostawania się gazów złowonnych do powietrza, proponuje się, aby nie lokalizować w pobliżu wymienionych obiektów nowej zabudowy jednorodzinnej lub wielorodzinnej, rozszerzać pasy zieleni izolacyjnej, a także prowadzić edukację ekologiczną w przypadku indywidualnych gospodarstw, w których może mieć miejsce spalanie odpadów.

4.3.3. Klimat akustyczny

Uciążliwość akustyczna obiektów przemysłowych i usługowych szacowana jest na podstawie pomiarów hałasu wykonywanych przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

Od 2000 roku nie zanotowano na obszarze gminy przypadków przekraczania normatywnych poziomów hałasu przez zakłady. Na terenie Doruchowa nie został określony dopuszczalny poziom hałasu dla zakładów rzemieślniczych i usługowych, co świadczy o tym, iż praca tych zakładów nie powodowała emisji ponadnormatywnego hałasu.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. (Dz. U.

2012 poz. 1109). Zgodnie z załącznikiem do omawianego rozporządzenia dopuszczalny poziom hałasu w środowisku, powodowany przez drogi lub linie kolejowe (hałas pochodzenia komunikacyjnego jest najważniejszym czynnikiem wpływającym na klimat akustyczny) wynosi:

- w odniesieniu do terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży – w porze dnia 64 dB, w porze nocy 59 dB,
- w odniesieniu do terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz terenów mieszkaniowo-usługowych – w porze dnia 68dB, w porze nocy 59 dB.

Zgodnie z załącznikiem do omawianego rozporządzenia dopuszczalny poziom hałasu w środowisku, powodowany przez pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu wynosi:

- w odniesieniu do terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży – w porze dnia 50 dB, w porze nocy 40 dB,
- w odniesieniu do terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz terenów mieszkaniowo-usługowych – w porze dnia 55 dB, w porze nocy 45 dB.

Na poziom hałasu pochodzenia komunikacyjnego mają wpływ przede wszystkim:

- natężenie ruchu komunikacyjnego,
- udział ruchu tranzytowego, w tym transportu ciężkiego, w strumieniu ruchu,
- prędkość ruchu pojazdów,
- odległość zabudowy mieszkaniowej,
- stan i rodzaj nawierzchni drogowej,
- płynność ruchu.

Droga krajowa nr 11 przebiega poza gminą w odległości 10 km od Doruchowa. Natomiast droga wojewódzka nr 450 Kalisz – Grabów Nad Prosną - Wyszanów - Wieruszów - Opatów przebiega przez teren gminy. Z tego względu utrzymuje się tendencja wzrostowa natężenia hałasu związanego z ruchem pojazdów.

Do pozytywnych aspektów klimatu akustycznego gminy Doruchów zaliczyć można brak obiektów uciążliwego przemysłu oraz tranzytowych dróg krajowych o dużym natężeniu ruchu. Na niekorzystny stan w zakresie klimatu akustycznego składają się następujące czynniki: niedostateczna ilość zieleni izolacyjnej oraz innych zabezpieczeń przed hałasem komunikacyjnym oraz prawdopodobieństwo przekroczenia normatywnych poziomów hałasu przy zabudowie położonej najbliżej tras komunikacyjnych.

4.3.4. Promieniowanie elektromagnetyczne

Na obszarze gminy źródłem promieniowania elektromagnetycznego są przede wszystkim napowietrzne linie elektroenergetyczne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. Zarówno w przypadku napowietrznych linii elektroenergetycznych, jak i stacji bazowych telefonii komórkowej, dopuszczalne normy związane z promieniowaniem elektromagnetycznym, emitowanym przez te obiekty, określają przepisy

odrębne. Przepisy odrębne (PN-75/E-05100 Elektroenergetyczne linie napowietrzne) określają także wymagane odległości dla lokalizacji zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie tych linii.

Pola elektromagnetyczne o częstotliwości 50 Hz wytwarzane są przez urządzenia stosowane w stacjach elektroenergetycznych. Jednakże aparatura wysokonapięciowa znajduje się w znacznym oddaleniu od ogrodzenia stacji, więc wartości natężenia pola elektrycznego i magnetycznego poza terenem stacji są niewielkie. Domowe instalacje i urządzenia elektryczne również wytwarzają w swoim otoczeniu pola elektromagnetyczne o częstotliwości 50 Hz, lecz ich natężenia są bardzo małe. Tak więc zgodnie z obowiązującymi przepisami, natężenie pola elektrycznego na wysokości 1,8 m nad ziemią nie przekracza wartości dopuszczalnej 10 kV/m. Pole elektryczne jest największe w środku przęsła – w połowie odległości pomiędzy słupami, gdzie odległość przewodów od ziemi jest najmniejsza i szybko maleje przy oddalaniu się od osi linii.

Stacje bazowe telefonii komórkowej

Podstawowym parametrem charakteryzującym stację bazową systemu komórkowego jest moc wypromieniowana przez jej antenę. W systemie GSM najpowszechniej stosowane są anteny z nadajnikami o maksymalnej mocy wyjściowej 20 W (43 dB), natomiast parametrem określającym możliwość odbioru sygnału przez współpracujący terminal użytkownika jest natężenie pola elektrycznego lub gęstość strumienia mocy w punkcie odbioru. W związku z powyższym każda stacja bazowa musi mieć sporządzony raport określający jej przyszłe oddziaływanie na środowisko, w tym szczególnie stwierdzenie, że pola elektromagnetyczne stwarzające potencjalne zagrożenia dla ludzi nie wystąpią w miejscach ich przebywania i zamieszkania. Stacje bazowe telefonii komórkowej nie mogą być oddane do użytku, jeżeli nie spełniają wymagań ochrony środowiska, szczególnie decyzji określających zakres i warunki korzystania ze środowiska. Pozwolenie na emitowanie przez stacje bazowe pól elektromagnetycznych należy uzyskać przed pozwoleniem na użytkowanie obiektu.

Tabela. 11. Wykaz stacji bazowych na terenie gminy Doruchów.

Lp.	Miejsce występowania	Parametry
1.	Urząd Gminy Doruchów, ul. Kępińska 13	1 antena nadawcza, pasmo częstotliwości: 870 – 960 MHz, wysokość zainstalowania – 15,0m n. p. t.
2.	Na terenie placu Gminnej Spółdzielni „SCH” Doruchów, ul. Ostrzeszowska 1	3 anteny sektorowe, częstotliwość 900MHz; 1 antena liniowo-radiowa o częstotliwości 21,2 – 23,6 GHz

Źródło: UG Doruchów

5. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

5.1. Rys historyczny

20 października 1213 roku - ukazała się pierwsza pisemna wzmianka o Doruchowie w Kodeksie Dyplomatycznym Wielkopolski pod nr 81.

Doruchów był w początkach XV wieku własnością Wierzbietów Kępińskich z których wywodzi się linia Wierzbietów Doruchowskich herbu Niesobia. Linia Wierzbietów Kępińskich i Doruchowskich wywodzi się od kasztelana poznańskiego i generalnego starosty Wielkopolski, Wierzbiety z Paniewic (1352 - 1375).

Doruchów leży przy starożytnej drodze handlowej prowadzącej przez powiat ostrzeszowski z południowych krajów Europy nad Morze Bałtyckie. Polski uczyony N. Sadowski pisze, że dążyli tą drogą kupcy po bursztyn. W XV w istniała w Doruchowie huta żelaza "Stara Huta", w połowie XVI w powstała kolejna huta tzw. "Zalesianka".

W roku 1852 znajdowała się tutaj fabryka papieru "Dąbrówka".

Z ważniejszych wydarzeń historycznych Doruchowa i lat, które odcisnęły swe piętno wymienić należy:

- 1699 był rokiem strasznego głodu,
- w 1710 roku szerzyła się tutaj epidemia cholery,
- Ksiądz Tobiasz wspomina w swojej kronice o nadzwyczajnych opadach gradu w 1740 r.,
- 30 października 1768 roku w Doruchowie został ochrzczony Teofil Wolicki h. Nabram, syn Ignacego i Józefy (Barbary) Wiesiołowskiej. Pracował on w bibliotece królewskiej króla Stanisława Augusta, otrzymał kanonikat w Poznaniu i probostwo kolegiaty sieradzkiej, archidiaconię poznańską, repozyturę gnieźnieńską, sprawował funkcje rządowego radcy szkolnego, a w 1828 roku został wybrany arcybiskupem gnieźnieńskim i poznańskim. Był postem z powiatów poznańskiego i śremskiego do Sejmu Księstwa Warszawskiego. Po zgonie arcybiskupa Gorzańskiego wybrany został w 1825 roku wikariuszem kapitulnym i rządził archidiecezją aż do wyniesienia na arcybiskupa. Otoczył w tych latach szczególną opieką szkoły parafialne, zainicjował z powodzeniem akcje dla stworzenia nowego mauzoleum Mieszka I i Bolesława Chrobrego w katedrze poznańskiej. Zmarł 21 grudnia 1829 roku, pochowany został w krypcie pod kaplicą Szoldryskich katedry poznańskiej. Skromnym pomnikiem jego pamięć uwiecznił hrabia Edward Raczyński.
- Przy neoromańskim kościele w roku 1889 znajduje się grobowiec rodziny Thielów, w którym pochowany jest m.in. gen. Stanisław Thiel (1881-1943), dowódca Powstania Wielkopolskiego w Ostrzeszowie, więzień obozów hitlerowskich. W Powstaniu Wielkopolskim było to miejsce kwaterowania sztabu południowego odcinka powstańczego.
- 1775 r. w Doruchowie odbył się ostatni w Polsce proces kobiet podejrzanych o czary. Opierając się na dawnym prawie magdeburskim, dziedzic z Doruchowa, dopuścił się strasznego morderstwa na 14 niewinnych kobietach. Dziedzicowi mord uszedł bezkarnie, bo prawo zrodzone z ciemnoty i zabobonu zezwalało na taką sprawiedliwość. W opinii wielu badaczy doruchowski proces wpłynął na wprowadzenie ustawy w roku 1776 przez Sejm Rzeczypospolitej zakazującej prowadzenia procesów o czary przez sądy grodzkie.

5.2. Zasoby wpisane do rejestru zabytków

W rejestrze Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się zespół dworski, Doruchów ul. Kępińska 2-4, XIX/XX w, nr rej.: 735/Wlkp/A z 16.06.1992 r.: dwór i park.

5.3. Zasoby o wartościach kulturowych i historycznych

Parki podworskie nie są szczególną formą ochrony przyrody. Podlegają ochronie jako zabytki kultury. Poniżej przedstawiono opis wybranych parków pałacowych i podworskich na terenie gminy,

charakteryzujących się dużymi walorami przyrodniczymi i kulturowymi. Parki te podlegają ochronie konserwatorskiej.

Gmina posiada 5 parków podworskich w miejscowościach: Godziętowy, Plugawice, Przytocznica, Rudniczysko, Torzeniec oraz pozostałości zespołów dworsko-parkowych zabytkowy w Doruchowie. Parki wymagają zabiegów pielęgnacyjnych. Uzupełnienia wymaga część szpalerów drzew przy drogach.

Obiekty z ewidencji zabytków:

GODZIĘTOWY

- Stacja kolejowa mur. l. 30-te XX w.,
- Dwór, nr 1, wł. Urząd Gminy, mur., l. 30-te XX w.

PRZYTOCZNICA

- Dwór, nr 8, wł. Urząd Gminy, mur., 3 ćw. XX w., Wokół dworu pozostałości parku,
- Dom mieszkalny, nr 32, A. Jasiak, mur., 1 ćw. XX w.

MIELESZÓWKA

- Dom mieszkalny, nr 21, M. Wysota, drewn. 4 ćw. XIX w.,
- Dom mieszkalny, nr 22, J. Kowalska, drewn. 4 ćw. XIX w.

GRUSZKÓW

- Dom mieszkalny, nr 2, wł. Urząd Gminy, mur., 1 ćw. XX w. (budynek rozebrany),
- Obora, nr 2, wł. Urząd Gminy, mur., 1 ćw. XX w.,
- Stodoła, nr 2, wł. Urząd Gminy, mur., 1 ćw. XX w. (budynek rozebrany).

DORUCHÓW

- Budynek szkoły, mur., 1 ćw. XX w.,
- Młyn, nr 21, C. Bogaczyński, mur./drewn., 1 ćw. XX w.,
- Dom mieszkalny, nr 56, J. Szymczak, drewn. 1 ćw. XX w.,
- Dom mieszkalny, nr 192, D. Antczak, mur., 1 ćw. XX w. (budynek rozebrany),
- Dom mieszkalny, nr 176, mur., 1 ćw. XX w.,
- Pałac, Biblioteka Publiczna, mur. 1 dek. XX w. Wokół pałacu pozostałości parku,
- Dom katechetyczny, mur. 1 ćw. XX w.,
- Zabudowa gospodarcza przy plebanii, nr 180, mur. 1 ćw. XX w.,
- Plebania, nr 180, mur. 1 ćw. XX w.,
- Kaplica grobowa Thielów na cmentarzu przykościelnym, 1 ćw. XX w.,
- Kościół parafialny p.w. Św. Stanisława Kostki, mur. 1 ćw. XX w.

PLUGAWICE

- Zabudowania gospodarcze, dawny folwark, wł. SKR. mur. Ćw. XX w.,
- Dwór, 1 ćw. XX w. mur. Wł. SKR. Wokół dworu pozostałości parku.

RUDNICZYSKO

- Młyn wodny, tzw. Młyn Łabiński, mur., 1928 r.,
- Zespół dworski – Spichlerz, mur., pocz. XX w.,
- Zespół dworski – Park krajobrazowy, k. XIX w.,
- Zespół dworski – chlewnia, mur., k. XIX w.,
- Zespół dworski – obora, mur., 4 ćw. XIX w.

STARA KUŹNICA

- Młyn z domem mieszkalnym, wł. Urząd Gminy, mur., 1922 r.,
- Dom mieszkalny, nr 18, drewn., 4 ćw. XIX w.,
- Stodoła, nr 18, mur., 1 ćw. XX w. (budynek rozebrany),
- Dom mieszkalny, nr 24, E. Wantoch, mur./drewn., k. XIX w. (budynek rozebrany),
- Dom mieszkalny, nr 20, drewn., 4 ćw. XIX w.,
- Dom mieszkalny, nr 17, ST. Dolata, drewn., 3 ćw. XIX w. (budynek rozebrany),
- Dom mieszkalny, nr 11, Z. Zawadzka, drewn., 4 ćw. XX w.,
- Dom mieszkalny, nr 7, T. Lis, mur., 1928 r.,
- Stodoła, nr 24, wł. E. Wantoch, drewn. K. XIX w.,
- Obora nr 24 wł. E. Wantoch, k. XIX w.

TOKARZEW

- Oficyna pałacowa, nr 44, mur.

TORZENIEC

- Dom mieszkalny, nr 85, mur., 1 ćw. XX w. (budynek rozebrany),
- Dom mieszkalny, nr 67, H. Płot, mur./drewn., l. 30-te XX w.,
- Dom mieszkalny, nr 52, K. Wardęga, drewn., pocz. XX w.,
- Dom mieszkalny, nr 50, J. Olek, drewn., 4 ćw. XIX w. (budynek rozebrany),
- Dom mieszkalny, nr 39, Z. Chudzik, drewn., 4 ćw. XIX w.,
- Sklep, wł. Gminy, mur., l. 30-te XX w.

WYGODA PLUGAWSKA

- Dom mieszkalny, nr 9, S. Kucharska, drewn., 1 ćw. XX w.,
- Dom mieszkalny, nr 7, S. Niełacny, drewn., 4 ćw. XIX w.

WYGODA TOKARSKA

- Dom mieszkalny, nr 62, drewn., 1 ćw. XX w.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane były budynki, które na dzień sporządzania Studium nie istnieją – są rozebrane:

- Torzeniec – dom mieszkalny, nr 86, mur., 1 ćw. XX w.,
- Skaryszew – dom mieszkalny, nr 33, S. Kosmoła, drewn., 4 ćw. XIX w.,
- Rudniczysko – Zespół dworski: Dwór, mur., rozebrany po 1970 r.

Miejsca historyczne i cmentarze:

- Przy drodze do Tokarzewa tzw. "Wzgórze Czarownic",
- Doruchów: dwa zbiorowe groby (trzech powstańców wielkopolskich i milicjantów z 1945 roku, epitafium płk Thiela w kaplicy Thielów), cmentarz parafialny,
- Morawin – cmentarz parafialny.

Wykaz ten może ulec zmianie po opracowaniu przez Gminę gminnej ewidencji zabytków.

W miejscowości Torzeniec należącej do gminy Doruchów znajduje się obelisk upamiętniający zbrodnie i mordy na ludności tejże miejscowości. Obiekt powstał w 1989 r. i odsłonięto go w 50-tą rocznicę wybuchu II wojny światowej jako symbol hołdu dla ludności cywilnej pomordowanej na terenie Torzeńca.

O wydarzeniach historycznych, które stały się podstawą do utworzenia tego obiektu, informuje napis znajdujący się na nim: "W dniach 01 i 02. 09. 1939 r. pod ścianą tego budynku oraz innych miejscach wsi Torzeniec żołnierze hitlerowskiego Wehrmachtu rozstrzelali i spalili żywcem 34 osoby cywilne, w tym mężczyzn, kobiety, starców i dzieci oraz dwóch nieznanymi żołnierzy Wojska Polskiego". W skład tego miejsca wchodzi budynek, pod którego ścianami hitlerowscy dokonali zbiorowej egzekucji. Obecnie na nieodnowionym fragmencie ściany budynku widoczne są ślady kul świadczące o tragicznym wydarzeniu. Obiekt ten został ujęty w Rejestrze miejsc i faktów zbrodni popełnionych przez okupanta hitlerowskiego na ziemiach polskich w latach 1939-1945 woj. kaliskiego" wydanym w 1984 r. przez Ministerstwo Sprawiedliwości, Główną Komisję Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce.

5.4. Zabytki archeologiczne

Wykaz stanowisk archeologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Doruchów:

Tabela. 12. Wykaz stanowisk archeologicznych

LOKALIZACJA	NR OBSZARU	NR STANOWISKA W MIEJSCOWOŚCI	NR STANOWISKA NA OBSZARZE	KLASYFIKACJA CHRONOLOGICZNO-KULTUROWA ZNALEZISK					
				NR	FUNCJA OBIEKTU	KLUTURA	BLIŻSZA CHRONOLOGIA	MATERIAŁ MASOWY	znaleziska wydobebn.
Doruchów	73-38	b.n. (stanowisko nie potwierdzone w terenie)	3		cmentarzysko	przeworska?	okr. wpływów rzymskich?		
Doruchów	73-38	b.n. (stanowisko nie potwierdzone w terenie)	4		grodzisko?				
Doruchów	73-38	b.n. (stanowisko nie potwierdzone w terenie)	5		cmentarzysko?	uniecka?		ceramika	przedm. z bursztynu, nożyce z brązu
Doruchów	73-38	1	6	1.	osada	przeworska	okr. wpływów rzymskich	26 fr. ceramiki	
Doruchów	73-38	2	7	2.	osada	polska	późne średn. XVI-XVII w.	9 fr. Ceramiki	
Doruchów	73-38				osada	polska	późne średn. XVI-XVII w.	78 fr. Ceramiki	
Doruchów - Zalesie	73-38	b.n. (stanowisko nie potwierdzone w terenie)	8		osada produkcyjna?			żuźle	dymarka
Doruchów - Zalesie	74-38	1	27		pkt. Osadniczy		XVI-XVII w. ?		fr. Żuźla
Doruchów - Zalesie	74-38	2	28		osada produkcyjna		XVI-XVII w.	3 fr. Ceramiki	fr. Żuźla
Doruchów - Huby	74-38	1	11		śląd osadnictwa	epoka kamienia/ wczesny brąz			1 wiór krzemienny
Doruchów - Huby	74-38	2	12		śląd osadnictwa	polska	XVI-XVII w.	1 fr. Ceramiki	
Godziętowy	73-38	1	9	1.	cmentarzysko	łużycka	okr. Halsztacki 6D	groby: 19+1, cer., kości	naszyjnik z brązu, przedm. met.
				2.	osada produkcyjna	polska	średniowiecze	1 fr. Ceramiki	piec do wytopu żelaza
Godziętowy	73-38	2	10		punkt osadniczy	przeworska?		2 fr. Wtórnie przep. Cer.	
Godziętowy	73-38	3	11	1.	osada?	późna łużycka, wcz. Przeworska	okr. Lateński	19 fr. Ceramiki	
				2.	punkt osadniczy	polska	późne średn. XV-XVI w.	1 fr. Ceramiki	
Przytocznica	73-38	1	17		huta szkła	polska	okr. Nowożytny, XIX w.	cegły, polepa, donice, spieki szklarskie, masa szklana, "łezka", rurka szklana	
Przytocznica	73-38	2	18		huta szkła	polska	okr. Nowożytny, XIX w.	fr. Donic, masy szklanej, ceramiki naczyniowej	
Przytocznica	73-38	3	19		osada	polska	późne średn. XVI-XVII w.	15 fr. Ceramiki	
Przytocznica	73-38	4	20		śląd osadnictwa	?	ep. Kamienia /neolit?/	1 regularny wiór krzem.	
Przytocznica	73-38	8	24		osada	przeworska		5 fr. Ceramiki	
Przytocznica	73-38	7	23		osada	polska	późne średn. XVI-XVII w.	12 fr. Ceramiki	
Przytocznica	73-38	6	22		osada	polska	późne średn. XVI-XVII w.	13 fr. Ceramiki	

Przytocznica	73-38	5	21		osada	polska	późne średn. XVI-XVII w.	16 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	1	1		osada	polska	nowożytny	7 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	2	2		śląd osadnictwa	polska	WS	1 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	3	3		osada	polska	WS	6 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	4	4		śląd osadnictwa	polska	późne średn.	2 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	5	5		osada	polska	WS	5 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	6	6		śląd osadnictwa	polska	WS	1 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	7	7		osada	polska	WS	5 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	8	8		śląd osadnictwa	polska	późne średn.	2 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	9	9		osada	polska	nowożytny	7 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	10	10		osada	polska	nowożytny	7 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	11	11		śląd osadnictwa	polska	XVI w.	2 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	12	12		osada	polska	SR/NOW	3 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	13	13		śląd osadnictwa	polska	SR	2 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	14	14		śląd osadnictwa	polska	SR	1 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	15	39		osada	polska	SR	8 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	16	40		osada	polska	SR/NOW	5 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	17	41		pkt. Osadnictwa	polska	SR	4 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	18	42		pkt. Osadnictwa	polska	SR	4 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	19	43		pkt. Osadnictwa	polska	SR/NOW	3 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-38	1	26		śląd osadnictwa		okr. Nowożytny	1 fr. Ceramiki	
Torzeniec	74-39	b.n.	50		śląd osadnictwa	KPL	neolit	topór kamienny, półwytwór	
Torzeniec	74-39	b.n.	51		śląd osadnictwa	KCS	neolit	topór kamienny,	
Plugawice	73-39	3	7		pkt. Osadnictwa	polska	XVII	7 fr. Ceramiki	
Plugawice	73-39	4	8	1.	pkt. Osadnictwa	przeworska		1 fr. Ceramiki	
				2.	osada	polska	XV-XVI w.	15 fr. Ceramiki	polepa
Plugawice	73-39	5	9		śląd osadnictwa	polska	XV-XVI w.	3 fr. Ceramiki	
Plugawice	73-39	6	10		osada sezonowa	polska	XVI-XVII w.	10 fr. Ceramiki	
Plugawice	73-39	7	11	1.	pkt. Osadnictwa	przeworska		4 fr. Ceramiki	
				2.	pkt. Osadnictwa	polska	XIII-XIX w.	7 fr. Ceramiki	
Plugawice	74-39	8	32		śląd osadnictwa	polska	WS	2 fr. Ceramiki	
Plugawice	74-39	9	33		osada	polska	nowożytny	10 fr. Ceramiki	
Plugawice	74-39	10	34	1.	osada	K PR/polska	RP/WS	12 fr. Ceramiki	żużel
				2.	śląd osadnictwa	polska	SR	2 fr. Ceramiki	
Plugawice	74-39	11	35		śląd osadnictwa	polska	WS	1 fr. Ceramiki	
Plugawice	74-39	12	36		osada	polska	nowożytny	12 fr. Ceramiki	
Plugawice	74-39	13	37		śląd osadnictwa	polska	WS	1 fr. Ceramiki	
Plugawice	74-39	14	38		śląd osadnictwa	polska	WS	1 fr. Ceramiki	
Skaryszew - Mieszówka	73-39	1	1		osada	polska	XVI-XVII w.	20 fr. Ceramiki	
Skaryszew - Mieszówka	73-39	2	2		osada	polska	XVI-XVII w.	90 fr. Ceramiki	
Skaryszew - Mieszówka	73-39	3	3		osada	polska	XVI-XVII w.	14 fr. Ceramiki	
Skaryszew - Mieszówka	73-39	4	4		osada	polska	XVII-XVIII w.	6 fr. Ceramiki	
Skaryszew - Mieszówka	73-39	5	12		śląd osadnictwa	polska	XV-XVI w.	12 fr. Ceramiki	
Skaryszew - Mieszówka	73-39	6	13		śląd osadnictwa	polska	XI-XII w.	7 fr. Ceramiki	
Skaryszew - Mieszówka	73-39	7	14		śląd osadnictwa	polska	XV-XVI w.	2 fr. Ceramiki	

Skaryszew - Wygoda Plugawska	73-39	8	47		śląd osadnictwa	staropolska	XVI-XVII w.	3 fr. Ceramiki	
Skaryszew - Wygoda Plugawska	73-39	9	48		śląd osadnictwa	staropolska	XV-XVI w.	4 fr. Ceramiki	
Tokarzew	74-38	1	4	1.	śląd osadnictwa	łużycka		1 fr. Ceramiki	
				2.	śląd osadnictwa	polska	XVI-XVII w.	1 fr. Ceramiki	
Tokarzew	74-38	1	6	1.	śląd osadnictwa	łużycka		2 fr. Ceramiki	
				2.	śląd osadnictwa		okr. Nowożytny, XVI-XVII w.		
Tokarzew	74-38	2	7	1.	śląd osadnictwa	łużycka		2 fr. Ceramiki	
				2.	śląd osadnictwa		okr. Nowożytny, XVI-XVII w.	1 fr. Ceramiki	
Tokarzew	74-38	3	8		śląd osadnictwa	łużycka		1 fr. Ceramiki	
Tokarzew	74-38	4	9		pkt. Osadnictwa	polska	XVII-XVIII w.	5 fr. Ceramiki	
Tokarzew	74-38	b.n.	10	1.	osada	łużycka		3 fr. Ceramiki	
				2.	osada produkcyjna	polska	okr. Nowożytny		6 fr. Żuźła
Rudniczyska	74-38	1	13		osada	łużycka	wew/ha	8 fr. Ceramiki	2 fr. Żuźła
Rudniczyska PGR	74-38	1	15		śląd osadnictwa	polska,	średniowiecze/ okr. Nowożytny	1 fr. Ceramiki	
Rudniczyska PGR	74-38	2	16		osada produkcyjna	przeworska,	okres rzymski	10 fr. Ceramiki	
Rudniczyska (Gm. Kępno)	74-38	4	18		śląd osadnictwa	polska	XVI-XVII w.	1 fr. Ceramiki	
Rudniczyska	74-38	6	23		pkt. Osadniczy	przeworska	okr. Latyński/ okr. Rzymski	2 fr. Ceramiki	
Jadwiszka	74-38	1	3		pkt. Osadniczy	łużycka	wew/ha	2 fr. Ceramiki	1 fr. Polepy
Niedolice	73-39	1	5	1.	pkt. Osadnictwa	przeworska		2 fr. Ceramiki	
				2.	osada	polska	XVII-XVIII w.	14 fr. Ceramiki	
Niedolice	73-39	2	6		osada	polska	XV-XVI w.	7 fr. Ceramiki	
Emilianów	74-38	2	22	1.	śląd osadnictwa	łużycka		1 fr. Ceramiki	
				2.	śląd osadnictwa		XVI-XVII w.	1 fr. Ceramiki	1 fr. Żuźła

5.5. Krajobraz kulturowy

Wsie gminy Doruchów posiadają zachowaną strukturę urbanistyczną. Krajobraz kulturowy wsi dopełniają pozostałości zespołów dworsko-parkowych podlegające ochronie jako zabytki kultury. Często jednak w wyniku wieloletnich zaniedbań, istniejące założenia parkowe straciły swój charakter, natomiast przedstawiają dużą wartość przyrodniczą głównie z uwagi na stary, mieszany drzewostan.

6. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia oraz zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

6.1. Sytuacja demograficzna

6.1.1. Liczebność populacji

Obszar gminy Doruchów według stanu na dzień 31.12.2009 r. zamieszkiwało ogółem 5224 osób, w tym 2572 kobiet i 2652 mężczyzn. Gęstość zaludnienia wynosiła 53 osoby na km².

Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach przedstawia się następująco:

Tabela. 13. Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach.

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Doruchów I	1919
Doruchów II	581
Godziętowy	391
Plugawice	242
Przytocznica	359
Skarydzew	444
Stara Kuźnica	356
Tokarzew	285
Torzeniec	647
Razem	5224

Źródło: UG Doruchów, stan na 31.12.2009

W okresie ostatnich 10-ciu lat (2001-2010) stan zaludnienia gminy zwiększył się o 112 osób tj. 2,19 %.

Na przestrzeni tych lat jednak stan ludności nieznacznie się wahał, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela. 14. Ludność gminy Doruchów w latach 2001-2010

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba ludności	5122	5102	5106	5116	5119	5147	5171	5180	5224	5234

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

Na terenie gminy obserwujemy zjawiska demograficzne charakteryzujące się dodatnim przyrostem naturalnym oraz dodatnim saldem migracji. Przyrost naturalny w 2009 roku wyniósł 34 osoby (78 urodzeń żywych w stosunku do 44 zgonów). Saldo migracji w roku 2011 wyniosło 3.

W okresie 2007-2011 przyrost naturalny w gminie Doruchów wskazywał wartości dodatnie. Tak przedstawiające się dane świadczą o pozytywnej tendencji stosunku liczby urodzeń do liczby zgonów.

Tabela. 15. Ruch naturalny w części wiejskiej gminy Doruchów w latach 2007-2011

Rok	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
2007	41	58	56	2
2008	35	72	42	30
2009	24	78	44	34
2010	44	67	51	16
2011	33	68	47	21

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

W latach 2007-2011 widoczny jest powiększający się przyływ ludności z miast na wieś. Tendencja ta może świadczyć o postępującej suburbanizacji, której wynikiem jest rozwój infrastruktury (zabudowa mieszkaniowa, punkty handlowo-usługowe, połączenia komunikacyjne) na obszarach podmiejskich oraz tworzenie się tzw. sypialni, których mieszkańcy dojeżdżają do pracy w miastach.

Tabela. 16. Migracje ludności części wiejskiej gminy Doruchów na pobyt stały w latach 2007-2011

	zameldowania ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	wymeldowania ogółem	do miast	na wieś	za granicę	saldo migracji
2007	63	37	26	0	66	17	49	0	-3
2008	28	6	22	0	50	14	36	0	-22
2009	47	23	24	0	41	13	28	0	6
2010	40	11	28	1	40	21	19	0	0
2011	46	13	33	0	43	17	26	0	3

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

6.1.2. Struktura płci i wieku

Niekorzystnym zjawiskiem na terenie gminy jest również zaawansowany proces starzenia się ludności oraz znaczna feminizacja.

W strukturze płci mieszkańców gminy Doruchów obserwujemy nieznaczną przewagę kobiet nad liczbą mężczyzn, ogólny wskaźnik feminizacji jednak wynosi w przybliżeniu 98 kobiet na 100 mężczyzn.

Natomiast wyraźnie zaznacza się przewaga mężczyzn w stosunku do liczby kobiet w grupie wiekowej 20-29 lat; na 471 mężczyzn przypada tylko 427 kobiet.

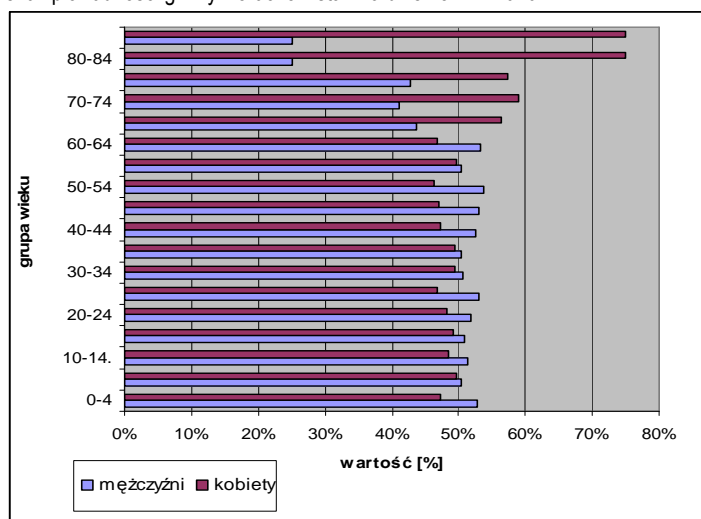
Tabela. 17. Struktura wieku i płci ludności gminy Doruchów stan na dzień 31.12.2010 r.

Lp.	wiek	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni [%]	kobiety [%]
1.	0-4	177	158	335	53 %	47 %
2.	5-9	146	144	290	50 %	50 %
3.	10-14	183	173	356	51 %	49 %
4.	15-19	213	206	419	51 %	49 %
5.	20-24	238	221	459	52 %	48 %
6.	25-29	233	206	439	53 %	47 %
7.	30-34	186	182	368	51 %	49 %
8.	35-39	168	165	333	50 %	50 %
9.	40-44	200	180	380	53 %	47 %
10.	45-49	173	153	326	53 %	47 %

11.	50-54	199	171	370	54 %	46 %
12.	55-59	169	167	336	50 %	50 %
13.	60-64	149	131	280	53 %	47 %
14.	65-69	68	88	156	44 %	56 %
15.	70-74	57	82	139	41 %	59 %
16.	75-79	53	71	124	43 %	57 %
17.	80-84	18	54	72	25 %	75 %
18.	85 i więcej	13	39	52	25 %	75 %
suma		2643	2591	5234	47 %	53 %

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

II Wykres. Struktura wieku i płci ludności gminy Doruchów stan na dzień 31.12.2010 r.

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

Struktura wieku ludności gminy Doruchów wskazuje na proces starzenia się społeczeństwa. Na przestrzeni ostatnich 5 lat obserwujemy spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, natomiast wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Tabela. 18. Mieszkańcy gminy Doruchów wg grup ekonomicznych stan na dzień 31.12.2010 r.

Grupy wiekowe	Ludność [%]				
	2006	2007	2008	2009	2010
W wieku przedprodukcyjnym	1332	1297	1262	1255	1237
W wieku produkcyjnym	3153	3215	3248	3290	3323
W wieku poprodukcyjnym	662	659	670	673	674

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

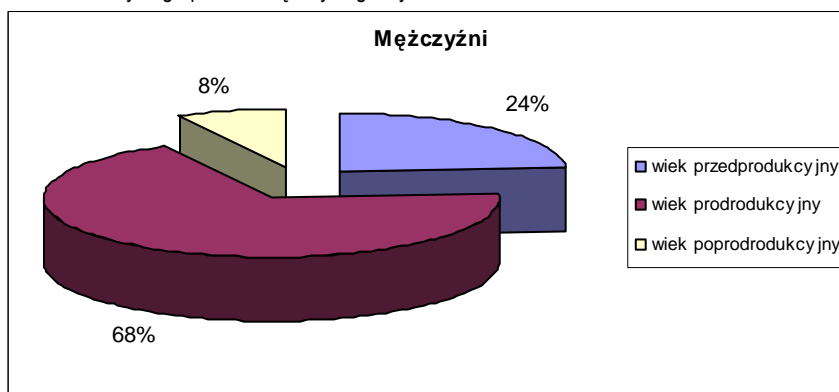
Struktura wieku mężczyzn zamieszkujących gminę Doruchów przedstawia się następująco (stan na dzień 31 grudnia 2010 r.):

→ 24 % - jest w wieku przedprodukcyjnym,

→ 68 % - w produkcyjnym,

→ 8 % - w poprodukcyjnym.

III Wykres. Wykres ekonomicznych grup wieku mężczyzn gminy Doruchów

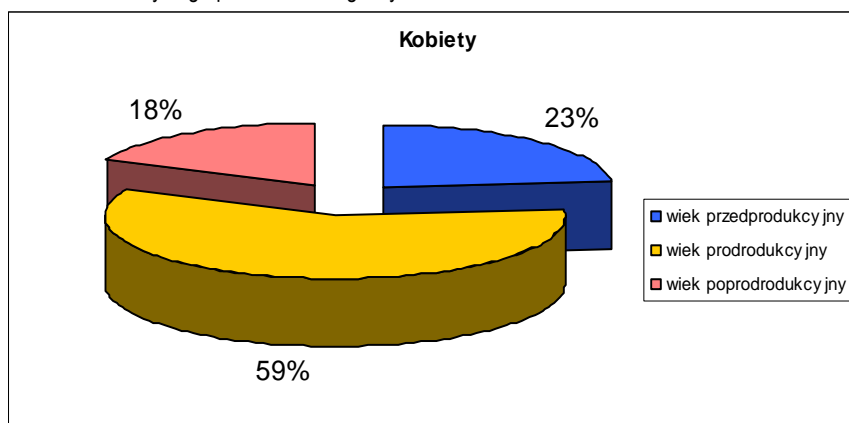

Źródło: opracowanie własne

Struktura wieku kobiet zamieszkujących gminę Doruchów przedstawia się następująco (stan na dzień 31 grudnia 2010 r.):

- 23 % - jest w wieku przedprodukcyjnym,
- 59 % - w produkcyjnym,
- 18 % - w poprodukcyjnym.

IV Wykres. Wykres ekonomicznych grup wieku kobiet gminy Doruchów

Źródło: opracowanie własne

Tabela. 19. Wskaźnik obciążenia demograficznego stan na dzień 31.12.2010 r.

Wskaźnik obciążenia demograficznego	Liczba osób
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	57,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	54,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	20,3

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

6.2. Rynek pracy

Tabela. 20. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon stan na dzień 31.12.2011 r.

Ogółem	W tym					
	sektor prywatny	Spółki handlowe		Spółdzielnie	fundacje stowarzyszenia i organizacje społeczne	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
		razem	z udziałem kapitału zagranicznego			
332	314	8	2	3	14	282

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

Tabela. 21. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon według wybranych sekcji stan na dzień 31.12.2011 r.

Ogółem	W tym		
	rolnictwo łowiectwo, rybactwo i leśnictwo	Budownictwo i przemysł	usługi
332	33	122	177

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

Liczba osób zatrudnionych sukcesywnie wzrasta. W 2009 r. wynosiła 311 osób¹, co stanowi zaledwie 9,45% osób w wieku produkcyjnym. Taki stan rzeczy wynika z rolniczego charakteru gminy oraz faktu, iż największą część podmiotów gospodarczych (314) stanowią podmioty gospodarcze zatrudniające do 9 pracowników.

Tabela. 22. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon według liczby pracujących w 2011 r.

Ogółem	Podmioty o liczbie pracujących	
	9 i mniej	10-49
332	317	15

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

Tabela. 23. Bezrobotni zarejestrowani w latach 2008-2010

Bezrobotni zarejestrowani	2008	2009	2010
Gmina Doruchów	110	214	229

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

6.3. Mieszkalnictwo

W roku 2010 liczba lokali mieszkalnych w Doruchowie wynosiła 1270. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 101,83 m², a w przeliczeniu na 1 osobę – 24,75 m².

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Tabela. 24. Zasoby mieszkaniowe w roku 2010

Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	Przeciętna				
			liczba izb w mieszkaniu	liczba osób na		powierzchnia użytkowa w m ²	
				1 mieszkanie	1 izbę	1 mieszkania	na 1 osobę
1270	5914	129,32	4,66	4,12	0,89	101,8	24,7

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

6.4. Handel

Na terenie gminy Doruchów przeważa handel detaliczny drobny. W sołectwach usługi w zakresie handlu świadczone są przez małe placówki handlu detalicznego zlokalizowane głównie na terenach o największej gęstości zabudowy.

6.5. Oświata

Na terenie gminy Doruchów znajdują się cztery szkoły podstawowe, jedno gimnazjum i jedno przedszkole samorządowe.

- Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wlkp. w Doruchowie,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Morawinie,
- Szkoła Podstawowa w Przytocznicy,
- Szkoła Podstawowa w Torzeńcu,
- Gimnazjum w Doruchowie,
- Publiczne Przedszkole w Doruchowie.

Tabela. 25. Szkoły Podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2010/2011

Gmina	Szkoły podstawowe	Pomieszczenia szkolne	Oddziały	Uczniowie			Absolwenci	
				ogółem	Z ogółem		ogółem	W tym dziewczęta
					dziewczęta	Klasa 1		
Doruchów	4	38	24	397	196	66	71	39

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

Tabela. 26. Gimnazja dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2010/2011

Gmina	Gimnazja	Pomieszczenia szkolne	Oddziały	Uczniowie			Absolwenci	
				ogółem	Z ogółem		ogółem	W tym dziewczęta
					dziewczęta	Klasa 1		
Doruchów	1	15	9	230	113	73	83	45

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

Tabela. 27. Wychowanie przedszkolne w 2010 r.

Gmina	Placówki		Miejsca w przedszkolach	Oddziały		Dzieci	
	ogółem	W tym przedszkola		ogółem	W tym w przedszkolach	ogółem	w tym w przedszkolach
Doruchów	4	1	100	7	4	135	100

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych

6.6. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W zakresie opieki zdrowotnej mieszkańcy gminy korzystają z usług Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Doruchowie. W ramach NZOZ opiekę zdrowotną świadczą dwaj lekarze rodzinni oraz jeden stomatolog. Ponadto w Zakładzie znajduje się punkt poboru materiału do analizy. W przypadku opieki szpitalnej mieszkańcy gminy korzystają z usług szpitala w Ostrzeszowie. Zadania z zakresu ratownictwa medycznego na terenie gminy realizuje natomiast Pogotowie Ratunkowe z Ostrzeszowa. W przypadku zaopatrzenia w środki farmaceutyczne społeczność lokalna korzysta z usług apteki zlokalizowanej w miejscowości Doruchów oraz z aptek znajdujących się w Ostrzeszowie.

Nowe placówki można lokalizować na terenach przewidzianych w Studium pod budownictwo mieszkaniowe, mieszkaniowo-usługowe i usługi (publiczna służba zdrowia i praktyki prywatne).

Na terenie gminy zadania z zakresu pomocy społecznej wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, zlokalizowany przy ulicy Kępińskiej 13. Ośrodek jest jednostką organizacyjną i budżetową podporządkowaną Radzie Gminy w Doruchowie. Obszarem działania Ośrodka jest cały teren obejmujący gminę Doruchów. Siedziba Ośrodka mieści się w budynku Urzędu Gminy Doruchów.

GOPS oprócz zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej realizuje ustawę o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawę o świadczeniach rodzinnych.

Celem działalności Ośrodka Pomocy Społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, wspieranie ich w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb, umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz w miarę możliwości doprowadzenia ich do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

W Ośrodku zatrudnionych jest czterech pracowników. Zadania realizowane przez GOPS finansowane są:

- z budżetu państwa w formie dotacji przekazywanej do budżetu samorządu gminy i określane jako zadania zlecone,
- z własnych środków budżetu gminy i określone jako zadania własne.

Ponadto w Doruchowie funkcjonuje:

- Warsztat Terapii Zajęciowej,
- Wiejski Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi,
- Świetlica Socjoterapeutyczna,
- Gminny Punkt Informacyjno - Konsultacyjny w Zakresie Uzależnień.

Warsztat terapii zajęciowej w Doruchowie

Głównym celem prowadzonego programu rehabilitacyjnego jest rozwijanie umiejętności życia codziennego poprzez, terapię zajęciową u podopiecznych, w celu poprawy sprawności psychofizycznej i funkcjonowanie w społeczeństwie. W trakcie prowadzonych zajęć uczestnicy wykonują różne obrazy, telegramy ślubne, kartki okolicznościowe, książki z dedykacjami, serwety, wyroby ceramiczne, kompozycje kwiatowe. Pracownie wyposażone są w sprzęt i materiały adekwatne do profilu prowadzonych zajęć.

Wiejski ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Głównym celem prowadzonego programu rehabilitacyjnego jest postępowanie wspierająco-rehabilitacyjne obejmujące trening umiejętności samoobsługi i zaradności życiowej, funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności społecznych i interpersonalnych, wykorzystania czasu wolnego, itp.

Gminny punkt informacyjno-konsultacyjny w zakresie uzależnień

W Punkcie pomoc może uzyskać każdy, kto doświadcza problemów rodzących lęk, obawy, niepokój spowodowany sięganiem po alkohol i inne środki uzależniające. Udziela się również pomocy rodzinom osób uzależnionych.

Świetlica socjoterapeutyczna w Doruchowie

Placówka współpracuje ze Szkołą Podstawową, Gimnazjum, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Urzędem Gminy w Doruchowie czy Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która wspomaga finansowo świetlicę.

Działająca świetlica daje wiele możliwości wykorzystywania wolnego czasu, swobodę w realizacji własnych zainteresowań, szansę samorealizacji - co gwarantuje nie tylko dobre samopoczucie dziecka, ale większe efekty działań wychowawczych. Dzieci traktują uczestnictwo w świetlicy jako przygodę oraz miejsce gdzie mogą liczyć na wsparcie i zrozumienie osoby dorosłej i grupy rówieśników.

6.7. Bezpieczeństwo publiczne

Gmina Doruchów obsługiwana jest przez Komisariat Policji w Grabowie nad Prosną będący jednostką podległą Komendzie Powiatowej Policji w Ostrzeszowie. Na terenie gminy funkcjonuje punkt przyjęć dzielnicowych, który obsługuje 1 dzielnicowy.

Na terenie gminy zlokalizowane są następujące jednostki zapewniające bezpieczeństwo publiczne:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Doruchowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Godziętowach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Morawinie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Plugawicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Przytocznicy,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Tokarzewie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Tocznie.

7. Stan prawny gruntów

7.1. Struktura własności

Struktura własności gruntów przedstawia się następująco:

- Jedną z większych grup stanowią lasy będące własnością Skarbu Państwa, których powierzchnia wynosi 2890 ha, stanowiąc około 29 % ogólnej powierzchni gminy. W zarządzie Lasów Państwowych znajdują się grunty o powierzchni 2568 ha, pozostałe 9 ha znajdują się w zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych,
- Grunty komunalne stanowią 82,4 ha gminy, z czego 78,3 ha tworzy gminny zasób nieruchomości, pozostałe grunty stanowią grunty przekazane w użytkowanie wieczyste,
- Pozostałe grunty są własnością indywidualnych właścicieli. Są to grunty stanowiące zabudowę mieszkaniową, łąki, pastwiska i rolę.

7.2. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Tereny zamknięte stanowią zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określane są przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych. Tereny posiadające status terenu zamkniętego stanowią nieruchomości Ministerstwa Obrony Narodowej. W granicy opracowania Studium nie występują tereny zamknięte.

8. Stan systemów komunikacji

Sieć drogową na terenie gminy Doruchów tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które dzieli się na następujące kategorie:

- drogi wojewódzkie,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Gmina Doruchów posiada rozbudowaną sieć dróg gminnych. Ponadto przez teren gminy przebiega jedna droga wojewódzka nr 450 Kalisz – Grabów Nad Prosną - Wyszaków - Wieruszów - Opatów oraz dziewięć dróg powiatowych.

Tabela 28. Szkielet układu drogowego gminy Doruchów

Lp.	Rodzaj drogi	Długość ogółem w km	w tym utwardzone w km
1.	drogi krajowe	-	-
2.	drogi wojewódzkie	12,201	12,201
3.	drogi powiatowe	38,7	30,0
4.	drogi gminne	95,67	35,05

Źródło: Urząd Gminy w Doruchowie

Tabela 29. Wykaz mostów na terenie gminy

Lp.	Nazwa gminy	Liczba mostów	Długość mostów (mb)
1.	Doruchów	8	114,4

Źródło: Urząd Gminy w Doruchowie

8.1. Drogi wojewódzkie

Przez gminę Doruchów przebiega jedna droga wojewódzka:

- nr 450 Kalisz - Grabów Nad Prosną - Wyszaków - Wieruszów - Opatów

8.2. Drogi powiatowe

Tabela 30. Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy Doruchów

Lp.	Numer drogi	Nazwa odcinka drogi	Długość odcinka - km	Rodzaj nawierzchni
1.	5576 P	Ostrzeszów – Doruchów	7,5	bitumiczna
2.	5592 P	Doruchów – Bobrowniki	5,9	bitumiczna
3.	5593 P	Doruchów – Morawin	7,8	bitumiczna
4.	5598 P	Bukownica – Przytocznica	4,4	bitumiczna
5.	5599 P	Kępno – Doruchów	2,8	bitumiczna
6.	5676 P	Mechnice – Torzeniec	0,8	bitumiczna
7.	5575 P	Kuźnica Bobrowska – Wygoda Plugawska –Torzeniec – Wyszaków	3,3	bitumiczna, gruntowa

8.	5591 P	Kuźnica Bobrowska – Bobrowniki – Mieleszówka – Oświęcim – Wyszaków	2,7	bitumiczna, gruntowa
9.	5595 P	Przytocznica – Godziętowy – Tokarzew – Doruchów	7,0	bitumiczna

Źródło: Urząd Gminy w Doruchowie

8.3. Drogi gminne

Tabela. 31. Wykaz dróg gminnych.

Lp.	Nowy nr drogi	Nazwa ciągu drogi	Długość [m]
1.	P 9546	Marszałki - Przytocznica	2290
2.	P 9547	Ostrzeszów - Tokarzew	3120
3.	P 9548	Tokarzew - Mikorzyn	2350
4.	P 9549	Tokarzew - Rudniczysko - Torzeniec	5280
5.	P 9550	Rudniczysko - Torzeniec - Tonia	7400
6.	P 9551	Torzeniec Las - Jutrków	5360
7.	P 9552	Morawin - Mieleszówka - Brzeziny	2750
8.	P 9553	Zamysły - Stara Kuźnica	1500
9.	P 9554	Kuźnicki Las - Stara Kuźnica	2000
10.	P 9555	Stara Kuźnica	1500
11.	P 9556	Las - Przytocznica	700
12.	P 9557	Przytocznica - Stara Kuźnica	2400
13.	P 9558	ul. Spółdzielcza	160
14.	P 9559	ul. Szkolna	440
15.	P 9560	ul. Słoneczna	180
16.	P 9561	ul. Krzywa	280
17.	P 9562	ul. Ogrodowa	220
18.	P 9563	ul. Topolowa	160
19.	P 9564	ul. Leśna	1300
20.	P 9565	od drogi nr P 9557 do drogi powiatowej Ostrzeszów - Doruchów	1100
21.	P 9566	ul. Rzemieślnicza	300
22.	P 9567	ul. Nowa	270
23.	P 9568	ul. Spokojna	210
24.	P 9569	ul. Zielona	160
25.	P 9570	ul. Polna	100
26.	P 9571	ul. Parkowa	800
27.	P 9572	od drogi nr P 9573 do drogi powiatowej Tokarzew - Doruchów	600
28.	P 9573	Pieczyska - Godziętowy - Doruchów	6100
29.	P 9574	Godziętowy (wieś)	1200
30.	P 9575	Godziętowy (osiedle)	100
31.	P 9576	Przytocznica (wiadukt) - Godziętowy	900
32.	P 9577	Doruchów (Huby)	400
33.	P 9578	Tokarzew (Piaski)	800
34.	P 9579	Jadwiżka - Tokarzew	1400
35.	P 9580	Emilianów	700
36.	P 9581	Emilianów do drogi wojewódzkiej Kalisz - Wieruszów	2000
37.	P9582	Skiera - Stara Kuźnica - Zalesie - Rudniczysko	7600
38.	P 9583	Stara Kuźnica - Wrzosy	2100
39.	P 9584	Wrzosy	1800
40.	P 9585	ul. Kościelna - ul. Lipowa	800
41.	P 9586	ul. Kwiatowa	300
42.	P 9587	ul. Krótka	200
43.	P 9588	ul. Łąkowa	340
44.	P 9589	Rudniczysko	500
45.	P 9590	Torzeniec (Babiniec)	400
46.	P 9591	od drogi P 9583 do Wrzosów	1500
47.	P 9592	Wygoda Plugawska	400
48.	P 9593	Wrzosy - Pyki - Morawin	4900
49.	P 9594	Wrzosy do drogi nr P 9595	400
50.	P 9595	Zalesie - Leśniczówka	1700

51.	P 9596	Zalesie	600
52.	P 9597	Torzeniec (Parcele)	2600
53.	P 9598	Skarydzew (Kały)	1300
54.	P 9599	Morawin	600
55.	P 9600	Bobrowniki - Morawin	1000
56.	P 9601	Skarydzew	1200
57.	P 9602	Torzeniec / Stary Pan /	600
58.	P 9603	Morawin - Plugawice - Pałac	2600
59.	P 9604	Plugawice (Osiedle)	500
60.	P 9605	Mieleszówka (Osiedle)	500
61.	P 9606	od drogi nr P 9552 do Przykop	1400
62.	P 9607	Oświęcim do mostu na rzece Prośnie	800
63.	P 9608	Plugawice - Tonia	2500

Źródło: UG Doruchów

8.4. Kolej

W gminie Doruchów brak jest połączeń kolejowych. Przez teren gminy przebiega nieczynna linia kolejowa Ostrzeszów – Namysłaki. Linię otwarto w 1910 roku, w 1988 zawieszono ruch pasażerski, a w styczniu 1999 linię zamknięto dla ruchu towarowego.

8.5. Szlaki turystyczne

Na terenie gminy Doruchów zlokalizowane są następujące szlaki turystyczne:

- szlak turystyczny pieszy „zielony I”,
- szlak turystyczny rowerowy „czerwony” – Szlak Przyrodniczy,
- szlak turystyczny rowerowy „niebieski” – Pierścień wokół Ostrzeszowa,
- szlak turystyczny rowerowy „zielony” – Szlak Doruchowski.

8.6. Transport zbiorowy

Komunikacja autobusowa – główne kierunki:

- Ostrzeszów – Grabów nad Prosną,
- Ostrzeszów – Plugawice,
- Ostrzeszów – Kępno,
- Wieruszów – Ostrów Wielkopolski.

9. Stan infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

9.1. Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy istnieją dwa wodociągi grupowe: Doruchów i Godziętowy. Gmina Doruchów jest zwodociągowana w 97%. Do zwodociągowania na terenie gminy pozostały pojedyncze zagrody leżące dość daleko od magistrali wodociągowej. Społeczność lokalna zamieszkująca teren gminy jest zaopatrywana w wodę z dwóch hydroforni zlokalizowanych w miejscowościach Doruchów i Godziętowy. Woda w hydroforni Doruchów jest poddawana procesowi uzdatniania.

- długość sieci wodociągowej - 108,8 km,

- liczba przyłączy prowadzących do budynków – 1007 szt.,
- stan techniczny sieci wodociągowej – dobry,
- liczba ujęć wody – 2 szt.,
- liczba stacji uzdatniania wody – 1 szt.

9.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Na terenie gminy funkcjonuje oczyszczalnia ścieków typu mechaniczno-biologicznego, która zlokalizowana jest w miejscowości Doruchów. Maksymalna wydajność oczyszczalni w porze deszczowej wynosi 965 m³/d, natomiast w porze bezdeszczowej 715 m³/d. Średnia moc przerobowa wynosi 491,8 m³/d.

Obecnie oczyszczalnia ścieków nie jest w pełni eksploatowana.

9.3. Odprowadzanie wód opadowych

W gminie Doruchów kanalizacja deszczowa działa jedynie w niektórych wsiach, gdzie wody powierzchniowe z dróg asfaltowych spływają grawitacyjnie do rowów melioracyjnych i do cieków naturalnych. Na terenie wiejskim wody opadowe powinny być ujmowane w ciąg kanałów deszczowych i przed zrzutem do odbiorników podczyszczane do parametrów określonych przepisami i pozwoleniami wodnoprawnymi.

Dopuszcza się następujące zanieczyszczenia ścieków opadowych:

- substancje ekstrahujące się eterem naftowym – do 50 mg/dm³,
- zawiesina ogólna – do 50 mg/dm³.

9.4. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Doruchów w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości usługi świadczy jedna firma EKO -REGION Sp. z o.o. ul. Bawełniana 18, 97-400 Bełchatów, Oddział Ostrzeszów. Odpady gromadzone są na terenie składowiska odpadów w Ostrzeszowie.

Obecnie realizowane jest zadanie pn. Modernizacja systemu gospodarki odpadami na terenie południowej Wielkopolski oraz części powiatu Oleśnickiego. W ramach, którego zostanie zrehabilitowane min. składowisko Doruchów – Rudniczyso, a także wybudowany Zakład Zagospodarowania Odpadów w Olszowej. Zakład Zagospodarowania Odpadów w Olszowej (gmina Kępno) obejmować będzie swoim zasięgiem 13 gmin: Kępno, Bralin, Baranów, Doruchów, Łęka Opatowska, Rychtal, Trzcinica (z województwa wielkopolskiego) oraz Dziadowa Kłoda, Międzybórz, Syców, miasto Oleśnica, gmina Oleśnica (z województwa dolnośląskiego). Przeprowadzona zostanie również modernizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz działania podnoszące świadomość ekologiczną.

Tabela. 32. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych z gospodarstw domowych powstająca na terenie gminy Doruchów

Gmina	Liczba ludności	Odpady komunalne segregowane i zbierane selektywnie, w tym				Odpady z targowisk	Odpady z czyszczenia ulic i placów	Odpady wielkogabarytowe	Odpady z ogrodów i parkingów
		Papier i tektura	szkło	Tworzywa sztuczne	metale				
Doruchów	5192	5,58	10,02	4,43	5,22	15,54	0	51,80	33,50

Gmina	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, w tym										
	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	Odpady zielone	Papier i tektura	Opakowania wielomateriałowe	Tworzywa sztuczne	szkło	metal	Odzież, tekstylia	drewno	Odpady niebezpieczne	Odpady mineralne, w tym frakcja popiołowa
Doruchów	166,00	36,50	146,48	56,42	130,62	83,56	50,02	13,52	14,83	5,17	297,35

Źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami Powiatu Ostrzeszowskiego, Tom II, Plan Gospodarki odpadami na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2020

Selektywna zbiórka odpadów na terenie gminy rozpoczęła się w październiku 2004 r. poprzez utworzenie punktów selektywnej zbiórki odpadów przez firmę Retman Sanitech Poznań – obecnie Remondis Sanitech Sp. z o.o. Poznań. Od kwietnia 2008 r. selektywną zbiórką odpadów zajęła się firma EKO-REGION Sp. z o.o. z Belchatowa. Aktualnie w 17 punktach na terenie gminy ustawione są pojemniki na szkło białe, szkło kolorowe i plastik typu PET. Zbiórka odpadów wielkogabarytowych, odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego została wprowadzona w 2008 r. poprzez przeprowadzenie akcji, podczas której mieszkańcy mogą pozbyć się tych odpadów. Od dnia 1 lipca 2013 roku zaczną obowiązywać nowe zasady odbioru odpadów i zagospodarowania nieczystości powstałych na terenie gminy.

9.5. Ciepłownictwo

Obszar gminy nie jest obsługiwany przez system ciepłowniczy.

9.6. Gazownictwo

Na terenie gminy Doruchów sieć gazociągową posiadają następujące miejscowości: Doruchów, Przytocznica, Godziętowy oraz częściowo Wrzosey.

Na terenie miejscowości Doruchów przebiega sieć gazowa średniego ciśnienia wybudowana w 2006 roku przez Gen Gaz Energia S.A. z Poznania, natomiast aktualnie obsługę sieci prowadzi oddział Twardogóra.

9.7. Elektroenergetyka

Zaopatrzenie terenów osadniczych gminy w energię elektryczną zapewniają istniejące sieci elektroenergetyczne średniego napięcia, wyprowadzone z GPZ. Wsie zaopatrywane są w energię elektryczną liniami o napięciu 15 kV, co zapewnia zasilanie miejscowości w sposób ciągły z ograniczeniem do minimum przerw awaryjnych. W każdej miejscowości pracuje, co najmniej jedna stacja transformatorowa 15/0,4 kV, umożliwiając zasilanie energią o odpowiednich parametrach technicznych (bez nadmiernych spadków napięć przy zachowaniu skuteczności zerowania).

Dodatkowo na terenie gminy Doruchów granicach wsi: Godziętowy i Tokarzew realizowane na podstawie wydanych decyzji w o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedmiotowych przedsięwzięć zostały dwie elektrownie wiatrowe.

Decyzją Wójta Gminy Doruchów nr RR 7624/1/2009 z dnia 30 października 2009 r. w sprawie określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia zaplanowana została budowa dwóch elektrowni wiatrowych o mocy 800 kW każda w miejscowości Tokarzew. Całkowita wysokość wiatraków wyniesie 99,7 m.

Decyzją nr RBiGK.HP.6220/5/2011-2012 z dnia 17 lutego 2012 r. Wójt Gminy Doruchów stwierdził brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia polegającego na budowie jednej turbiny wiatrowej o mocy 800 kW w miejscowości Tokarzew.

Decyzją Wójta Gminy Doruchów nr RR 7624/3/2010-2012 z dnia 15 czerwca 2012 r. w sprawie określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia zaplanowana została budowa dwóch elektrowni wiatrowych typu Enercon E-40 o wysokości zawieszenia wirnika do 70 m i o szerokości łopat 40 m, wytwarzających energię elektryczną o łącznej mocy 1MW w miejscowości Godziętowy.

9.8. Telekomunikacja

Głównym operatorem jest Telekomunikacja Polska S.A.

Ponadto na terenie gminy znajdują się 2 stacje bazowe telefonii komórkowej.

10. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Na terenie gminy Doruchów znajdują się dwa rezerwaty przyrody:

- Rezerwat „Jodły Ostrzeszowskie” obejmujący obszar leśny w miejscowości Godziętowy o powierzchni 8,96 ha, należący do Leśnictwa Pieczyska, ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 kwietnia 1963 roku,
- Rezerwat „Pieczyska” obejmujący fragment lasu mieszanego ze stanowiskami jodły i świerku oraz obszar śródleśnego torfowiska z charakterystycznymi zespołami roślin bagiennych o powierzchni 5,00 ha, ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5 maja 1959 roku.

Gmina Doruchów położona jest także w części obszarów chronionego krajobrazu, tj.:

- w sołectwach Przytocznica, Godziętowy i Tokarzew położona jest część obszaru chronionego krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska” leżące przy granicy z gminą Ostrzeszów;
- w sołectwach Torzeniec, Skarydzew, Plugawice i Doruchów II położony jest obszar chronionego krajobrazu „Dolina rzeki Prozny – Kotlina Grabowska”.

Na terenie gminy występują również pojedyncze drzewa – pomniki przyrody m.in.:

- Doruchów – dąb,
- Godziętowy – lipy drobnolistne, dąb szypułkowy,
- Przytocznica – 2 graby pospolite, 2 lipy drobnoliste

oraz aleja wierzbowy w miejscowości Rudniczysko i aleja klonowa przy drodze Plugawice – Tonia.

11. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin

Powiat Ostrzeszowski, jak również gmina Doruchów charakteryzuje się występowaniem niewielkiej ilości surowców naturalnych. Zgodnie z klasyfikacją surowców zawartą w ustawie prawo geologiczne i górnicze na terenie gminy Doruchów występują kopaliny podstawowe i pospolite, które zaliczane są do zasobów nieodnawialnych.

Tabela. 33. Zasoby kopalin.

Gmina	Rodzaj kopaliny	Lokalizacja kopaliny	Udokumentowana wielkość złoża
Doruchów	Kruszywo	Godziętowy, Tokarzew	Bardzo duża

Źródło: Program ochrony środowiska dla gminy Doruchów.

Kruszywo jest stosowane w budownictwie i drogownictwie. Eksploatowane jest głównie na własne potrzeby gospodarcze.

Przy każdym wydobyciu kopalin należy mieć na uwadze skutki ekologiczne, jakie niesie ze sobą eksploatacja i przetwórstwo surowców naturalnych. Każdorazowo jest to naruszenie równowagi w środowisku przyrodniczym. Bezpośrednim efektem jest naruszenie rzeźby terenu, gleb i stosunków wodnych.

12. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

Na terenie gminy Doruchów występują następujące tereny i obszary górnicze:

- obszar i teren górniczy „Tokarzew III” wyznaczony decyzją OS.7521-I/2/04 wydaną przez Starostę Ostrzeszowskiego dnia 15 marca 2004 r.; Powierzchnia obszaru górniczego wynosi 19 420 m², powierzchnia terenu górniczego wynosi 26 311 m²,
- obszar i teren górniczy „Tokarzew IV” wyznaczony decyzją OS.7521/23/05 wydaną przez Starostę Ostrzeszowskiego dnia 22 listopada 2005 r.; Powierzchnia obszaru górniczego wynosi 17 205 m², powierzchnia terenu górniczego wynosi 20 353 m²,
- obszar i teren górniczy „Tokarzew VI” wyznaczony decyzją OS.7521-III/7/07 wydaną przez Starostę Ostrzeszowskiego dnia 27 sierpnia 2007 r.; Powierzchnia obszaru górniczego wynosi 19 016 m², powierzchnia terenu górniczego wynosi 20 953 m²,
- obszar i teren górniczy „Tokarzew VII” wyznaczony decyzją OS.6522.4.7.2011 wydaną przez Starostę Ostrzeszowskiego dnia 6 grudnia 2011 r.; Powierzchnia obszaru górniczego wynosi 14 235 m², powierzchnia terenu górniczego wynosi 18 821 m².

13. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

13.1. Zadania samorządowe

Opracowano na podstawie: “Wniosku Zarządu Województwa Wielkopolskiego”, przesłanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego.

Wnioski Zarządu Województwa Wielkopolskiego:

- w zakresie komunikacji:
  - droga wojewódzka nr 450,
- w zakresie ochrony i wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego:
  - Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina rzeki Prosną”,

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”,
  - rezerваты przyrody,
  - kompleksy leśne i leśne kompleksy promocyjne,
  - krajowe drogi migracji, rozprzestrzeniania i wymiany gatunkowej organizmów żywych.
- w zakresie gospodarki wodnej:
    - tereny szczególnego zagrożenia powodzią.

13.2. Zadania rządowe

Na terenie gminy Doruchów nie występują zadania rządowe służące realizacji celów publicznych o znaczeniu krajowym.

14. Potrzeby i możliwości rozwoju

14.1. Założenia i cele rozwoju gminy

Szansą na rozwój gminy jest przede wszystkim przemysł związany z przetwórstwem rolno-spożywczym, oparty na nieuciążliwych dla środowiska technologiach oraz rozwój bazy usługowo turystycznej.

14.1.1. Cele gospodarcze

- działać na rzecz poprawy funkcjonowania rolnictwa na terenie gminy,
- podjąć działania na rzecz skutecznego wykorzystania funduszy unii europejskiej dla rozwoju gospodarczego gminy,
- stworzyć warunki do rozwoju przedsiębiorczości, w tym zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw,
- stworzyć warunki infrastrukturalne do gospodarczego wykorzystania istniejących terenów proinwestycyjnych,
- stworzyć warunki do rozwoju różnych form turystyki i rekreacji,
- stworzyć warunki do dalszego rozwoju usług telekomunikacyjnych i teleinformatycznych,
- działać na rzecz stałego doskonalenia pracy urzędu gminy,
- podjąć działania w kierunku lepszego wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych gminy przez sektor usług turystycznych,
- stworzyć spójny program promocji gminy w kraju i zagranicą.

14.1.2. Cele społeczne

- podjąć działania w kierunku zwiększenia poczucia bezpieczeństwa publicznego wśród społeczności lokalnej,
- podjąć działania w kierunku podniesienia jakości usług placówek kulturalnych działających na terenie gminy,
- działać na rzecz rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji,
- przeciwdziałać występującym na terenie gminy patologiom społecznym,
- stworzyć warunki dla lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i pobudzenia aktywności społecznej mieszkańców,
- stworzyć warunki dla wszechstronnego rozwoju edukacyjnego społeczeństwa gminy,
- stworzyć warunki do poprawy wizerunku i estetyzacji poszczególnych miejscowości w gminie,

- podjąć działania w kierunku poprawy dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia,
- podjąć działania w kierunku zmniejszenia bezrobocia na terenie gminy.

14.1.3. Cele przestrzenne

- działać na rzecz tworzenia i aktualizowania dokumentów planistycznych dających na bieżąco podstawy do realizacji nowych inwestycji,
- podjąć działania w kierunku likwidacji występujących zaniedbań w zakresie melioracji i regulacji stosunków wodnych,
- podjąć działania w kierunku kształtowania przestrzeni publicznej na terenie gminy,
- stworzyć warunki dla zaktywizowania obszarów popegeerowskich,
- stworzyć warunki do wykorzystania obszarów prawnie chronionych dla rozwoju turystyki,
- stworzyć warunki do poprawy jakości komunikacji wewnętrznej.

14.1.4. Cele ochronne w obszarze ekologii

- działać na rzecz wdrożenia i upowszechnienia selektywnej zbiórki odpadów wśród lokalnej społeczności,
- działać na rzecz podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców,
- podjąć działania w kierunku zachowania czystego, nieskażonego powietrza na terenie gminy,
- podjąć działania w kierunku poprawy stanu środowiska naturalnego,
- podjąć działania w kierunku rozwoju rolnictwa ekologicznego i produkcji zdrowej żywności,
- podjąć działania w kierunku poprawy architektury zieleni i zadrzewień na terenie całej gminy,
- działać na rzecz regulacji stosunków wodnych na terenie gminy,
- wdrażać i realizować programy proekologiczne na terenie gminy z naciskiem na programy ochrony przyrody,
- podjąć działania dla utrzymania obszarów czystego krajobrazu.

14.1.5. Cele w obszarze infrastruktury

- działać na rzecz wdrożenia i upowszechnienia selektywnej zbiórki odpadów wśród lokalnej społeczności,
- działać na rzecz rozbudowy i przebudowy infrastruktury drogowej na terenie gminy,
- działać na rzecz poprawy stanu środowiska przyrodniczego przez budowę sieci kanalizacyjnej oraz remonty i przebudowę oczyszczalni ścieków,
- podjąć działania w kierunku poprawy jakości wody pitnej na terenie gminy Doruchów,
- podjąć działania w kierunku rozbudowy infrastruktury warunkującej rozwój mieszkalnictwa,
- podjąć działania w kierunku rozwoju infrastruktury technicznej,
- podjąć działania w kierunku rozbudowy i przebudowy infrastruktury oświatowej i sportowej,
- podjąć działania w kierunku rozwoju infrastruktury turystycznej i bazy agroturystycznej,
- podjąć działania w kierunku poprawy stanu technicznego infrastruktury kulturalnej,
- podjąć działania w kierunku rozwoju infrastruktury rekreacyjnej.

KIERUNKI ROZWOJU

15. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów wraz ze wskaźnikami dotyczącymi zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy

15.1. Kształtowanie struktury przestrzennej

15.1.1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Rozwój przestrzenny gminy utrzymany będzie w dużej mierze w oparciu o tereny planistycznie o przesądzonym przeznaczeniu tj. o tereny, które w dotychczasowych obowiązujących dokumentach planistycznych (obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego) zostały już przeznaczone na cele budowlane.

Punktem wyjścia do podjęcia Studium uwarunkowań i kierunków Gminy Doruchów jest potrzeba realizacji znaczących inwestycji takich jak:

- poprawa systemu komunikacyjnego,
- nowe zagospodarowanie terenów, uwzględniające dotychczasowe zmiany przestrzenne i potrzeby gminy,
- w ramach rozwoju energetyki odnawialnej - budowa urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (turbiny wiatrowe, farmy fotowoltaiczne).

Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii oraz naturalnych źródeł energii jakimi jest energia wiatru, wpływa korzystnie na zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, stwarza warunki rozwoju cywilizacyjnego wsi, a także daje możliwość nowych nierolniczych miejsc pracy.

Istniejące przeznaczenie terenów zainwestowanych w przeważającej mierze zostanie utrzymane, jednocześnie przewiduje się poprawę standardów zamieszkiwania oraz poprawę dostępności komunikacyjnej tych terenów.

W przypadku wyznaczania nowych terenów na cele budowlane (w tym przede wszystkim na cele mieszkaniowe) przewiduje się kształtowanie tych struktur w oparciu o racjonalne zasady kształtowania zabudowy tj. wyznaczanie ich w miejscach o korzystnych uwarunkowaniach terenowych umożliwiających ich uzbrojenie i skomunikowanie. Nie przewiduje się natomiast umożliwienia lokalizacji nowych terenów przeznaczonych na cele budowlane na terenach otwartych, niepowiązanych z istniejącymi terenami zainwestowanymi, przyjmując założenie, że najpierw powinny być wypełnione struktury już istniejące (uzupełnianie istniejącej zabudowy) oraz struktury znajdujące się w sąsiedztwie tych terenów, gdyż zapobiegnie to rozpraszaniu zabudowy, a ponadto zapobiegnie ewentualnym problemom w infrastrukturze technicznej.

Szczegółowy wykaz powierzchni przewidzianych pod poszczególne kategorie przeznaczeń terenów przedstawia poniższa tabela.

Tabela. 34. Bilans terenów [wg kierunków Studium]

Przeznaczenie	Powierzchnia terenów [ha]	Udział procentowy powierzchni terenów
tereny lasów i dolesień (ZL)	4362	43,914
tereny rolne (R)	3007	30,273
tereny łąk i pastwisk (RZ)	1249	12,574
tereny zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem zabudowy usługowej (M)	632,2	6,365
tereny zabudowy zagrodowej (RM)	173,6	1,748
tereny zabudowy produkcyjno-usługowej i produkcyjnej (P/U)	112,6	1,134
tereny zabudowy mieszkaniowej i -usługowej (MU)	102,7	1,034
tereny zabudowy usługowej (U)	80,4	0,809
tereny eksploatacji surowców (PG)	62,9	0,633
tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjnej (MU/P)	29,2	0,294
tereny wód powierzchniowych stojących (WS)	27,5	0,277
tereny zieleni urządzonej (ZP)	27,1	0,273
tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych i leśnych (RU)	14,8	0,149
tereny zabudowy usług publicznych (administracji - Up, oświaty - Uo, kultury - Uk)	19,2	0,193
tereny kolejowe (Tk)	12,4	0,125
tereny sportu i rekreacji (US)	10,9	0,110
tereny infrastruktury technicznej (I)	4,5	0,045
tereny cmentarza (ZC)	2,8	0,028
teren infrastruktury technicznej – energetyka słoneczna, biogazownia (Es)	1,2	0,012
teren infrastruktury technicznej – energetyka wiatrowa (E)	1	0,010
suma	9933,0	100,000

Źródło: opracowanie własne.

Z analizy tej wynika, że w wielu przypadkach tereny dotychczasowo przewidziane pod zabudowę, w tym przede wszystkim zabudowę mieszkaniową i produkcyjną nie zostały w pełni zagospodarowane, co potwierdza omawiane wcześniej założenie mówiące o tym, że w pierwszej kolejności powinny być wypełnione struktury istniejące oraz tereny znajdujące się w ich sąsiedztwie. Pozostałe tereny, które mogłyby być przewidziane na cele budowlane, powinny być przeznaczone na te cele w ostatniej kolejności.

W Studium :

- zwiększy się powierzchnia terenów przewidzianych na funkcje mieszkaniowe,
- zwiększy się powierzchnia terenów przewidzianych pod funkcje mieszkaniowo-usługowe,
- nastąpi wzrost powierzchni terenów przewidzianych pod zabudowę usługową,
- nastąpi wzrost powierzchni przewidzianych pod zabudowę produkcyjno-usługową,

- nastąpi niewielki spadek powierzchni terenów przewidzianych pod funkcje rolnicze – spowodowane jest to głównie przeznaczeniem wybranych terenów pod tereny mieszkaniowe, tereny mieszkaniowo-usługowe, produkcyjno-usługowe i zalesienia.

Punktem wyjścia do tworzenia niniejszego opracowania była także szczegółowa analiza wniosków złożonych do Studium, która pozwalała na weryfikację założeń planistycznych przyjętych w obowiązującym Studium.

15.1.2. Wskaźniki, parametry i zasady zagospodarowania terenów

Podstawowymi narzędziami planistycznymi pozwalającymi określić wymagany standard zagospodarowania i kształt przestrzeni są wskaźniki i parametry zagospodarowania terenu.

Posłużono się następującymi wskaźnikami i parametrami zagospodarowania terenu:

- powierzchnią zabudowy,
- powierzchnią terenu biologicznie czynnego,
- wysokością zabudowy,
- liczbą kondygnacji,
- geometrią i pokryciem dachu,
- minimalną powierzchnią działki.

Stosowanie wyżej wymienionych parametrów i wskaźników umożliwi kształtowanie zróżnicowanej oferty. Parametry i wskaźniki dla istniejącej zabudowy mieszkaniowej, powinny mieć parametry zbieżne ze stanem istniejącym, ponieważ są to parametry odpowiednie dla tych terenów, wymagające zachowania.

Natomiast parametry i wskaźniki zabudowy dla projektowanych terenów zabudowy mieszkaniowej, powinny umożliwiać realizację przede wszystkim zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej.

W przypadku realizacji zabudowy produkcyjnej i produkcyjno-usługowej parametry i wskaźniki zagospodarowania terenów powinny być odpowiednio mniej restrykcyjne. Dla tych terenów określono jednak parametry dotyczące np. przewidywanej maksymalnej wysokości budynków czy powierzchni terenu, która może być zabudowana.

Wskaźniki i parametry zabudowy i zagospodarowania terenów, które powinny być stosowane przy tworzeniu planów miejscowych na podstawie niniejszego opracowania przedstawia poniższe zestawienie. Są to zalecenia, które winny być stosowane przy określaniu wymagań dla zabudowy na nowych niezainwestowanych terenach i precyzowane (z właściwą tolerancją) na etapie sporządzania planów miejscowych, w zależności od specyfiki danego terenu. Wskaźniki i parametry dla terenów zabudowy istniejącej winny być stosowane odpowiednio, z uwzględnieniem charakterystycznych cech tej zabudowy, uwarunkowań historycznych, konserwatorskich itp.

Ogólne zasady zagospodarowania terenów:

1. Linie rozgraniczające wyznaczone w niniejszym Studium na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mogą ulegać zmianie wynikającej z istniejących podziałów geodezyjnych lub potrzeb lokalnych oraz zmian przebiegów układów komunikacyjnych i sieci infrastruktury technicznej.

2. W rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy należy kierować się zasadą maksymalnego wykorzystania i podkreślania walorów środowiska przyrodniczego, z zachowaniem dużej dbałości o jego stan.
3. Należy ograniczać lokalizację budynków w bezpośrednim sąsiedztwie linii rozgraniczających dróg i ulic klasy głównej (G). Warunki lokalizacji nowej zabudowy, w tym mającej pomieszczenia przeznaczone na stały pobyt ludzi, określają m. in. odpowiednie przepisy.
4. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy lokalizować poza osiedlami mieszkalnymi oraz obszarami cennymi przyrodniczo.
5. W granicach obszarów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w postaci farm fotowoltaicznych oraz elektrowni wiatrowych.
6. Przy lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii należy uwzględnić ochronę mieszkańców oraz obszary cenne przyrodniczo.
7. W przypadku lokalizacji obiektów budowlanych na terenach zdrenowanych lub zmeliorowanych rowami należy przebudować system melioracji wodnej, w sposób umożliwiający jego prawidłowe funkcjonowanie oraz zapewniający swobodny przepływ wód, przy zachowaniu wymogów wynikających z przepisów odrębnych.
8. Mimo braku wyznaczonych obszarów do przeprowadzenia scalenia i podziału nieruchomości dopuszcza się dokonywanie scaleń i podziałów geodezyjnych zgodnie z przepisami odrębnymi.
9. Przy dokonywaniu podziałów działek pod tereny inwestycyjne, zaleca się:
  - 1) powierzchnię działki nie mniejszą niż:
    - 800 m² - dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
    - 800 m² - dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
    - 1000 m² - dla zabudowy zagrodowej, agroturystycznej, służącej obsłudze produkcji w gospodarstwach rolnych i leśnych oraz produkcyjnej, składów i magazynów,
    - 400 m² - dla zabudowy usługowej,
    - 1000 m² - dla usług sportu i rekreacji;
  - 2) szerokość frontu działki nie mniejszą niż:
    - 15 m - dla zabudowy usługowej,
    - 18 m - dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zagrodowej, agroturystycznej oraz usług sportu i rekreacji,
    - 20 m - dla zabudowy służącej obsłudze produkcji w gospodarstwach rolnych i leśnych oraz produkcyjnej, składów i magazynów;
  - 3) ustalone podziały na działki nie dotyczą wydzielen geodezyjnych dla:
    - infrastruktury społecznej,
    - dróg i garaży,
    - sieci i urządzeń infrastruktury technicznej,
    - podziałów mających na celu polepszenie zagospodarowania nieruchomości sąsiednich,
    - podziałów mających na celu regulację stanu prawnego.

10. Dopuszcza się lokalizowanie budynków bezpośrednio przy granicy działki.
11. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się zmianę przeznaczenia podstawowego lub dopuszczalnego terenu wynikającą z braku zgody na przeznaczenie terenów rolnych lub leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne lub występowania lokalnych czynników fizjograficznych uniemożliwiających realizację przeznaczenia podstawowego.
12. Na wszystkich terenach określonych w Studium dopuszcza się lokalizację w planach miejscowych funkcji innych niż wyznaczone w Studium o ile lokalizacja tych funkcji wynika z planów wyższego rzędu, obowiązujących planów miejscowych, wydanych decyzji i pozwoleń i nie będzie powodować konfliktów z sąsiadującymi terenami.
13. Określone w Studium wskaźniki architektoniczno-urbanistyczne stanowią wytyczne i w przypadku realizacji nowej zabudowy na zasadzie kontynuacji istniejącej zabudowy mogą ulegać złagodzeniu w zależności od zagospodarowania istniejących terenów. Dopuszcza się odstępianie od wskaźników określonych w Studium w zakresie maksymalnie 20 %.

- **tereny zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem zabudowy usługowej, oznaczone na rysunku Studium symbolem M**

- o dopuszcza się:
  - zabudowę mieszkaniową jednorodziną z towarzyszącymi usługami,
  - zabudowę zagrodową,
  - usługi agroturystyki i turystyki,
  - obiekty i urządzenia związane z funkcjonowaniem i prowadzeniem gospodarki rolnej,
  - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
  - budynki gospodarcze, parkingi i garaże;
- o powierzchnia zabudowy: nie większa niż 40 %;
- o powierzchnia terenu biologicznie czynnego: nie mniejsza niż 40 %;
- o wysokość zabudowy: nie większa niż 10 m;
- o liczba kondygnacji: nie większa niż 3, w tym poddasze użytkowe;
- o geometria i pokrycie dachu: dachy dwuspadowe i wielospadowe.

Przy lokalizacji nowej zabudowy należy kierować się strefowaniem funkcji zabudowy, czyli nie dopuszczać mieszania się zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z zabudową zagrodową.

- **tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej, oznaczone na rysunku Studium symbolem MU**

- o dopuszcza się:
  - zabudowę mieszkaniową jednorodziną i wielorodzinną z towarzyszącymi usługami,
  - usługi towarzyszące zabudowie mieszkaniowej,
  - usługi turystyki, agroturystyki i obiekty sportowo-rekreacyjne,
  - zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
  - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
  - budynki gospodarcze, parkingi i garaże;

- powierzchnia zabudowy: nie większa niż 50 %;
  - powierzchnia terenu biologicznie czynnego: nie mniejsza niż 30 %;
  - wysokość zabudowy: nie większa niż 15 m;
  - liczba kondygnacji: nie większa niż 5, w tym poddasze użytkowe;
  - geometria i pokrycie dachu: dachy jednospadowe, dwuspadowe i wielospadowe.
- **tereny zabudowy usługowej, oznaczone na rysunku studium symbolem U,**
    - dopuszcza się:
      - usługi turystyczno-rekreacyjno-wypoczynkowe,
      - usługi sportu i rekreacji,
      - usługi związane z: handlem, rzemiosłem, biura, hotelarstwem, gastronomią,
      - usługi administracji publicznej,
      - usługi bezpieczeństwa publicznego,
      - usługi oświaty, zdrowia, kultury oraz obiekty sakralne,
      - zabudowę mieszkaniową związaną z obiektem usługowym,
      - nieuciążliwą działalność produkcyjną (nie pogarszającą standardów środowiska, zwłaszcza dotyczących hałasu, wibracji, zanieczyszczeń powietrza i gleby),
      - zieleni urządzonej i obiekty małej architektury,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
      - realizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii,
      - budynki gospodarcze, parkingi i garaże;
    - powierzchnia zabudowy: nie większa niż 70 %;
    - powierzchnia terenu biologicznie czynnego: nie mniejsza niż 20 %;
    - wysokość budynków: nie większa niż 15 m;
    - dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o większej wysokości, jeżeli dopuszczone są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako dominanty widokowe, wieże, maszty, kominy i inne budowlane;
    - w granicach obszarów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 KW dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w postaci elektrowni wiatrowych.
- **tereny zabudowy usług publicznych, oznaczone na rysunku studium symbolem Up,**
    - dopuszcza się:
      - usługi administracji publicznej,
      - usługi bezpieczeństwa publicznego,
      - zieleni urządzonej i obiekty małej architektury,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
      - parkingi;

- powierzchnia zabudowy: nie większa niż 70 %;
  - powierzchnia terenu biologicznie czynnego: nie mniejsza niż 20 %;
  - wysokość budynków: nie większa niż 10 m;
  - dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o większej wysokości, jeżeli dopuszczone są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako dominanty widokowe, wieże, maszty, kominy i inne budowlane.
- **tereny zabudowy usług oświaty, oznaczone na rysunku studium symbolem Uo,**
    - dopuszcza się:
      - usługi turystyczno-rekreacyjno-wypoczynkowe,
      - usługi sportu i rekreacji,
      - usługi związane z: handlem i gastronomią,
      - usługi administracji publicznej,
      - usługi bezpieczeństwa publicznego,
      - usługi oświaty, zdrowia i kultury,
      - zabudowę mieszkaniową związaną z obiektem usługowym,
      - zielenią urządzoną i obiekty małej architektury,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
      - parkingi i garaże;
    - powierzchnia zabudowy: nie większa niż 70 %;
    - powierzchnia terenu biologicznie czynnego: nie mniejsza niż 20 %;
    - wysokość budynków: nie większa niż 10 m;
    - dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o większej wysokości, jeżeli dopuszczone są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako dominanty widokowe, wieże, maszty, kominy i inne budowlane.
- **tereny zabudowy usług kultury, oznaczone na rysunku studium symbolem Uk,**
    - dopuszcza się:
      - usługi turystyczno-rekreacyjno-wypoczynkowe,
      - usługi sportu i rekreacji,
      - usługi związane z: handlem, rzemiosłem, gastronomią i biurami,
      - usługi administracji publicznej,
      - usługi bezpieczeństwa publicznego,
      - usługi kultury oraz obiekty sakralne,
      - zabudowę mieszkaniową związaną z obiektem usługowym,
      - zielenią urządzoną i obiekty małej architektury,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
      - parkingi;

- powierzchnia zabudowy: nie większa niż 70 %;
  - powierzchnia terenu biologicznie czynnego: nie mniejsza niż 20 %;
  - wysokość budynków: nie większa niż 10 m;
  - dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o większej wysokości, jeżeli dopuszczone są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako dominanty widokowe, wieże, maszty, kominy i inne budowlane.
- **tereny sportu i rekreacji, oznaczone na rysunku Studium symbolem US**
    - dopuszcza się:
      - usługi turystyczno-rekreacyjno-wypoczynkowe,
      - usługi sportu,
      - zieleni urządzonej i obiekty małej architektury,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
      - parkingi;
    - powierzchnia terenu biologicznie czynnego: nie mniejsza niż 50%;
    - wysokość zabudowy: nie większa niż 12 m.
- **tereny zabudowy zagrodowej, oznaczone na rysunku Studium symbolem RM**
    - dopuszcza się:
      - zabudowę zagrodową,
      - zabudowę agroturystyczną,
      - usługi związane z: handlem i rzemiosłem,
      - obiekty i urządzenia związane z funkcjonowaniem i prowadzeniem gospodarki rolnej,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
      - budynki gospodarcze, parkingi i garaże;
    - powierzchnia zabudowy: nie większa niż 40 %;
    - powierzchnia terenu biologicznie czynnego: nie mniejsza niż 30 %;
    - wysokość zabudowy: nie większa niż 10 m;
    - liczba kondygnacji: nie większa niż 3, w tym poddasze użytkowe;
    - geometria i pokrycie dachu: dachy jednospadowe, dwuspadowe i wielospadowe.
- **tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych i leśnych, oznaczone na rysunku Studium symbolem RU**
    - dopuszcza się:
      - obiekty związane z funkcjonowaniem gospodarstw rolnych i leśnych,
      - obiekty związane z przetwórstwem produktów rolnych i obsługą rolnictwa,
      - obiekty i urządzenia związane z obsługą działów specjalnej produkcji rolnej,
      - obiekty i urządzenia związane z obsługą działów specjalnych produkcji rolnej,

- obiekty i urządzenia agroturystyczne i komercyjne związane z rolnictwem,
    - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
    - budynki gospodarcze, parkingi i garaże;
  - nie przewiduje się lokalizacji wielkotowarowych, przemysłowych ferm nerek amerykańskich;
  - powierzchnia zabudowy: nie większa niż 70 %;
  - powierzchnia terenu biologicznie czynnego: nie mniejsza niż 10 %;
  - wysokość zabudowy: nie większa niż 12 m, za wyjątkiem budowli służących prowadzeniu gospodarki rolnej.
- **tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej z dopuszczeniem zabudowy produkcyjnej, oznaczone na rysunku Studium symbolem MU/P**
    - dopuszcza się:
      - zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z towarzyszącymi usługami,
      - zabudowę usługową,
      - zabudowę produkcyjną, składy i magazyny,
      - zieleń urządzoną,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
      - budynki gospodarcze, parkingi i garaże;
    - powierzchnia zabudowy: nie większa niż 60%;
    - powierzchnia terenu biologicznie czynnego: nie mniejsza niż 20%;
    - wysokość budynków:
      - nie większa niż 15 m dla budynków produkcyjnych,
      - nie większa niż 10 m dla pozostałych budynków dopuszczonych na terenach MU/P;
    - dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o większej wysokości, jeżeli dopuszczone są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako dominanty widokowe, wieże, maszty, kominy i inne budowlane;
  - **tereny obiektów produkcyjnych składów i magazynów z dopuszczeniem zabudowy usługowej, oznaczone na rysunku Studium symbolem P/U**
    - dopuszcza się:
      - zabudowę usługową,
      - zabudowę produkcyjną, składy i magazyny,
      - realizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii,
      - zieleń urządzoną,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
      - budynki gospodarcze, parkingi i garaże;
    - powierzchnia zabudowy: nie większa niż 70%;
    - powierzchnia terenu biologicznie czynnego: nie mniejsza niż 10%;
    - wysokość budynków: nie większa niż 15 m;

- dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o większej wysokości, jeżeli dopuszczone są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako dominanty widokowe, wieże, maszty, kominy i inne budowlane;
  - w granicach obszarów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w postaci elektrowni wiatrowych.
- **tereny eksploatacji surowców, oznaczone na rysunku Studium symbolem PG**
    - dopuszcza się:
      - lokalizację tymczasowych obiektów biurowych, gospodarczych oraz socjalnych, związanych z prowadzoną działalnością,
      - lokalizację urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz urządzeń związanych z wydobywaniem i przeróbką surowców,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
      - parkingi i garaże;
    - na terenach eksploatacji surowców ustala się kierunek rekultywacji terenów pod zbiorniki wodne, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, zieleń i zalesienie.
- **tereny rolne , oznaczone na rysunku Studium symbolem R**
    - dopuszcza się:
      - istniejącą zabudowę zagrodową z możliwością przebudowy, rozbudowy i remontu,
      - obiekty i urządzenia obsługi działów specjalnej produkcji rolnej,
      - prowadzenie gospodarki rolnej,
      - budowę stawów hodowlanych,
      - urządzenia gospodarki wodnej,
      - zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, łąki oraz pastwiska,
      - zalesienia, zgodnie z przepisami odrębnymi,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.
- **tereny łąk i pastwisk , oznaczone na rysunku Studium symbolem RZ**
    - dopuszcza się:
      - łąki i pastwiska,
      - budowę stawów hodowlanych,
      - urządzenia gospodarki wodnej,
      - zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.
- **tereny cmentarza, oznaczone na rysunku Studium symbolem ZC**
    - dopuszcza się:

- obiekty sakralne oraz kaplice pogrzebowe,
  - usługi związane z obsługą cmentarza oraz sanitariaty,
  - zieleń urządzoną,
  - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną;
  - wokół cmentarza obowiązują strefy sanitarne, których zasięg i sposób zagospodarowania określają przepisy odrębne.
- **tereny zieleni urządzonej, oznaczone na rysunku Studium symbolem ZP**
    - dopuszcza się:
      - pojedyncze obiekty usługowe uatrakcyjniające podstawowe zagospodarowanie terenu np.: gastronomia,
      - obiekty małej architektury,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.
- **tereny lasów i dolesień, oznaczone na rysunku Studium symbolem ZL**
    - dopuszcza się:
      - lokalizację szlaków turystycznych, ścieżek pieszych, rowerowych i konnych,
      - obiekty małej architektury,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną;
    - ustala się zagospodarowanie terenów zgodnie z przepisami odrębnymi.
- **tereny kolejowe, oznaczone na rysunku Studium symbolem Tk**
    - dopuszcza się:
      - zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
      - ścieżki rowerowe, trasy turystyczne,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną oraz inne inwestycje z zakresu celu publicznego.
- **tereny infrastruktury technicznej, oznaczone na rysunku Studium symbolem I**
    - dopuszcza się:
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną oraz inne inwestycje z zakresu celu publicznego.
- **tereny infrastruktury technicznej – energetyka wiatrowa, oznaczone na rysunku Studium symbolem E**
    - dopuszcza się:
      - realizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – energetyka wiatrowa, energetyka słoneczna, biogazownia,
      - zieleń,
      - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną oraz inne inwestycje z zakresu celu publicznego;

- w granicach obszarów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w postaci elektrowni wiatrowych.
- **tereny infrastruktury technicznej – energetyka słoneczna, biogazownia, oznaczone na rysunku Studium symbolem Es**
  - dopuszcza się:
    - realizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – energetyka słoneczna, biogazownia,
    - zieleni,
    - infrastrukturę techniczną i komunikacyjną oraz inne inwestycje z zakresu celu publicznego;
  - w granicach obszarów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w postaci farm fotowoltaicznych i biogazowi.
- **tereny wód powierzchniowych śródlądowych, oznaczone na rysunku Studium symbolem WS**
  - dopuszcza się:
    - urządzenia wodne, melioracji wodnej oraz służące ochronie przez powodzią i suszą,
    - obiekty i urządzenia służące rekreacji i turystyce wodnej.

15.1.3. Przestrzenie publiczne

Na potrzeby Studium przeanalizowano przestrzenie publiczne istotne dla gminy. Za istotne uznano przestrzenie publiczne obejmujące: drogi i place oraz ogólnodostępne parki i tereny zieleni.

Należy podjąć działania w obrębie wiejskiej przestrzeni publicznej, zapobiegające zmianę tradycyjnego, lokalnego charakteru wsi.

Wyodrębniono następujące przestrzenie publiczne:

- zespół dworsko-parkowy w Doruchowie,
- pozostałości parku podworskiego w miejscowości Godziętowy,
- pozostałości parku podworskiego w miejscowości Plugawice,
- pozostałości parku podworskiego w miejscowości Przytocznica,
- pozostałości parku podworskiego w miejscowości Torzeniec,
- pozostałości parku podworskiego w miejscowości Rudniczysko.

Przestrzenie publiczne związane z wyżej wymienionymi obiektami i terenami wymagają szczególnej polityki przestrzennej. Odpowiednie zagospodarowanie tych terenów pozwoli między innymi na uatrakcyjnienie pod względem turystycznym, organizowanie imprez i wydarzeń artystycznych na wolnym powietrzu oraz większe integrowanie się mieszkańców wsi. Uważa się, że przestrzenie publiczne powinny być własnością gminy, nie oznacza to jednak, że przy odpowiednim zagospodarowaniu i zapewnieniu dostępności mogą to być tereny prywatne. Szczegółowe zasady zabudowy i zagospodarowania tych przestrzeni powinny być określone

przy sporządzaniu planów miejscowych. W planach miejscowych dopuszcza się również określenie innych przestrzeni publicznych niewymienionych powyżej.

15.1.4. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym

Za inwestycje celu publicznego uznaje się inwestycje w zakresie infrastruktury komunikacyjnej, technicznej i społecznej. Inwestycje te będą lokalizowane na całym obszarze gminy w granicach administracyjnych. Będą to inwestycje związane między innymi z:

- budową lub modernizacją dróg,
- rewitalizacją, renowacją oraz remontem wybranych obiektów użyteczności publicznej, w tym obiektów usług oświaty, zdrowia, opieki społecznej i administracji,
- budową sieci infrastruktury technicznej.

Planowaną inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym jest:

- w zakresie komunikacji:
  - remont drogi wojewódzkiej nr 450,
- w zakresie ochrony i wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego:
  - zwiększenie lesistości na terenie gminy,
- w zakresie gospodarki wodnej:
  - tereny bezpośredniego zagrożenia powodzią.

Planowaną inwestycją celu publicznego o znaczeniu lokalnym jest:

- w zakresie komunikacji:
  - budowa nowych i modernizacja istniejących dróg gminnych,
  - rozwój komunikacji zbiorowej,
- w zakresie ochrony i wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego:
  - zwiększenie lesistości na terenie gminy,
- w zakresie gospodarki wodnej:
  - tereny bezpośredniego zagrożenia powodzią.

15.1.5. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Tereny związane z rolniczą i leśną przestrzenią produkcyjną oznaczone są na rysunku Studium następującymi symbolami:

- RU – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych i leśnych,
- R – tereny rolne,
- RZ – tereny łąk i pastwisk,
- ZL – tereny lasów.

Określa się następujące kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- mimo redukcji terenów użytkowanych rolniczo nie przewiduje się ograniczenia rozwoju oraz odejścia sektora rolnego w strukturze gospodarczej gminy,
- na obszarach użytków rolnych, znajdujących się poza strefą dopuszczenia lokalizacji farmy wiatrowej wraz ze strefą ograniczeń, zaleca się, wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych w formie kęp lub pasów, mających funkcję wiatrochronną, zwłaszcza wzdłuż dróg i cieków naturalnych,
- zaleca się wdrożenie odwadniająco-nawadniających systemów melioracji,
- wzdłuż cieków naturalnych należy zachować pas o szerokości minimum 3 m dla umożliwienia stworzenia biofiltra (np. w formie zadrzewień, zakrzewień lub nie nawożonych łąk), ograniczającego napływ biogenów do wód z uprawianych pól; ustalenie to nie będzie dotyczyć cieków stanowiących element przyszłych „zamkniętych” systemów melioracji (o ile takie systemy zostaną wdrożone),
- budowa stawów hodowlanych nie może istotnie naruszyć bilansu wodnego w zlewni oraz nie może spowodować zanieczyszczenia wód w innych akwenach,
- przy zalesieniach gruntów rolnych zaleca się dążyć do wyrównania granicy rolno-leśnej i łączenia izolowanych enklaw leśnych (łączenia ich w większe zwarte kompleksy),
- lasy łąkowe zaleca się wyłączyć z gospodarki leśnej lub gospodarcze wykorzystanie tych siedliskowych typów lasów istotnie ograniczyć (m.in. poprzez minimalizowanie rębności),
- zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne należy w miarę możliwości ograniczyć.

Najważniejsze kierunki przemian w rolnictwie to:

- stworzenie mechanizmów umożliwiających powstawanie dużych, silnych gospodarstw indywidualnych,
- działania w kierunku podniesienia kwalifikacji i aktywności zawodowej ludności wiejskiej,
- działania w kierunku tworzenia miejsc pracy na wsi poza rolnictwem,
- propagowanie działalności agroturystycznej,
- wprowadzanie rolnictwa ekologicznego i innych niekonwencjonalnych kierunków produkcji rolniczej,
- zwiększenie lesistości gminy poprzez wprowadzanie systemów zadrzewień śródpolnych, wprowadzanie pasów zieleni wzdłuż cieków naturalnych, zalesianie terenów łąk i pastwisk o bonitacji gleb nie nadającej się do produkcji rolnej oraz nieużytków i wyrobisk.

Na terenie obszaru gminy z uwagi na walory przyrodniczo-krajobrazowe nie zaleca się lokalizacji zakładów hodowli zwierząt na terenach w granicach obszarów chronionych na podstawie przepisów odrębnych. Na terenach, na których możliwa jest lokalizacja zabudowy turystyczno-rekreacyjno-wypoczynkowej, dopuszcza się o wprowadzanie hodowli zwierząt kopytnych, tj. koni (z wykorzystaniem ich do celów turystyki), oraz chowu bydła, kóz i owiec (z wykorzystaniem w agroturystyce).

Przy lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, do których zaliczono chów i hodowlę zwierząt w zależności od liczby dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza, należy zastosować zasady określone w przepisach odrębnych.

Szczegółowe zasady zagospodarowania omawianych terenów powinny być określone na etapie opracowania planów miejscowych, przy czym należy dążyć do zachowania aktualnych powierzchni lasów z możliwością wykorzystywania niektórych enklaw leśnych na umożliwienie ich wykorzystania na cele rekreacji i wypoczynku.

15.1.6. Uwarunkowania lokalizacji odnawialnych źródeł energii

Z analizy całego obszaru gminy wybrano obszar pod lokalizację odnawialnych źródeł energii. Ponadto lokalizacja obiektów i urządzeń służących wytwarzaniu energii z odnawialnych źródeł energii powinna odbywać się w odległości nie zagrażającej bezpieczeństwu ruchu komunikacyjnemu i nie powinna wpływać negatywnie na parametry techniczno-eksploatacyjne wymagane dla poszczególnych dróg.

O wyborze terenu zdecydowały jego następujące uwarunkowania:

- brak występowania na danych terenach kompleksów leśnych,
- małe zróżnicowanie pod względem występujących ekosystemów,
- znikomy potencjał rekreacyjny środowiska przyrodniczego,
- małe zróżnicowanie morfologiczne rejonu oraz korzystne warunki topograficzne,
- na danych terenach nie występuje osadnictwo wiejskie,
- bliskie sąsiedztwo linii elektroenergetycznych,
- korzystne warunki wietrzne.

15.1.7. Tereny wyłączone z zabudowy

Do terenów wyłączonych spod zabudowy należy zaliczyć:

- użytki ekologiczne „Jodły Ostrzeszowskie” i „Pieczyska”,
- dolina rzeki Proсны,
- obszary lasów,
- obszary wód powierzchniowych śródlądowych,
- tereny pod planowane drogi,
- tereny zalewu wodami P1% od rzeki Proсны,
- inne tereny wynikające z przepisów odrębnych.

Tereny zagrożone zalaniem wodami rzeki Proсны znajdują się na obszarach niezainwestowanych, użytkowanych rolniczo.

Na terenach wyłączonych spod zabudowy istnieje warunkowa możliwość lokalizacji zabudowy w przypadku:

- uzyskania dopuszczenia na podstawie obowiązujących przepisów prawa,
- zmiany sposobu zagospodarowania terenu w wyniku rezygnacji z funkcji stanowiącej podstawę do ograniczenia zabudowy.

Wzdłuż wszystkich naturalnych cieków naturalnych, zakazuje się lokalizacji zabudowy i grodzienia nieruchomości przyległych w pasie o szerokości 3 m od linii brzegu, w celu umożliwienia administratorom cieków wykonywania prac remontowo-administracyjnych.

15.2. Kształtowanie sieci usług

15.2.1. Obiekty i obszary usługowe (handel detaliczny), produkcyjne i eksploatacji

Tereny związane z usługami, produkcją oraz eksploatacją zostały oznaczone na rysunku Studium następującymi symbolami:

- U – tereny zabudowy usługowej,
- P/U – tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów z dopuszczeniem zabudowy usługowej,
- PG - tereny eksploatacji surowców.

Szczegółowe wytyczne w tym zakresie powinny być kształtowane na etapie sporządzania planów miejscowych.

Inne usługi tego typu, zapewniające obsługę mieszkańców na poziomie podstawowym, winny być lokalizowane zgodnie z potrzebami lokalnymi.

15.2.2. Obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

Nie przewiduje się lokalizacji w obszarze gminy obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

15.2.3. Koncepcja rozwoju placówek oświaty, opieki zdrowotnej, kultury

Tereny związane z usługami publicznymi - administracji, oświaty oraz kultury zostały oznaczone na rysunku Studium symbolami Up, Uo i Uk.

W związku z dobrym i zaspokajającym potrzeby mieszkańców wyposażeniem gminy w placówki usług publicznych nie przewiduje się wytyczenia nowych, niezabudowanych terenów wyłącznie pod usługi tego typu. Obiekty te będą mogły być realizowane w oparciu o tereny już istniejące, na których takie usługi się znajdują, jak również na innych terenach usługowych, które mogą być w razie potrzeb na te cele przekształcane.

15.2.4. Usługi turystyki i rekreacji

Tereny związane z usługami turystyki i rekreacji zostały oznaczone na rysunku Studium symbolem US – tereny sportu i rekreacji. Ponadto usługi turystyki i rekreacji dopuszcza się na terenach usługowych (U) oraz terenach mieszkaniowo-usługowych.

Ze względu na czyste i dobrze zachowane środowisko naturalne, teren gminy predysponowany jest do rozwoju aktywizacji ekoturystycznej w postaci:

- agroturystyki – tworzona w oparciu o bazę noclegową gospodarstw agroturystycznych,
- turystyki – baza noclegowa, pola biwakowe, domy letniskowe.

Główne atrakcje turystyczne gminy związane są z walorami przyrodniczymi i rekreacyjnymi. Ponadto, atrakcje turystyczne uzupełnia zasób zabytków architektonicznych, w szczególności założenia dworskie.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania przyrodniczo-krajobrazowe gminy, rozwój ekoturystyki, nastąpi w poszczególnych formach:

- turystyki krajoznawczej,
- turystyki rekreacji weekendowej,
- turystyki specjalistycznej: rowerowej, wędkarstwo, jeździectwo, sporty wodne (kajakarstwo).

Rozwój turystyki ekologicznej powinien być nastawiony na budowę małych ośrodków dla turystów poszukujących spokoju i odosobnienia oraz kontaktu z naturą. Ten kierunek, zgodny z ideą ekorozwoju, zakłada unikanie degradacji walorów przyrodniczych.

Wskazane jest:

- wprowadzenie funkcji turystycznych do obiektów zabytkowych, poprzez adaptację zespołów dworskich i zabudowań folwarcznych na hotele lub pensjonaty z towarzyszącymi im ośrodkami sportów,
- realizacja inwestycji sportowo-rekreacyjnych wraz z infrastrukturą turystyczną w postaci: budowy parkingów, rozbudowy bazy noclegowej i gastronomicznej, budowy boisk, placów zabaw,
- oznakowanie i wytyczenie szlaków dla turystyki rowerowej i konnej,
- oznakowanie szlaków wodnych dla turystyki kajakowej wraz z budową niezbędnej infrastruktury,
- wyeksponowanie lokalnego folkloru jako atrakcji turystycznej.

Ponadto należy podkreślić, że właściwą drogą do ożywiania turystyki będzie dążenie do zachowania i aktywizacji nieczynnych odcinków linii kolejowych, a nie ich nieprzemysłana destrukcja. Sieć rzeczna, bogactwo przyrody oraz sieć osadnicza z cennymi elementami dziedzictwa kulturowego stanowi o wysokiej jakości krajobrazu tego terenu oraz jego atrakcyjności turystycznej. Należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę wybranych elementów składowych nieczynnych tras kolejowych w celu wykorzystania i wzmocnienia ich potencjału prorozwojowego. Miałoby to na celu rewitalizację tras oraz wyeksponowanie ich walorów turystycznych i krajobrazowych. Podstawowym czynnikiem rewitalizacji mogłoby być zagospodarowanie tras kolejowych poprzez nasadzenia drzew oraz krzewów, a także aktywizacja turystyki rowerowej na tym terenie. Ponadto linie kolejowe powinny służyć społeczności lokalnej i przyjezdnym jako środek transportu, wzmacniając rozwój turystyki.

16. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrona przyrody

16.1. Tereny zieleni gminy i inne tereny cenne przyrodniczo

Tereny zieleni gminy oznaczone są na rysunku Studium następującymi symbolami:

- ZP – tereny zieleni urządzonej,
- ZL – tereny lasów i dolesień,
- RZ – tereny łąk i pastwisk,
- ZC – tereny cmentarza.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy duży udział powierzchniowy stanowią tereny lasów i gruntów rolnych.

Ustalenia Studium wprowadzają ochronę obszarów zielonych, położonych nad rzeką Prosną we wschodniej części gminy, oraz obszarów leśnych, zlokalizowanych w zachodniej części gminy. Ochrona terenów realizowana jest poprzez wprowadzenie Obszarów Chronionego Krajobrazu: „Dolina Proсны” oraz "Wzgórza Ostrzeszowski i Kotlina Odolanowska", które obejmują kompleksy leśne, korytarz ekologiczny oraz obszar zlewni rzeki Proсны. Pozwoli to na ochronę gatunków i siedlisk, zachowanie bioróżnorodności, ułatwi migrację gatunków.

Ustalenia Studium uwzględniają proponowany obszar Natura 2000 „Jodły Ostrzeszowskie” PLH300059, który zaznaczony został na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego będącego załącznikiem Nr 2 do niniejszego Studium.

Według zasad funkcjonowania sieci Natura 2000, we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej Komisja Europejska stwierdza jej kompletność podczas tzw. seminariów biogeograficznych. Ocena kompletności sieci na terenie Polski, przeprowadzona w trakcie seminarium w 2010 r., wskazała konieczność uzupełnienia sieci Natura 2000 o nowe miejsca występowania siedliska wyżynnego boru jodłowego w zachodniej Polsce oraz ocenę możliwości uzupełnienia sieci Natura 2000 o nowe obszary z tym siedliskiem. W związku z tym w 2011 r. przeprowadzono badania mające na celu ocenę stanu zachowania znanych płatów przedmiotowego siedliska oraz wskazanie potencjalnych obszarów Natura 2000. Wynikiem tych badań było wskazanie rezerwatu przyrody Jodły Ostrzeszowskie, który został powołany w celu ochrony boru mieszanego z kresowym stanowiskiem występowania jodły pospolitej. Teren rezerwatu (pow. 8,96 ha) jest silnie zróżnicowany siedliskowo. Wśród zbiorowisk leśnych znaczną część obiektu zajmuje bór mieszany oraz ols porzeczkowy. Na około 6,5 % powierzchni rezerwatu występują płaty łągu jesionowo-olszowego. Na niektórych zatofionych powierzchniach wytworzyły się dość trudne do ujęcia fitosocjologicznego płaty bagiennego boru świerkowego. Płaty z większym udziałem jodły pospolitej, reprezentujące siedlisko, zajmują ok. 20 % powierzchni rezerwatu.

Obszar jest objęty ochroną rezerwatową, ponadto znajduje się na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórze Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”. Nie posiada otuliny.

Na obszarze zachowały się 4 siedliska przyrodnicze Natura 2000, w tym 3 leśne ze starym drzewostanem świerkowym, olchowym, jodłowym i bukowym, z domieszką innych gatunków oraz płaty łąk trześciłowych. Ponadto występują tu chronione gatunki mszaków.

Tabela. 35. Zestawienie chronionych roślin.

<i>Bielistka siwa</i>	<i>Roślina objęta częściową ochroną na terenie Polski na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin</i>
<i>Rokietnik pospolity</i>	<i>Roślina objęta częściową ochroną na terenie Polski na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin</i>
<i>Tujowiec tamaryszkowy</i>	<i>Roślina objęta częściową ochroną na terenie Polski na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin</i>
<i>Widłak jałowcowaty</i>	<i>Roślina objęta ochroną ścisłą na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin</i>
<i>Pierwiosnek lekarski</i>	<i>Roślina objęta ochroną ścisłą na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin</i>
<i>Kalina koralowa</i>	<i>Roślina objęta częściową ochroną na terenie Polski na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin</i>
<i>Kruszyna pospolita</i>	<i>Roślina objęta częściową ochroną na terenie Polski na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin</i>
<i>Porzeczką czarna</i>	<i>Roślina objęta częściową ochroną na terenie Polski na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin</i>
<i>Konwalia majowa</i>	<i>Roślina objęta częściową ochroną na terenie Polski na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin</i>

Źródło: opracowanie własne.

Teren nie jest ogrodzony, jodła i świerk mogą być narażone na niszczenie poprzez wycinkę drzew na choinki i stroisz, możliwy jest też zbiór drewna na opał. Potencjalnym zagrożeniem może być zmiana stosunków wodnych w przypadku prowadzenia prac melioracyjnych czy robót drogowych w sąsiedztwie obszaru lub zanieczyszczenie powietrza mogące być skutkiem wzmożonego ruchu pojazdów. Zaniechanie użytkowania łąki zmiennowilgotnej umożliwiło procesy sukcesyjne.

W obszarze Natura 2000 „Jodły Ostrzeszowskie” nie występują gatunki zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów mają na celu przede wszystkim utrzymanie i wzmocnienie znaczenia wyżej wymienionych terenów zielonych. Mimo redukcji terenów użytkowanych rolniczo nie przewiduje się ograniczenia rozwoju oraz odejścia sektora rolnego w strukturze gospodarczej gminy.

Na obszarach gruntów ornych zaleca się wprowadzanie zadrzewień oraz zakrzewień śródpolnych w formie kęp lub pasów, mających funkcję wiatrochronną, zwłaszcza wzdłuż dróg i cieków naturalnych.

Zaleca się wdrożenie odwadniająco-nawadniających systemów melioracji.

Przy zalesieniach gruntów rolnych zaleca się wyrównanie granicy rolno-leśnej i łączenie ich w większe zwarte kompleksy.

Zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne należy ograniczyć w miarę możliwości.

Wzdłuż cieków naturalnych przepływających przez pola orne należy zachować pas zadrzewień bądź zakrzewień w celu ograniczenia napływu miogenów do wód z pól uprawnych.

16.2. Ograniczanie zanieczyszczeń i zagrożeń środowiska

Przeznaczenie terenów pod lokalizację nowej zabudowy lub pod budowę nowych dróg wpływa w pewnym stopniu negatywnie na środowisko. Jest to związane ze wzrostem emisji zanieczyszczeń do atmosfery, gleb i wód powierzchniowych i podziemnych, emisją hałasu, zaburzeniem środowiska gruntowo-wodnego oraz zmianami warunków klimatu lokalnego.

Celem gminy powinno być dążenie do minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko, poprzez obniżenie emisji pyłów pochodzących z lokalnych kotłowni węglowych i indywidualnych źródeł ciepła.

Sposobem do osiągnięcia zamierzonego celu powinno być prowadzenie działań wymuszających stosowanie wysokiej jakości paliw oraz wysokosprawnych urządzeń grzewczych, wspieranie procesów termomodernizacji i racjonalizacji zużycia energii u odbiorców, a także wspieranie proekologicznych przedsięwzięć wykorzystujących Odnawialne Źródła Energii (OZE).

Największą emisją hałasu charakteryzować się będzie układ komunikacyjny. Na etapie sporządzania planów miejscowych, należy wprowadzić podział terenów ze względu na dopuszczalny poziom hałasu, określony w przepisach odrębnych.

Klimat akustyczny oceniony został na podstawie danych zawartych w Generalnym Pomiarze Ruchu Przeprowadzonym w 2010 r. Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich przeprowadził generalny pomiar ruchu na drogach wojewódzkich województwa wielkopolskiego. Pomiar został przeprowadzony sposobem ręcznym,

z wyłączeniem odcinków dróg wojewódzkich przebiegających w granicach miast na prawach powiatu. Na terenie gminy Doruchów pomiar wykonywany był na drodze wojewódzkiej nr 450 z podziałem na dwa odcinki Grabów n. Prosną – Doruchów oraz Doruchów – granica województwa. Na odcinku Grabów n. Prosną – Doruchów średni dobowy ruch wynosił 2168, z czego 1447 stanowiły samochody osobowe, a 310 lekkie samochody ciężarowe dostawcze. Ruch samochodów ciężarowych (biorąc pod uwagę łącznie pojazdy bez przyczepy i z przyczepą) wynosił 16,5 % wszystkich pojazdów poruszających się do tym odcinku drogi. Na odcinku Doruchów – granica województwa średni dobowy ruch wynosił 1459, z czego 1103 stanowiły samochody osobowe, a 179 lekkie samochody ciężarowe dostawcze. Ruch samochodów ciężarowych (biorąc pod uwagę łącznie pojazdy bez przyczepy i z przyczepą) wynosił 7,5 % wszystkich pojazdów poruszających się do tym odcinku drogi.

Z pomiarów wynika, że na drodze wojewódzkiej nr 450 na całym odcinku przebiegającym przez teren gminy Doruchów ruch wszystkich pojazdów nie jest duży na tle innych dróg wojewódzkich w Województwie Wielkopolskim. Dodatkowo należy zaznaczyć, że największy odsetek samochodów stanowią samochody osobowe natomiast samochody ciężarowe mają niewielki udział w ruchu pojazdów mechanicznych. Ruch samochodów osobowych nie wpływa znacząco na klimat akustyczny, dlatego też należy założyć, że dopuszczalne normy hałasu na terenach przyległych do drogi wojewódzkiej będą zachowane.

Należy ponadto zapewnić ochronę czystości wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb, zasady ich ochrony należy uszczegółowić na etapie sporządzania planów miejscowych.

W wyniku zagęszczenia zabudowy i powiększenia rezerw terenowych pod zabudowę może nastąpić zaburzenie warunków klimatu lokalnego (zwiększenie emisji ciepła, zaburzenie prawidłowego przewietrzania terenów). Należy dążyć do ograniczania negatywnych oddziaływań na topoklimat, np. poprzez taką lokalizację zabudowy, aby nie zaburzała warunków aerosanitarnych i nasłonecznienia terenów.

W proponowanym obszarze Natura 2000 Jodły Ostrzeszowskie, jodła i świerk mogą być narażone na niszczenie poprzez wycinkę drzew na choinki i stroisz, możliwy jest też zbiór drewna na opał. Potencjalnym zagrożeniem może być zmiana stosunków wodnych w przypadku prowadzenia prac melioracyjnych czy robót drogowych w sąsiedztwie obszaru lub zanieczyszczenie powietrza mogące być skutkiem wzmożonego ruchu pojazdów. Zaniechanie użytkowania łąki zmiennowilgotnej umożliwiło procesy sukcesyjne.

Wszystkie zasady ochrony poszczególnych elementów środowiska przed zanieczyszczeniem należy uszczegółowić na etapie sporządzania planów miejscowych, aby wyeliminować zagrożenia środowiska.

17. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobrazu kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej

17.1. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków

Na obszarze Studium wskazuje się obiekty wpisane do rejestru zabytków, objęte ochroną konserwatorską, zgodnie z przepisami odrębnymi o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

- Pozostałości zespołu pałacowo-parkowego – pałac i park w Doruchowie, ul. Kępińska 2-4, wpisany do rejestru zabytków nr rej.: 735/Wlkp/A z 16.06.1992 r.,

Dla obiektu zabytkowego wprowadza się następujące zasady ochrony:

- wykonanie prac dokumentacyjnych archiwizujących układ przestrzenny i powiązania widokowe poszczególnych obiektów,
- objęcie ochroną zachowanych osi widokowych,
- wykonanie przeglądu i archiwizacji obiektów pod kątem elementów małej architektury nawet, gdy nie istnieją główne zabudowania,
- realizowanie wytycznych konserwatorskich w zakresie rewaloryzacji oraz użytkowania obiektów zabytkowych,
- modernizowanie bądź likwidowanie elementów dysharmonijnych położonych w zabytkowych obiektach,
- podjęcie starań w celu zespolenia podzielonych fragmentów parku niezbędnych do ucytelnienia kompozycji.
- dążenie do pełnej rewaloryzacji zabytków,
- wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom, zmiany te nie spowodują zmiany ustaleń Studium.

17.2. Inne zabytki nieruchomości znajdujące się w ewidencji zabytków

Ochrona zlokalizowanych na terenie gminy obiektów ujętych w ewidencji zabytków ma na celu zachowanie i ochronę obiektów wpisanych do ewidencji zabytków, dla których szczegółowe zasady ochrony należy określić na etapie sporządzania planów miejscowych. Obiekty o walorach kulturowych znajdujących się w ewidencji zabytków, przedstawiono w pkt 5.3.

Ze względu na wysokie walory kulturowe i historyczne zachowanych obiektów oraz układów zabytkowych, należy dążyć do zachowania historycznego dziedzictwa gminy poprzez odpowiednie działania konserwatorskie.

Zabiegi konserwatorskie mają na celu:

- zachowanie walorów historycznych,
- podkreślenie ciągłości historycznej w kontekście rozwoju przestrzennego wsi,
- eliminację elementów zagrażających ochronie i eksponowaniu zabytków,
- adaptację i modernizację obiektów do współczesnych potrzeb,
- zachowanie równowagi pomiędzy ochroną dóbr kultury, a rozwojem przestrzennym.

Wszelkie prace remontowe, roboty budowlane, zmiany funkcji i przeznaczenia obiektu należy przeprowadzać zgodnie z przepisami odrębnymi o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

W odniesieniu do zabytkowych budynków proponuje się:

- zachowanie historycznej formy (bryła, kształt i geometria) z zastosowaniem tradycyjnych materiałów budowlanych,
- nowa zabudowa realizowana w sąsiedztwie obiektów chronionych nie powinna naruszać ich zabytkowych walorów,
- odtwarzanie i ochronę obiektów architektonicznych,
- utrzymanie bądź odtwarzanie w historycznym kształcie oryginalną stolarkę okien i drzwi,
- w przypadku konieczności przebicia nowych otworów, należy zharmonizować je z zabytkową elewacją budynku;

- elementy elewacyjne instalacji technicznych należy montować z uwzględnieniem wartości zabytkowych obiektów;
- stosowanie kolorystyki i materiałów nawiązujących do tradycyjnych rozwiązań.

Wykaz zabytków nieruchomych ujętych w ewidencji zabytków podlegają sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom, zmiany te nie spowodują zmian ustaleń Studium.

Podstawową funkcją dla zachowania dworów i rządówek jest utrzymanie ich pierwotnej funkcji, czyli mieszkalnej. Dopuszcza się wprowadzenie funkcji turystyczno-usługowych do obiektów zabytkowych, poprzez adaptację zespołów dworskich i zabudowań folwarcznych na hotele lub pensjonaty z towarzyszącymi im ośrodkami sportów.

17.3. Pozostałości założeń dworko-parkowych

Na terenie gminy Doruchów wpisany do rejestru zabytków został park podworski w Doruchowie.

Pozostałe parki znajdują się w miejscowościach: Godziętowy, Plugawice, Przytocznica, Rudniczysko i Torzeniec. Na terenach parków obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- należy dążyć do ich zachowania lub scalenia w granicach historycznych, założenia te winny pozostać nadal założeniami zieleni, należy lokalizować tu funkcję reprezentacyjną lub rekreacyjną,
- na terenie parku wpisanego do rejestru zabytków oraz parków i terenów zielonych przy założeniach podworskich obowiązuje ochrona drzewostanu i konieczność rewaloryzacji (odtworzenie dróg i ścieżek, nowe nasadzenia, elementy małej architektury).

17.4. Strefy ochrony konserwatorskiej

Na obszarze gminy Doruchów wyznaczono na rysunku Studium strefy ochrony konserwatorskiej w następujących miejscowościach:

- Doruchów, dla pozostałości zespołu pałacowo-parkowego,
- Plugawice, dla pozostałości parku zabytkowego,
- Torzeniec, dla pozostałości zespołu dworsko-parkowego,
- Godziętowy, dla pozostałości zespołu dworsko-parkowego,
- Przytocznica, dla pozostałości zespołu dworsko-parkowego,
- Rudniczysko dla pozostałości zespołu dworsko-parkowego.

Granice stref ochrony konserwatorskiej określone na rysunku Studium mogą ulec zmianie na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Działalność konserwatorska w strefach ochrony konserwatorskiej zmierza do zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim zabudowy, podziału i sposobu zagospodarowania działek. Zmierza też do restauracji i modernizacji technicznej z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji do wartości obiektów.

W strefach ochrony konserwatorskiej obowiązują następujące wymogi konserwatorskie :

- należy zachować i wyeksponować elementy historycznego układu przestrzennego, tj. rozplanowanie placów, linie zabudowy, kompozycje zabudowy, kompozycje zieleni,
- zaleca się poddać restauracji i modernizacji technicznej obiekty o wartościach zabytkowych, z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji do wartości obiektu i zachowaniem jego zabytkowego charakteru,
- należy usunąć lub przebudować obiekty dysharmonizujące środowisko wizualne,
- wszelka działalność inwestycyjna musi uwzględniać istniejące już związki przestrzenne i planistyczne,
- należy przyznać pierwszeństwo wszelkim działaniom odtworzeniowym i rewaloryzacyjnym zarówno w przypadku przyrodniczych elementów krajobrazu, jak i w stosunku do historycznej obiektów zabytkowych,
- przy nowych inwestycjach oraz związanych z modernizacją, rozbudową, przebudową obiektów istniejących wymaga się nawiązania gabarytami, sposobem kształtowania bryły i użytymi materiałami elewacyjnymi do miejscowej tradycji architektonicznej, w przypadku rozbudowy istniejącego obiektu – po rozbudowie budynek powinien tworzyć spójną kompozycję z istniejącą całością (nie dotyczy obiektów dysharmonizujących),
- nowa zabudowa winna być zharmonizowana z historyczną kompozycją przestrzenno-architektoniczną w zakresie lokalizacji, rozplanowania, skali, ukształtowania bryły, w tym kształtu i wysokości dachu, użytych form architektonicznych, podziałów otworów okiennych i drzwiowych, materiału oraz przy nawiązaniu do historycznej zabudowy danej miejscowości,
- w nowej zabudowie zaleca się stosowanie tradycyjnych materiałów dekoracyjnych oraz historyczny rodzaj pokrycia dachowego,
- kolorystyka obiektów winna uwzględniać walory estetyczne otoczenia jak i rozwiązania kolorystyczne występujące w zabudowie historycznej danej wsi.

Szczegółowe zasady zagospodarowania w strefach ochrony konserwatorskich powinny być określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem obowiązujących przepisów odrębnych.

17.5. Ochrona zabytków archeologicznych

Na terenie gminy zlokalizowane są stanowiska archeologiczne, które przedstawiono w wykazie ujętym w pkt 5.4.

Tereny zawierające się w obszarze stanowisk archeologicznych to tereny o domniemanej zawartości ważnych reliktywów archeologicznych. Wszelką działalność budowlaną i podjęcie prac ziemnych w tym obszarze, należy przeprowadzać zgodnie z przepisami odrębnymi o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Na terenie gminy dopuszcza się prowadzenie badań, służących do dokumentowania stanowisk archeologicznych nie ujętych w wykazie zawartym w Studium. Udokumentowane stanowiska archeologiczne należy uwzględnić w ewidencji zabytków. Uznaje się, iż wprowadzenie zmian do ewidencji zabytków nie spowoduje zmian ustaleń Studium.

Na obszarze objętym Studium wyznacza się strefy "OW" obserwacji archeologicznej obejmujące tereny o stwierdzonej lub domniemanej zawartości reliktyw archeologicznych (w sąsiedztwie nagromadzenia udokumentowanych stanowisk archeologicznych). Strefy obserwacji archeologicznej wyznaczono w większości w miejscowościach: Doruchów, Godziętowy, Plugawice, Przytocznica, Tokarzew i Torzeniec położonych na terenie gminy Doruchów.

W granicach strefy obserwacji archeologicznej wszelkie działania inwestycyjne należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony zabytków archeologicznych.

Strefy obserwacji archeologicznych mogą być aktualizowane w zależności od rozpoznania stanowisk archeologicznych, zmiany te nie powodują zmian ustaleń Studium.

17.6. Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego

Ochrona krajobrazu kulturowego obejmuje tereny krajobrazu integralnie związanego z zespołem zabytkowym, znajdujące się w jego otoczeniu lub obszary o charakterystycznym wyglądzie, ukształtowanym na przestrzeni lat.

Zagospodarowanie zespołów zabytkowych szczególnie pod kątem rozwoju turystyki, musi być realizowane zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi dla zachowania walorów historycznych i estetycznych zabytkowej zabudowy architektonicznej i ich otoczenia.

Działania konserwatorskie powinny obejmować:

- zapewnienie ekspozycji zabytkowych struktur i ich publiczną dostępność z zagospodarowaniem niepowodującym zewnętrznych zagrożeń,
- restaurację zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego z ich odtworzeniem,
- ochronę krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z historycznym założeniem,
- ochronę form i sposobu użytkowania terenów.

17.7. Ochrona dóbr kultury współczesnej

Na terenie gminy nie stwierdzono obiektów należących do dóbr kultury współczesnej.

18. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Komunikacja drogowa

W zakresie rozwiązań komunikacyjnych przewiduje się: przebieg drogi wojewódzkiej nr 450 przewidzianej do modernizacji do pełnych parametrów klasy G.

W przypadku przebudowy drogi wojewódzkiej dopuszcza się podniesienie parametrów technicznych drogi do parametrów jak dla drogi głównej, oraz określenie tej drogi jako główna w planach miejscowych.

Zaleca się przyjmowanie pasów dróg o szerokościach określonych w przepisach odrębnych.

Dla planowanych dróg lokalnych na terenach dotychczas nie zainwestowanych, innych niż leśne, nie dopuszcza się ustalania szerokości pasa drogi mniejszej niż 10 m.

Dla obsługi gospodarki rolnej należy realizować drogi transportu rolnego.

W celu eliminowania uciążliwości powodowanych przez transport samochodowy zaleca się wprowadzenie:

- pasów ochronnych w postaci zieleni izolacyjnej wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych w odległości zapewniającej bezpieczeństwo ruchu i nie stwarzającej zagrożeń dla podróżujących (w szczególności zlokalizowanej poza liniami rozgraniczającymi dróg),
- barier akustycznych w postaci ekranów w miejscach najbardziej narażonych na hałas,
- materiałów budowlanych o podwyższonej izolacyjności akustycznej.

W przypadku braku technicznej możliwości realizacji pasów zieleni ochronnej oraz ekranów zabudowę należy odsunąć do odległości gdzie uciążliwości powodowane przez ruch samochodowy zostaną ograniczone do wartości określonych przepisami odrębnymi.

Jednocześnie zaleca się wykorzystanie dostępnych technologii i metod mających na celu ograniczenie negatywnych skutków oddziaływania ruchu samochodowego na środowisko i zdrowie ludzi.

Dopuszcza się zmianę przebiegu i parametrów technicznych dróg, określonych w niniejszym Studium lub rezygnację z niektórych dróg w przypadku:

- wydania decyzji o lokalizacji drogi innej niż określona w Studium,
- zmiany planów rozbudowy układu komunikacyjnego o znaczeniu ponadlokalnym.

Komunikacja kolejowa

Na terenie gminy nie przewiduje się zmian w zakresie przebiegu linii kolejowych bądź lokalizacji urządzeń kolejowych. Dopuszcza się zagospodarowanie nieczynnej linii kolejowej pod cele turystyczne i komunikacyjne (ścieżki rowerowe, trasy turystyczne).

18.1. Cele systemu transportowego

Głównym celem rozwoju systemu transportowego na terenie gminy jest poprawa systemu komunikacyjnego i dostępności komunikacyjnej poprzez modernizację, budowę i rozbudowę dróg.

18.2. Podsystem drogowy

W zakresie rozwoju systemu drogowego przewiduje się:

- modernizację i rozbudowę systemu drogowego,
- zminimalizowanie (tam gdzie jest to możliwe) liczby włączeń do drogi wojewódzkiej; włączenia z terenów przeznaczonych pod zabudowę powinny odbywać się poprzez drogi zbiorcze lub drogi niższej klasy, zgodnie z przepisami odrębnymi.

0

18.3. Podsystem transportu zbiorowego

W zakresie rozwoju podsystemu transportu zbiorowego przewiduje się: wzmocnienie znaczenia transportu autobusowego.

18.4. Podsystem pieszo-rowerowy

Należy dążyć do rozbudowy połączeń rowerowych z terenami rekreacyjno-wypoczynkowymi oraz z kompleksami leśnymi.

Postuluje się o realizację sieci ciągów pieszych, pieszo-rowerowych i konnych łączących obiekty zabytkowe, jak również inne obszary i tereny cenne przyrodniczo.

18.5. Polityka parkingowa

W planach miejscowych należy zapewnić niezbędne miejsca postojowe dla samochodów osobowych w ramach terenów inwestycyjnych, stosując wskaźniki miejsc postojowych w odniesieniu do liczby mieszkań lub powierzchni zabudowy, lub powierzchni handlowej.

Należy wprowadzić zasadę realizacji niezbędnej liczby miejsc postojowych dla samochodów w obrębie działek dla nowych albo przekształconych funkcjonalnie lub architektonicznie obiektów, z dopuszczeniem lokalizacji tych miejsc w nieodległym sąsiedztwie, jako wydzierżawienie na obszarze innej nieruchomości. Na terenach intensywnie zagospodarowanych można odstępować od ścisłego respektowania tej zasady.

19. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

Ustalenia Studium nie określają szczegółowych rozwiązań technicznych systemów inżynierskich i szczegółowego przebiegu sieci infrastruktury. Wszelkie planowane projekty i wdrażane programy wymagają specjalistycznych opracowań, dla których ustalenia Studium należy traktować jako warunki wyjściowe.

19.1. Zaopatrzenie w wodę

Należy zapewnić możliwość przyłączenia nowych odbiorców do sieci wodociągowej oraz podejmować niezbędne inwestycje służące rozbudowie i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę.

Zaleca się podejmować niezbędne działania i inwestycje służące zapewnieniu wysokiej niezawodności dostaw wody pitnej o dobrych parametrach jakościowych, w tym poprzez:

- skuteczną ochronę ujęć wody przed zanieczyszczeniami,
- dbałość o właściwe parametry techniczne sieci i urządzeń służących zaopatrzeniu w wodę.

19.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Należy dążyć do odprowadzania i oczyszczania ścieków dla całego obszaru gminy poprzez:

- modernizację istniejącej sieci kanalizacji,
- budowę systemu kanalizacji sanitarnej na obszarach nieskanalizowanych wraz z podłączeniem do oczyszczalni ścieków w Doruchowie i Torzeńcu.

Należy podejmować działania, które doprowadzą do sytuacji, że wszystkie wytworzone na terenie gminy ścieki będą odpowiednio oczyszczone przed zrzutem do odbiornika (wód lub gruntu).

Zaleca się odprowadzanie wszystkich ścieków w rozumieniu ustawy prawo wodne do sieci kanalizacji sanitarnej i następnie do miejsc oczyszczania ścieków. W przypadku braku skanalizowania terenów dopuszcza się odprowadzanie ścieków do szczelnych bezodpływowych zbiorników na ścieki, za wyjątkiem terenów

znajdujących się w granicy zasięgu zalewu P=1% od rzeki Proсны. Zgodnie z § 34 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, zbiorniki na nieczystości ciekłe mogą być stosowane tylko na działkach budowlanych nie mających możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej, przy czym nie dopuszcza się ich stosowania na obszarach podlegających szczególnej ochronie środowiska i narażonych na powódzie oraz zalewania wodami opadowymi.

Stosowanie bezodpływowych zbiorników na ścieki, dopuszcza się wyłącznie jako rozwiązania tymczasowe do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej.

Na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dopuszcza się wprowadzenie zapisu o stosowaniu przydomowych ekologicznych oczyszczalni ścieków, wyłącznie w przypadku, gdy niemożliwe jest przyłączenie do sieci kanalizacyjnej lub przyłączenie danej miejscowości nie jest planowane.

Wybudowanie systemu kanalizacyjnego gminy, stworzy istotny postęp w ochronie wód powierzchniowych (głównie rzeka Proсны), wód gruntowych i całego środowiska przyrodniczego.

Każde postępowanie ze ściekami powinno spełniać przepisy określone w ustawie prawo wodne i prawo ochrony środowiska, dotyczy to w szczególności rolniczego wykorzystywania ścieków.

19.3. Odprowadzanie wód opadowych, regulacja stosunków wodnych

Zaleca się uregulować gospodarkę wodami opadowymi, w szczególności na terenach o intensywnym zainwestowaniu technicznym powierzchni gruntu.

Przewiduje się rozbudowę i modernizację sieci kanalizacji deszczowej, w szczególności dla terenów, na których nie występuje system odprowadzania wód opadowych.

We wszystkich wsiach przewiduje się w miarę potrzeby i możliwości budowę kanalizacji deszczowej z odprowadzeniem wód opadowych grawitacyjnie do najbliższych cieków naturalnych. Budowę sieci odwadniającej należy planować przy okazji przebudowy nawierzchni asfaltowych dróg lub budowy nowych odcinków. W większości przypadków będzie to polegało na kanalizowaniu przydrożnych rowów.

Konieczność budowy kanalizacji deszczowej wynika również z coraz bardziej rygorystycznych programów ochrony środowiska glebowego i wodnego a także z zaostrzonych kryteriów odprowadzania wód deszczowych do ziemi i cieków naturalnych. Budowa kanalizacji deszczowej powinna być skoordynowana z programem budowy kanalizacji sanitarnej.

19.4. Gospodarka odpadami

Dla zapewnienia właściwej i bezpiecznej gospodarki odpadami przewiduje się:

- zlikwidowanie wszystkich „dzikich wysypisk śmieci” na terenie gminy,
- realizację zadania pn. Modernizacja systemu gospodarki odpadami na terenie południowej Wielkopolski oraz części powiatu Oleśnickiego; w ramach, którego zostanie zrehabilitowane min. składowisko Doruchów – Rudniczysko, a także wybudowany Zakład Zagospodarowania Odpadów w Olszowej,
- przeprowadzenie modernizacji systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz działania podnoszące świadomość ekologiczną,

- wdrożenie kompleksowego systemu zagospodarowania odpadów na poziomie lokalnym, obejmującego w szczególności: odbiór posegregowanych odpadów od mieszkańców, odzyskiwanie surowców wtórnych, recykling, kompostowanie odpadów organicznych itp.,
- zakaz składowania odpadów niebezpiecznych w rozumieniu przepisów odrębnych o odpadach.

Celem gminy powinno być:

- dalsze doskonalenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi,
- kontynuacja podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców,
- dalszy rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- podniesienie poziomu odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Odpady komunalne:

W ramach planu gospodarki odpadami przewiduje się dalszy rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, podniesienie jakości ich odzysku oraz zbiórki i unieszkodliwianiu odpadów.

Odpady przemysłowe:

Odpady pochodzące z terenów produkcyjnych i usługowych powinny być w pierwszej kolejności poddawane odzyskowi lub unieszkodliwieniu w miejscu ich powstawania przy jednoczesnym zakazie postępowania z odpadami w sposób sprzeczny z przepisami ustawy o odpadach oraz o ochronie środowiska.

Odpady, które nie mogą być poddane odzyskowi lub unieszkodliwieniu w miejscu ich powstawania, powinny być przekazywane do miejsc gdzie mogą zostać poddane odzyskowi lub unieszkodliwieniu. Postępowania takie dotyczy również odpadów medycznych i weterynaryjnych.

Część odpadów wytworzonych w sektorze gospodarczym jest wtórnie przez te podmioty wykorzystywana. Pozostałe odpady są zbierane selektywnie przez poszczególne instytucje i przekazywane podmiotom posiadającym zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki tymi odpadami.

Dalszy rozwój w zakresie zbiórki odpadów komunalnych wytwarzanych w sektorze gospodarki, przewiduje się jak dla odpadów komunalnych.

19.5. Ciepłownictwo

W miarę możliwości technicznych i finansowych należy realizować grupowe systemy zaopatrzenia w ciepło. Powstające nowe kotłownie należy realizować w oparciu o paliwa i technologię spalania przyjazne środowisku naturalnemu, o wysokiej sprawności grzewczej i niskiej emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w tym także kotłownie na paliwa stałe.

Należy dążyć do przechodzenia na bardziej ekologiczne źródła ciepła, np. ekologiczne kolektory słoneczne. Do wytwarzania energii w celach grzewczych i technologicznych zaleca się stosowanie paliw, zapewniających niższy poziom emisji zanieczyszczeń powietrza, np: gaz, olej opałowy, energia elektryczna, energia słoneczna itp. Ponadto zaleca się wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.

19.6. Gazownictwo

Budowa sieci gazowej, mająca na celu pełne zaopatrzenie w gaz mieszkańców gminy, wiąże się z obsługą wszystkich terenów, na których dopuszcza się zabudowę.

Należy dążyć do zgazyfikowania całej gminy.

19.7. Elektroenergetyka

Inwestycje w zakresie energetyki powinny stwarzać warunki dla harmonijnego rozwoju gminy. Dopuszcza się realizację nowych sieci i urządzeń (a także modernizowanie istniejących), w tym nie zdefiniowanych w niniejszym Studium, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod inwestycje oraz obszary podlegające ochronie.

Zaleca się sprzyjać inicjatywom uruchamiania niewielkich, niekonwencjonalnych elektrowni. W miarę możliwości należy stwarzać korzystne warunki dla pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.

Zaleca się skłaniać właścicieli i użytkowników nieruchomości do przechodzenia na bardziej proekologiczne źródła ciepła. Do wytwarzania energii w celach grzewczych i technologicznych zaleca się stosowanie paliw charakteryzujących się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi: paliwa płynne, gazowe, stałe w postaci biomasy, drewna. Ponadto zaleca się wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.

Dopuszcza się lokalizowanie pojedynczych, małych siłowni wiatrowych w gospodarstwach produkcyjnych i rolnych, wykorzystywanych do celów własnych.

Wzdłuż napowietrznych linii elektroenergetycznych ustala się strefę techniczną, tj. pasy wolne od drzew, krzewów, gałęzi i konarów o szerokości wzdłuż osi linii:

- dla linii 15 kV – 5 m,
- dla linii 0,4 kV – 3 m.

Do istniejących oraz projektowanych urządzeń elektroenergetycznych należy zapewnić możliwość dojazdu oraz swobodnego dostępu dla ich zarządcy w celu sprawowania nadzoru technicznego, remontu, czy przebudowy.

Przewiduje się:

- modernizację istniejących urządzeń elektroenergetycznych, budowę nowych stacji transformatorowych oraz rozbudowę sieci,
- budowę elektrowni z odnawialnych źródeł energii w postaci farmy fotowoltaicznej, wiatrowej lub biogazowni wraz z niezbędną infrastrukturą w obrębie Skarydzew w pobliżu wsi Morawin,
- budowę farmy fotowoltaicznej wraz z niezbędną infrastrukturą w obrębie Skarydzew w pobliżu wsi Mieleszówka.

Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, niezbędne jest określenie szczegółowych parametrów turbin wraz z przewidywaną lokalizacją uwzględniającą ograniczenia w zakresie norm hałasowych.

19.8. Telekomunikacja

Rozwój sieci telekomunikacyjnej na terenie gminy Doruchów należy prowadzić zgodnie z przyrostem terenów zainwestowanych (przyrost odbiorców) poprzez rozbudowę istniejącej sieci telekomunikacyjnej (napowietrznej i kablowej) i radiolinii wraz z urządzeniami towarzyszącymi. Na obszarze objętym Studium zakłada się utrzymanie istniejącej infrastruktury telekomunikacyjnej (urządzeń i sieci) oraz jej rozbudowę wraz z stacjami bazowymi telefonii komórkowej i innymi urządzeniami telekomunikacyjnymi, realizowaną zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

Przebudowę istniejącej sieci telekomunikacyjnej, która koliduje z projektowanym zainwestowaniem terenu i układem komunikacyjnym może być realizowana na warunkach określonych przez operatorów telekomunikacyjnych zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi. Planowaną sieć telekomunikacyjną na terenach zainwestowanych, w szczególności objętych strefami ochrony konserwatorskiej należy prowadzić jako kablową.

Dopuszcza się prowadzenie sieci telekomunikacyjnych w obrębie pasów drogowych istniejących i projektowanych dróg za zgodą właściwych zarządców dróg.

20. Plany miejscowe

Praktyczna realizacja zadań własnych gminy w zakresie gospodarki przestrzennej określonych w ustawie o samorządzie terytorialnym następuje w drodze stanowienia przepisów gminnych, jakimi są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Podstawą do ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, a w rezultacie wydanie pozwolenia na budowę będą ustalenia ww. planów.

Linie rozgraniczające poszczególnych jednostek terenowych mają charakter orientacyjny, co oznacza, że mogą podlegać pewnym korektom (i uściśleniu) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Przedstawione na rysunku Studium pt. „Kierunki rozwoju przestrzennego” przebiegi sieci infrastruktury technicznej, nie stanowią ustaleń Studium. Dopuszcza się możliwość przeprowadzenia tych sieci w inny sposób (w tym przełożenie istniejących).

Przy planowaniu i realizacji zmian w zagospodarowaniu i zabudowie należy uwzględniać ograniczenia w sąsiedztwie istniejących sieci i urządzeń infrastruktury technicznej wynikające z obowiązujących przepisów; w szczególności dotyczy to sąsiedztwa sieci elektroenergetycznych wysokich napięć oraz sieci gazowych średniego ciśnienia.

Należy rezerwować miejsca pod stacje transformatorowe z uwzględnieniem powiązań z istniejącymi liniami elektroenergetycznymi.

Szczegółowe parametry dotyczące zasad zagospodarowania terenów przeznaczonych pod lokalizację farmy wiatrowej wraz ze strefą ograniczeń, należy określić na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się:

- dokonywanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odstępstw od przebiegów określonych w Studium dróg i ulic, przy zachowaniu relacji połączeń wskazanych w tym dokumencie oraz nie obniżaniu ustalonych w Studium klas,

- odstępstwa od spełnienia wszystkich parametrów technicznych wiążących się z przyjętą klasą dróg i ulic na terenach zabudowanych (w chwili uchwalenia Studium),
- przyjmowanie wyższej klasy niż określona w Studium dla całych ulic i dróg lub ich wybranych odcinków,
- wprowadzanie nieoznaczonych na rysunku Studium dróg i ulic publicznych klasy lokalnej i dojazdowej oraz dróg wewnętrznych,
- zmianę wskazanych w Studium kształtu i powierzchni terenu zajmowanego przez skrzyżowania dróg i ulic,
- w przypadku braku wyrażenia zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, za zgodne ze Studium uznaje się pozostawienie terenów leśnych,
- w przypadku braku wyrażenia zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, za zgodne ze Studium uznaje się pozostawienie terenów rolnych,
- nie przewiduje się lokalizacji na terenie gminy, wielkotowarowych, przemysłowych ferm nerek amerykańskich.

20.1. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić plany miejscowe

Gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, obejmujący cały obszar gminy.

21. Obszary problemowe

21.1. Obszary zagrożone powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych

Do obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi występujących w granicach gminy zaliczamy obszary szczególnego zagrożenia powodzią leżące w bliskim sąsiedztwie rzeki Proсны, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest: - średnie i wynosi raz na 100 lat (granica zasięgu wód powierzchniowych o P=1%, wskazana na rysunku). Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi obowiązują zakazy określone w przepisach odrębnych dotyczących ochrony przeciwpowodziowej. Nie przewiduje się intensywnego zagospodarowania terenów położonych w zasięgu zagrożenia powodziowego. W dolinie rzeki Proсны nie planuje się lokalizacji terenów zabudowy, wyznaczono natomiast tereny łąk i pastwisk, a także tereny rolne, pełniące funkcje ekologiczne.

Dopuszcza się uszczegółowienie granic obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (tj. granic zasięgu wód powierzchniowych o P=1%) na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto dopuszcza się zachowanie istniejącej zabudowy zlokalizowanej w granicach zasięgu wód powierzchniowych o P=1%.

W granicy opracowania Studium nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

21.2. Obszary zdegradowane i zdewastowane wymagające przekształceń – rekultywacji i rehabilitacji

W zakresie działań mających na celu rekultywację terenów zdegradowanych zalicza się:

- zdegradowane obszary gleb,

- zdegradowane obszary lasów.

Dla obszarów wymagających rekultywacji ustala się:

- dla zdegradowanych gruntów rolnych, należy podjąć działania, mające na celu przywrócenie wartości użytkowej i jej dawną wartość przyrodniczą, poprzez kształtowanie terenu, w tym zasypywania wyrobisk, wyrównanie hałd, neutralizacji szkodliwych środków, wprowadzanie roślinności pionierskiej,
- dla zdegradowanych gruntów leśnych, należy podjąć działania, mające na celu przywracanie środowisku leśnemu jego funkcji użytkowej, biologicznej lub turystycznej, obejmującej jego elementy.

Tereny wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji to:

- obiekty zabytkowe lub o walorach kulturowych (m. in. zespoły dworsko - parkowe,),
- tereny eksploatacji surowców.

Dla obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji ustala się:

- poprawę stanu technicznego obiektów poprzez ich remonty i modernizacje oraz wyposażenie w standardowe urządzenia infrastruktury technicznej,
- dostosowanie funkcji współczesnej do wartości zabytkowych zespołów i obiektów,
- wyeliminowanie funkcji uciążliwych i degradujących,
- zachowanie w miarę możliwości funkcji poszczególnych części zespołów dworsko-parkowych (dwory - funkcje usługowe lub mieszkaniowe, parki – funkcje rekreacyjne),
- adaptacje istniejących, niewykorzystanych obiektów gospodarczych na cele przetwórstwa rolnego, usług komercyjnych i urzędzeń obsługi rolnictwa o ile przepisy szczególne nie będą takich adaptacji wykluczać.

21.3. Tereny zamknięte

W granicy opracowania Studium nie występują tereny zamknięte.

21.4. Tereny wyłączone spod zabudowy o szczególnych zasadach zagospodarowania – urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii

Granice lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii wyznaczono na rysunku Studium. Urządzenia te (elektrownie wiatrowe, farmy fotowoltaiczne) zlokalizowane będą na terenie gminy, w obrębach Godziętowy, Tokarzew oraz Skaryszew.

Lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii podlega ograniczeniu i odsunięciu się:

- o odległość 200 m od zwartych kompleksów leśnych,
- od zabudowy mieszkaniowej, w której raport oddziaływania na środowisko nie wykaże przekroczenia normy w zakresie oddziaływania inwestycji na tereny mieszkalne.

Należy zapewnić zachowanie wymaganych odległości, w jakich należy lokalizować jednostki (turbiny) zespołów elektrowni wiatrowych od skrajnych przewodów linii elektroenergetycznych.

W strefie rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenu nie zaleca się lokalizowania zbiorników retencyjnych, stawów hodowlanych, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, zalesień oraz budynków mających pomieszczenia przeznaczone na stały pobyt ludzi.

Inne szczegółowe parametry dotyczące zasad zagospodarowania terenów przeznaczonych pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii wraz ze strefą ochronną, należy szczegółowo określić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

21.5. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

W granicy opracowania Studium nie występują obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

21.6. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

W granicy opracowania Studium nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.